

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

תוכן עניינים

עמוד

2	התפתחויות במשק בישראל
4	פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו
5	ההתפתחויות העיקריות ברווחיות הבנק
8	המבנה וההתפתחויות העיקריות בנכסים ובהתחייבויות של הבנק
11	יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון
15	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
16	מדיניות ניהול סיכונים
33	מדיניות גיוס המקורות ומצב הנזילות
33	מגזרי פעילות
34	המגזר הקמעונאי
38	מגזר שוק ההון- מגזר שהופסק
39	פעילות חוץ-מאזנית
39	מערכות מידע ומחשוב
40	עניינים אחרים
42	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק
43	בקורות ונהלים
44	סקירת ההנהלה
58	הצהרת המנכ"ל
59	הצהרת החשבונאי הראשי

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30 ביוני 2013

60	סקירת רואה החשבון המבקר לבעלי המניות
61	מאזן
62	דוח רווח והפסד
63	דוח על הרווח הכולל
64	דוח על השינויים בהון העצמי
65	דוח על תזרימי המזומנים
66	ביאורים לדוחות הכספיים
88	דוח אקטואר

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2013

דירקטוריון הבנק מתכבד להגיש את דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013. הדוח מוגש עם תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) הנוגעים למצבו העסקי של הבנק ולתוצאות פעולותיו בגין המחצית הראשונה של שנת 2013 (להלן התקופה המדווחת).

הדוחות הכספיים של הבנק נערכו על פי הוראותיו והנחיותיו של המפקח על הבנקים ונסקרו על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק. הנתונים מוצגים בהם בסכומים מדווחים.

התפתחויות במשק בישראל

במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2013 נמשכה הצמיחה המתונה במשק. סביבת הכלכלה העולמית, על רקע המצב באירופה והחשש מגלישת השווקים המתעוררים למיתון, ממשיכה להציב רמת סיכונים גבוהה אשר מעיבה על הפעילות המקומית.

המדד המשולב למצב המשק עלה בחודש יוני ב-0.1%, שינוי המשקף המשך צמיחה איטית במשק.

אינדיקטור נוסף המשקף האטה בפעילות במשק, הינו שיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה במשק שעמד על 6.9% בחודש יוני 2013, ללא שינוי בהשוואה לחודש מאי ו-6.6% בממוצע ברבעון הראשון של השנה.

אינפלציה ושערי חליפין

מדד המחירים לצרכן (המדד הידוע) עלה בתקופה המדווחת ב-0.7% לעומת עלייה בשיעור של 1.3% בתקופה המקבילה אשתקד ועלייה בשיעור של 1.4% בשנת 2012. סביבת האינפלציה ברבעון האחרון מצביעה על ירידה בביקושים ובניטרול החלטות הממשלה על העלאת המיסוי על הטבק ומוצריו ועל המשקאות האלכוהוליים והעלאת מחירי החשמל לצריכה פרטית, אף היתה נמוכה יותר. עליית מחירים נרשמה בסעיף ההבראה והנופש עקב חג הפסח ובסעיף הדיור, על אף התמתנות בקצב עלייתו. עליות אלו קוזזו חלקית על ידי ירידה במחירי האנרגיה על רקע ירידת מחירי האנרגיה בעולם, ירידה במחירי התקשורת, עקב הגברת התחרות בענף התקשורת הסלולרית וירידה במחירי התחבורה.

יעד האינפלציה שקבע בנק ישראל לשנת 2013 עומד על 1%-3%, בדומה ליעד שנקבע בשנים קודמות.

בסיכום התקופה המדווחת, תוסף שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 3.1% ועמד על 3.618 שקל לדולר בסוף חודש יוני 2013.

מגמת הייסוף של השקל מול הדולר החלה בסוף הרבעון השלישי של שנת 2012 ובלטה בהשוואה למטבעות אחרים ביחס לדולר. מתחילת השנה, הדולר החל להתחזק מול המטבעות העיקריים בעולם ובמקביל, במהלך חודש אפריל, החל בנק ישראל להתערב בשוק המט"ח. עם זאת, הוסיף הדולר להחליש אל מול השקל, בעיקר עקב השיפור הצפוי במאזן התשלומים גם כתוצאה משינויים במשק האנרגיה הנובעים מתחילת הזרמת הגז ממאגר 'תמר'. במהלך חודש מאי נחלש השקל אל מול הדולר על רקע שתי הורדות הריבית שבוצעו על ידי בנק ישראל, אך לקראת סוף התקופה המדווחת, בעיקר בשל המשך קיומו של פער ריבית חיובי בין השקל לדולר ולאירו, שב השקל למגמת ייסוף מול הדולר.

שער החליפין של השקל מול האירו תוסף בשיעור של 4.1% בששת החודשים הראשונים של שנת 2013 ועמד על 4.720 ש"ח לאירו בסוף חודש יוני 2013.

מדיניות פיסקאלית ומוניטארית

במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2013 ירדה ריבית בנק ישראל בשיעור של 0.75% לשיעור של 1.25%. הפחתת הריבית הראשונה, בשיעור 0.25%, בוצעה בסוף חודש דצמבר 2012 ושתי הפחתות, בשיעור כולל של 0.5%, התבצעו במהלך חודש מאי 2013 (הראשונה התבצעה במחצית הראשונה והשנייה במועד הרגיל, בסוף החודש).

בנק ישראל ציין בהחלטתו את התמשכות מגמת הייסוף של השקל, על רקע תחילת הפקת הגז ממאגר 'תמר', הפחתת הריבית על ידי בנקים מרכזיים רבים ובראשם הבנק המרכזי האירופאי והקלה כמותית במשקים מובילים בעולם. עוד ציין בנק ישראל את העדכון כלפי מטה בתחזיות הצמיחה העולמיות, עלייה בקצב עליית מחירי הדירות ומתינות סביבת האינפלציה.

בששת החודשים הראשונים של שנת 2013 הסתכם הגרעון התקציבי (ללא מתן אשראי נטו) בכ-10.3 מיליארד ש"ח לעומת גרעון בתקציב הממשלה של כ-11.1 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מתחילת השנה ועד סוף חודש יולי פעלה הממשלה ללא מסגרת תקציב מאושרת, לפי חישוב חודשי של 1/12 מתקציב שנת 2012. רק בסוף חודש יולי אושר תקציב המדינה לשנים 2013-2014. הוצאות משרדי הממשלה במחצית הראשונה של השנה היו גבוהות בכ-4.3% מרמתן בתקופה המקבילה אשתקד והסתכמו בכ-112.5 מיליארד ש"ח. צד ההכנסות הסתכם במהלך התקופה המדווחת בכ-131.0 מיליארד ש"ח, גבוה במעט מהרמה בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות ממיסים, שהן הסעיף העיקרי בצד ההכנסות, הסתכמו במהלך המחצית הראשונה של השנה בכ-116.9 מיליארד ש"ח שהם כ-50% מהתכנון התקציבי השנתי.

שוקי הכספים וההון

המסחר בשוק המניות בבורסה המקומית התאפיין בתנודתיות נמוכה במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2013. בסיכום התקופה המדווחת עלה מדד ת"א 25 בכ-0.4% לעומת ירידה של כ-2.6% בתקופה המקבילה אשתקד ועליה של כ-9.2% בשנת 2012.

במחצית הראשונה של שנת 2013 נמשכה הדלילות במחזורי המסחר הממוצעים בבורסה בתל אביב והתכווצות מספר החברות הנסחרות בה, זאת בין היתר גם בשל הוראות רגולטוריות. שיעור ההשקעות בישראל על ידי משקיעים זרים המשיך להיות נמוך ובחודש יוני נרשמה אכזבה כאשר ישראל נותרה מחוץ למדד MSCI אירופה ובכך נמנעה הזרמה של כמה מיליארדי שקלים מקרנות ותעודות סל שעוקבות אחרי מדד זה.

בסיכום המחצית הראשונה של שנת 2013 נרשם מחזור יומי ממוצע במניות של כ-1.1 מיליארד ש"ח, דומה למחזור היומי הממוצע במניות בשנת 2012.

גיוסים בהיקף רחב של כ-16.6 מיליארד ש"ח נרשמו בקרנות הכספיות, לאחר גיוסים של כ-0.3 מיליארד ש"ח בלבד בשנת 2012 כולה, בין היתר בעקבות ביטול דמי הניהול למחזיקים בקרנות אלה.

במהלך התקופה המדווחת נרשמה עליית מדדים מתונה בשוק איגרות החוב הממשלתיות.

מדד איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד נותר ללא שינוי בששת החודשים הראשונים של שנת 2013 לעומת עלייה של כ-9.4% בשנת 2012.

במהלך התקופה המדווחת עלה מדד איגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות בריבית קבועה לטווח הקצר בכ-1.4%, לטווח הבינוני ולטווח הארוך עלו המדדים בכ-2.4%.

בסוף חודש יוני 2013 עמדה תשואת המק"מ לשנה על כ-1.25% ובאיגרות החוב הלא צמודות מסוג 'שחר' לכ-29 שנה עמדה התשואה על כ-5%.

מרווחי התשואות בין אגרות החוב הקונצרניות לאגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד המשיך להצטמצם במהלך התקופה המדווחת, בשל מעבר המשקיעים לאפיק הקונצרני על רקע סביבת הריבית הנמוכה.

מדד אגרות החוב הקונצרניות תל-בונד 20 עלה במחצית הראשונה של השנה בכ-2.2%.

מחזור המסחר היומי הממוצע באיגרות חוב הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2013 בכ-4.8 מיליארד ש"ח, גבוה בכ-18% מהמחזור היומי הממוצע בשנת 2012.

פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו

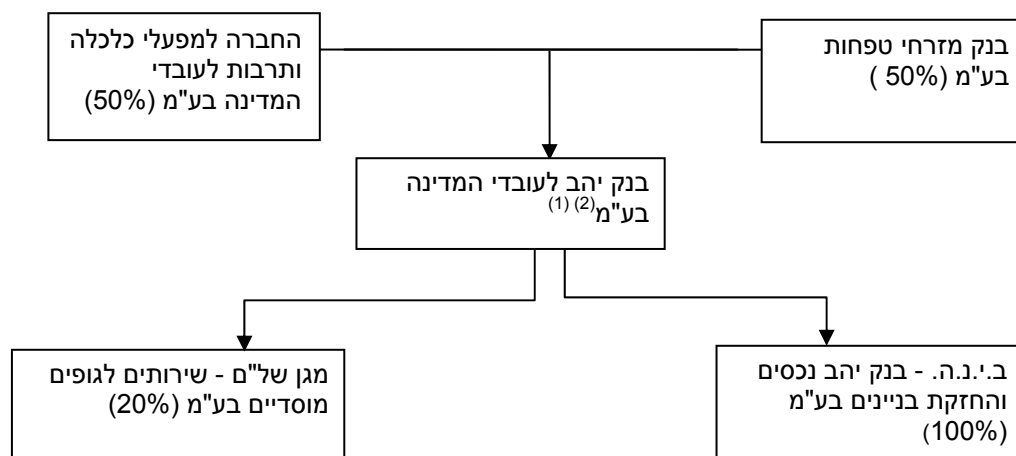
מידע צופה פני עתיד

המידע המפורט בדוח זה והנוגע לתיאור עסקי הבנק, למצבו הכספי ולתוצאות פעילותו עשוי להכיל מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח - 1968. משפטים הכוללים ביטויים, כגון 'אנו מאמינים', 'שואפים', 'צפוי', 'מתכוונים', 'אמור ל...', 'מעריכים', 'חוזים' וביטויים דומים אחרים מצביעים על כך שמדובר במידע צופה פני עתיד.

מידע זה מבטא את השקפתו הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים המבוססים על הערכות ולכן נתונים לסיכונים, לחוסר ודאות ואף לאפשרות שלא יתממשו כלל או שיתממשו במקצת בלבד.

פעילות הבנק

תרשים שליטה ואחזקות עיקריות

(1) בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הבנקים, העביר הבנק לידי נאמן את אחזקותיו בחברות הבאות: יהב רופאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, יהב אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ויהב פ.ר.ח. - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, לצורך מכירתן.

(2) חברת בת של הבנק שניהלה קרנות נאמנות חוסלה לאחר תאריך המאזן. חברה נוספת שעסקה בניהול קופות גמל נמצאת גם היא בשלבי פירוק.

ההתפתחויות העיקריות ברווחיות הבנק

להלן השינויים בסעיפי הרווח וההפסד העיקריים:

שיעור השינוי באחוזים	מחצית ראשונה		שיעור השינוי באחוזים	רבעון שני		
	2012 ⁽¹⁾	2013		2012 ⁽¹⁾	2013	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
(11)	334.8	297.9	(16)	191.3	159.8	הכנסות ריבית
(29)	137.6	97.6	(35)	89.0	57.5	הוצאות ריבית
2	197.2	200.3	-	102.3	102.3	הכנסות ריבית, נטו
(34)	7.3	4.8	(24)	3.7	2.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
						הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין
3	189.9	195.5	1	98.6	99.5	הפסדי אשראי
11	62.5	69.4	5	32.5	34.0	הכנסות שאינן מריבית
10	175.2	192.9	8	88.7	96.0	הוצאות תפעוליות ואחרות
(7)	77.2	72.0	(12)	42.4	37.5	רווח מפעולות נמשכות לפני מסים
(3)	49.6	48.2	(4)	27.2	26.1	רווח נקי מפעולות נמשכות
(2)	49.1	48.2	(3)	26.9	26.1	רווח נקי

(1) הוצג מחדש עקב מיון לפעילות מופסקת. לפרטים נוספים ראה פרק 'מגזר שוק ההון'.

הרווח הנקי בתקופה המדווחת הסתכם בסך של 48.2 מיליון ש"ח לעומת 49.1 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד ירידה של כ-0.9 מיליון ש"ח.

הגורמים שהשפיעו לחיוב על הרווח הנקי:

- עליה בהיקפי הפעילות של הבנק בעיקר במגזר השקלי.
- עליה ברווחים נטו ממימוש אג"ח זמינות למכירה.
- ירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הגורמים שהשפיעו לשלילה על הרווח הנקי:

- ירידה ברווחים הפיננסיים.
- עלייה בהוצאות תפעוליות ואחרות, בעיקר בהוצאות השכר ובהוצאות שכירות ופחת.
- לפרטים ראה להלן.

הרווח הנקי ברבעון השני של השנה הסתכם בסך של 26.1 מיליון ש"ח לעומת 26.9 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, ירידה של כ-0.8 מיליון ש"ח.

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 200.3 מיליון ש"ח לעומת 197.2 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ-2%.

להלן תרומת מגזרי ההצמדה השונים להכנסות הריבית, נטו:

שיעור השינוי בהכנסות ריבית נטו באחוזים	מחצית ראשונה						מטבע ישראלי לא צמוד מטבע ישראלי צמוד למדד מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ) סך הכול
	2012			2013			
	הכנסות	הוצאות	הכנסות	הכנסות	הוצאות	הכנסות	
	<u>ריבית נטו</u>	<u>ריבית</u>	<u>ריבית</u>	<u>ריבית נטו</u>	<u>ריבית</u>	<u>ריבית</u>	
4	160.6	78.7	239.3	167.8	58.4	226.2	
(10)	31.5	58.5	90.0	28.3	39.0	67.3	
(18)	5.1	0.4	5.5	4.2	0.2	4.4	
2	197.2	137.6	334.8	200.3	97.6	297.9	

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013

פער הריבית מבטא את ההפרש שבין שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית לבין שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית. להלן פירוט פערי הריבית לפי מגזרי הצמדה (באחוזים):

<u>מחצית ראשונה</u>		<u>רבעון שני</u>		
<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	
2.49	2.41	2.52	2.44	מטבע ישראלי לא צמוד
1.48	1.27	1.30	1.15	מטבע ישראלי צמוד למדד
1.50	1.12	0.94	1.10	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
2.14	2.06	2.10	2.04	פער הריבית הכולל

המגזר השקלי הלא צמוד – הכנסות הריבית נטו עלו בתקופה המדווחת ב-7.2 מיליון ש"ח לעומת תקופה מקבילה אשתקד. העלייה נבעה מעלייה בהיקפי הפעילות של הבנק. לעומת זאת חלה ירידה בפער הריבית בתקופה המדווחת בכ-0.1%.

המגזר השקלי הצמוד למדד – הכנסות הריבית נטו במגזר בתקופה המדווחת ירדו ב-3.2 מיליון ש"ח לעומת תקופה מקבילה אשתקד. פער הריבית ירד בתקופה המדווחת בכ-0.2% לעומת תקופה מקבילה אשתקד. לעומת זאת חלה עלייה בהיקפי הפעילות של הבנק במגזר.

הרכב הנכסים נושאי הריבית הממוצע של הבנק לפי מגזרי ההצמדה השונים הוא כדלקמן (באחוזים):

<u>מחצית ראשונה</u>		<u>רבעון שני</u>		
<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>	
73	75	72	74	מגזר לא צמוד
23	21	24	22	מגזר צמוד למדד
4	4	4	4	מגזר מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)

הכנסות הריבית, נטו ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך 102.3 מיליון ש"ח בדומה לתקופה מקבילה אשתקד. השינוי החיובי ברבעון הוא גידול בהיקפי הפעילות בעיקר במגזר השיקלי שקוזה בירידה ברווחים הפיננסיים של הבנק.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 4.8 מיליון ש"ח, לעומת 7.3 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי על אשראי לציבור הסתכמו ב-0.12% מסך האשראי לציבור נטו, לעומת שיעור של 0.24% בתקופה מקבילה אשתקד. הירידה נובעת מהקטנת המחיקות החשבונאיות, נטו ובשל אי שינוי בהפרשה להפסדי אשראי בתקופה המדווחת לעומת עלייה בהפרשה בכ-1.4 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

ההוצאה בתקופה המדווחת כוללת בעיקר סך של 12.2 מיליון ש"ח בגין חובות שנמחקו ומנגד גבייה של חובות שנמחקו בשנים קודמות בסך של 7.5 מיליון ש"ח.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 69.4 מיליון ש"ח לעומת 62.5 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ-11%. העלייה נובעת בעיקר מעלייה ברווחים נטו ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה.

- הרווחים נטו מאג"ח זמינות למכירה הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 8.8 מיליון ש"ח לעומת 0.9 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.
- הכנסות הבנק מהשתתפות בהכנסות של חברות כרטיסי אשראי הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 21.5 מיליון ש"ח בדומה לתקופה מקבילה אשתקד. על אף הירידה בעמלה הצולבת של חברת כרטיסי האשראי לא חלה ירידה בהכנסות בשל הגידול במחזורי הפעילות של לקוחות קיימים ובשל עלייה במספר הלקוחות.
- ההכנסות מפעילות בניירות ערך הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 10.5 מיליון ש"ח לעומת 11.2 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, ירידה של כ-6%.
- ההכנסות מעמלות הפצה של קרנות נאמנות הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 5.2 מיליון ש"ח לעומת 3.9 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ-33%. העלייה נובעת מעלייה בהיקפי הפעילות, שקוזה מירידה של כ-10% בשיעור עמלות הפצה החל מחודש מאי 2013 בהתאם לתיקון לתקנות השקעות משותפות בנאמנות.
- ההכנסות מטיפול באשראי הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 2.4 מיליון ש"ח לעומת 5.0 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, ירידה של כ-52%. הירידה נובעת מתיקון לכללי הבנקאות שחל החל מיום 1 בינואר 2013 בנושא עמלות במסגרתו הורחב הפטור על עמלת דמי טיפול אשראי להלוואות.

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013

ההכנסות שאינן מריבית ברבעון השני של השנה הסתכמו ב- 34.0 מיליון ש"ח לעומת 32.5 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 5%. העלייה נובעת בעיקר מעלייה ברווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה שקוזה בעיקר מירידה בהכנסות מטיפול באשראי בשל הרחבת הפטור על עמלת דמי טיפול אשראי להלוואות כאמור.

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 192.9 מיליון ש"ח לעומת 175.2 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 10%. בנטרול סכומים חד פעמיים שנרשמו בתקופת הדיווח חל גידול של כ- 8% להלן פירוט:

- הוצאות השכר הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 97.6 מיליון ש"ח לעומת 86.9 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 12%. בנטרול סכומים חד פעמיים שנרשמו בתקופת הדיווח חל גידול של כ- 9%. העלייה נבעה בעיקר בשל גידול במצבת עובדי מערך הסינוף של הבנק כתוצאה מהרחבת הפעילות של הבנק ומעלייה בהפרשה למענק של עובדי הבנק.

- הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 41.5 מיליון ש"ח לעומת 36.7 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 13%. בנטרול סכומים חד פעמיים שנרשמו בתקופת הדיווח חל גידול של כ- 9%, שנובע בעיקר מהרחבה של מערך הסינוף של הבנק.

- ההוצאות האחרות הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 53.8 מיליון ש"ח לעומת 51.6 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 4%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של 96.0 מיליון ש"ח לעומת 88.7 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 8%. הגידול נובע מעלייה בהוצאות השכר ובהוצאות שכירות ופחת.

ההפרשה למסים על הרווח מפעולות נמשכות הסתכמה בתקופה המדווחת בסך של 23.8 מיליון ש"ח, ושיעורה מהרווח מפעולות נמשכות לפני מסים הוא כ- 33%. שיעור ההפרשה ירד ברבעון השני כתוצאה מההשפעה של חתימה על הסכם שומות לשנים קודמות וכן מהשפעת קיטון בהוצאות מיסים נדחים, עקב עליית שיעור מס הרווח.

הרווח הנקי מפעולות נמשכות הסתכם בתקופה המדווחת בסך של 48.2 מיליון ש"ח, לעומת 49.6 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

רווח מפעילות מופסקת, לאחר מס – בתקופה המדווחת לא היה רווח משירותי תפעול קופות גמל לעומת הפסד של 0.5 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד. לפרטים נוספים ראה בפרק 'מגזר שוק ההון'.

הרווח הנקי הסתכם בתקופה המדווחת בסך של 48.2 מיליון ש"ח לעומת 49.1 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

הרווח הנקי למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ב. עמד בתקופה המדווחת על 1.98 ש"ח לעומת 2.01 ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

להלן השוואת מדדי הרווחיות (באחוזים):

שנת	מחצית ראשונה		רבעון שני		
	2012 ⁽²⁾	2013	2012 ⁽²⁾	2013	
תשואת הרווח מפעולות נמשכות לפני מסים להון העצמי	19.0	20.3	22.8	17.5	
תשואת הרווח הנקי להון העצמי	12.2	12.7	14.0	12.0	
יחס הוצאה להכנסה ⁽¹⁾	68.0	67.5	65.8	70.4	

⁽¹⁾ יחס ההוצאה להכנסה מחושב על פי היחס בין ההוצאות התפעוליות והאחרות לבין הכנסות ריבית נטו וההכנסות שאינן מריבית.

⁽²⁾ הוצג מחדש עקב מיון לפעילות מופסקת.

המבנה וההתפתחויות העיקריות בנכסים ובהתחייבויות של הבנק

להלן השינויים בסעיפי המאזן העיקריים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום		
		31/12/12	30/6/13	
2	395.3	18,366.8	18,762.1	סך כל המאזן
11	1,025.6	9,240.7	10,266.3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(32)	(878.7)	2,775.3	1,896.6	ניירות ערך
4	241.6	6,123.8	6,365.4	אשראי לציבור, נטו
2	349.4	15,692.1	16,041.5	פיקדונות הציבור
3	13.9	478.6	492.5	כתבי התחייבות נדחים
5	45.8	880.8	926.6	הון עצמי
באחוזים:				
		4.8	4.9	יחס ההון העצמי למאזן
				יחס ההון העצמי למאזן בקיזוז
		6.6	6.3	איגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות בבנק ישראל

פעילות חוץ-מאזנית

להלן ההתפתחויות בסעיפים החוץ-מאזניים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום		
		31/12/12	30/6/13	
(22)	(1.4)	6.5	5.1	א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים:
4	1.1	29.2	30.3	ערבויות להבטחת אשראי
				ערבויות אחרות
8	176.4	2,218.4	2,394.8	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו ⁽¹⁾
5	77.9	1,672.6	1,750.5	מסגרות חח"ד שלא נוצלו ⁽¹⁾
(94)	(1.5)	1.6	0.1	ב. מכשירים נגזרים: חוזים בגין מניות

⁽¹⁾ היתרות מוצגות לפני הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים בנוגע להפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 9 בדוחות הכספיים.

פיקדונות בבנקים

להלן פירוט יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום		
		31/12/12	30/6/13	
(9)	(226.7)	2,615.4	2,388.7	מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל
(6)	(2.6)	43.2	40.6	פיקדונות בבנקים מסחריים עד שלושה חודשים ⁽¹⁾
19	1,254.9	6,582.1	7,837.0	פיקדונות בבנקים מסחריים יותר משלושה חודשים ⁽¹⁾
<u>11</u>	<u>1,025.6</u>	<u>9,240.7</u>	<u>10,266.3</u>	סך הכול

⁽¹⁾ היתרות מוצגות לאחר הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים בנוגע להפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 5 בדוחות הכספיים.

הגידול בתקופה המדווחת בפיקדונות בבנקים ליותר משלושה חודשים נבע בעיקר מפדיון השקעות בפיקדונות בבנק ישראל, ממכירת אג"ח זמינות למכירה ומגידול בפיקדונות הציבור.

ניירות ערך

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הבנק לפי סוגי המנפיקים (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי באחוזים	שינוי במיליוני ש"ח	יתרה ליום	
		31/12/12	30/6/13
7	80.3	1,123.1	1,203.4
איגרות חוב המוחזקות לפדיון			
של ממשלת ישראל			
איגרות חוב זמינות למכירה			
(62)	(889.3)	1,442.3	553.0
(29)	(51.4)	175.5	124.1
(53)	(18.3)	34.4	16.1
של ממשלת ישראל			
של מוסדות פיננסיים			
של אחרים			

* לבנק אין חשיפה למוסדות פיננסיים זרים בגין סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני.

הפסדים שטרם מומשו מאיגרות חוב זמינות למכירה

הבנק בוחן אם הייתה ירידת ערך שאינה זמנית בלבד בהשקעות שלו בניירות ערך ובדק אם יש סממנים אשר יש בהם כדי להצביע על האפשרות שערכן של ההשקעות נפגע. לפירוט נוסף ראה בדוחות הכספיים לשנת 2012.

להלן התפלגות ההפסדים שטרם מומשו מאיגרות חוב זמינות למכירה (במיליוני ש"ח):

משך הזמן שבו השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת			
שיעור הירידה	עד 6 חודשים	יותר מ-12 חודשים	סך הכול
עד 20%	-	-	-
עד 20%	0.1	3.5	3.6
עד 20%	-	1.5	1.5

אשראי לציבור, נטו

אשראי לציבור, נטו נכון ליום 30 ביוני 2013 הסתכם ב-6,365.4 מיליון ש"ח לעומת 6,123.8 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012, גידול של כ-4%.

שיעור יתרת האשראי לציבור נטו מסך נכסי המאזן נכון ליום 30 ביוני 2013 הוא כ-34% לעומת 33% בסוף שנת 2012.

סיכון אשראי כולל לציבור

הסיכון הכולל של האשראי לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ-מאזני, הכולל מסגרות אשראי בלתי מנוצלות וערבויות.

סיכון האשראי הכולל לציבור נכון ליום 30 ביוני 2013 הסתכם ב-10,564 מיליון ש"ח לעומת 10,070 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012.

סך כל הפרשות להפסדי אשראי הרשומות בספרי הבנק ליום 30 ביוני 2013 הסתכם ב-33.0 מיליון ש"ח לעומת 32.9 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012. הפרשות ליום 30 ביוני 2013 מורכבות מסך של 28.2 מיליון ש"ח בגין אשראי מאזני לציבור, סך של 3.3 מיליון ש"ח בגין פיקדונות בבנקים ומסך של 1.5 מיליון ש"ח בגין אשראי חוץ-מאזני.

כחלק מהערכות הבנק ליישום טיוטה 'להארכת הוראת שעה לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי', נכללה בהפרשה להפסדי אשראי התאמה ראשונית לגורמים סביבתיים. לפרטים נוספים ראה בפרק 'עניינים אחרים'.

להלן יתרות של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים (במיליוני ש"ח):

<u>31/12/2012</u>	<u>30/6/2013</u>	סיכון אשראי בעייתי
42.9	42.2	סיכון אשראי פגום ⁽¹⁾
5.4	3.7	סיכון אשראי נחות
<u>58.2</u>	<u>55.2</u>	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
<u>106.5</u>	<u>101.1</u>	סך הכול סיכון אשראי בעייתי*
<u>5.4</u>	<u>3.7</u>	* מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 יום או יותר
9.7	8.8	⁽¹⁾ מזה נכסים שאינם מבצעים-חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית

להלן פרטים בנוגע לשיעורי ההפרשה מסיכון אשראי לציבור (באחוזים):

<u>31/12/2012</u>	<u>30/6/2013</u>	
0.70	0.66	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
		שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
0.09	0.06	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור
0.47	0.44	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי פגום
68.03	66.82	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
1.06	0.96	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי על אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.21	0.12	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת
0.20	0.15	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור
39.88	33.59	

פיקדונות הציבור

להלן הרכב פיקדונות הציבור (במיליוני ש"ח):

יתרה ליום			
שיעור השינוי	31/12/12	30/6/13	
באחוזים			
-	12,115.4	12,065.4	פיקדונות לזמן קצוב
-	634.1	635.8	פיקדונות בתכניות חיסכון
14	2,942.6	3,340.3	פיקדונות לפי דרישה ואחרים
2	15,692.1	16,041.5	סך הכול

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים:

חלק המגזר מסך פיקדונות הציבור				יתרה ליום		
31/12/12	30/6/13	שיעור השינוי	שינוי במיליוני ש"ח	31/12/12	30/6/13	מגזר הצמדה
באחוזים		באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
78	79	3	397.0	12,281.6	12,678.6	לא צמוד
17	16	(4)	(97.5)	2,717.8	2,620.3	צמוד מדד מטבע חוץ
5	5	7	49.9	692.7	742.6	(כולל צמוד מט"ח)
100	100	2	349.4	15,692.1	16,041.5	סך הכול

הון עצמי

יתרת ההון העצמי ליום 30 ביוני 2013 הסתכמה ב-926.6 מיליון ש"ח לעומת 880.8 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012. העלייה נבעה בעיקר מהרווח השוטף בסך של 48.2 מיליון ש"ח.

יחס ההון העצמי לרכיבי הסיכון

יחס הלימות ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 30 ביוני 2013 על פי 'באזל 2' הוא 13.95%, לעומת 14.22% ביום 31 בדצמבר 2012. יחס הון הליבה של הבנק ליום 30 ביוני 2013 עומד על 9.27% לעומת 9.45% ליום 31 בדצמבר 2012. שיעור הון הליבה המינימלי שבנק ישראל דורש למועד הדוח מהמערכת הבנקאית הוא 7.5%. לפרטים ראה להלן בפרק 'גישת הבנק להערכת הלימות ההון'.
בד בבד הבנק נערך בהתאם להוראות בנק ישראל מחודש מארס 2012 לעמידה ביחס הון ליבה מינימלי של 9%. הגורם העיקרי לירידת יחס הלימות ההון הוא גידול באשראי לציבור וגידול בהשקעות בפיקדונות בבנקים לתקופה ארוכה משלושה חודשים (שנבע בעיקר ממכירת אג"ח ממשלתיות, מפדיון השקעות בפיקדונות בבנק ישראל). מנגד חלה ירידה בסיכון התפעולי בשל יישום הגישה הסטנדרטית החל משנת 2013.

מבנה ההון

רכיבי ההון לצורך חישובי יחס הון:

<u>31/12/12</u>	<u>30/6/12</u>	<u>30/6/13</u>	
			1. הון רובד 1
			<u>א. הון ליבה</u>
880.8	826.2	926.6	הון עצמי
-	0.2	-	זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בנות שאוחדו
(4.7)	(1.7)	(2.3)	בניכוי רווחים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
<u>876.1</u>	<u>824.7</u>	<u>924.3</u>	סך הכל הון רובד 1
			2. הון רובד 2
			<u>א. הון רובד 2 עליון</u>
			45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
3.4	1.2	1.7	הפרשה כללית ⁽¹⁾⁽²⁾
-	-	2.6	
<u>438.0</u>	<u>412.3</u>	<u>462.1</u>	<u>ב. הון רובד 2 תחתון</u>
			כתבי התחייבות נדחים
<u>441.4</u>	<u>413.5</u>	<u>466.4</u>	סך הכל הון רובד 2

(1) הסכום שהוגדר עד יום 31 בדצמבר 2010 כהפרשה כללית לחובות מסופקים, מהווה חלק מהון רובד 2 עליון ואינו מנוכה מהאשראי לציבור.

(2) יתרת ההפרשה הכללית לימים 30/6/12 ו-31/12/12 הסתכמה ב-2.6 מיליון ש"ח, אך לא נכללה בחישוב ההון לתאריכים אלו.

חשיפות אשראי ונכסי סיכון

להלן פרטים על נכסי הסיכון ודרישות ההון של הבנק (במיליוני ש"ח):

30/6/13

א. סיכון אשראי

דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	חשיפת אשראי לאחר הפחתת סיכון אשראי	חשיפת אשראי לפני הפחתת סיכון אשראי	שיעור סיכון באחוזים	חשיפות מדורגות:
-	-	4,068.6	4,068.6	0	ריבניות
-	0.2	0.9	0.9	20	תאגידים בנקאיים
359.1	3,989.5	7,979.2	7,979.2	50	תאגידים בנקאיים
-	-	-	-	20	תאגידים אחרים
חשיפות לא מדורגות:					
0.5	5.3	10.5	10.5	50	ישויות סקטור ציבורי
0.3	3.2	16.0	16.0	20	תאגידים בנקאיים
0.7	8.1	16.1	16.1	50	תאגידים בנקאיים
0.5	5.6	5.6	5.6	100	תאגידים אחרים
437.7	4,863.8	10,008.5	10,448.4	75	קמעונאות ליחידים
0.1	1.5	1.0	1.0	150	קמעונאות ליחידים
4.2	46.8	85.0	92.6	75	עסקים קטנים
-	-	76.6	76.6	0	נכסים אחרים
<u>20.1</u>	<u>223.3</u>	<u>223.3</u>	<u>223.3</u>	100	נכסים אחרים
823.2	9,147.3	22,491.3	22,938.8		סך הכול סיכון אשראי

0.5 6.0

ב. סיכון שוק - הגישה הסטנדרטית

73.4 815.7
897.1 9,969.0

ג. סיכון תפעולי - הגישה הסטנדרטית
סך הכול

31/12/12

א. סיכון אשראי

דרישת ההון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	חשיפת אשראי לאחר הפחתת סיכון אשראי	חשיפת אשראי לפני הפחתת סיכון אשראי	שיעור סיכון באחוזים	חשיפות מדורגות:
-	-	5,096.6	5,096.7	0	ריבניות
-	0.2	1.0	1.0	20	תאגידים בנקאיים
304.6	3,384.6	6,769.2	6,769.2	50	תאגידים בנקאיים
0.2	1.9	9.7	9.7	20	תאגידים אחרים
חשיפות לא מדורגות:					
0.6	6.7	13.4	13.4	50	ישויות סקטור ציבורי
0.3	3.7	18.7	18.7	20	תאגידים בנקאיים
1.0	11.3	22.6	22.6	50	תאגידים בנקאיים
1.0	11.3	11.3	11.3	100	תאגידים אחרים
424.4	4,715.1	9,604.8	10,021.5	75	קמעונאות ליחידים
0.2	2.6	1.8	1.8	150	קמעונאות ליחידים
1.2	13.2	24.5	25.7	75	עסקים קטנים
-	-	84.1	84.1	0	נכסים אחרים
<u>19.5</u>	<u>216.5</u>	<u>216.5</u>	<u>216.5</u>	100	נכסים אחרים
753.0	8,367.1	21,874.3	22,292.2		סך הכול סיכון אשראי

0.4 3.9

ב. סיכון שוק - הגישה הסטנדרטית

80.7 896.3
834.1 9,267.3

ג. סיכון תפעולי - גישת האינדיקטור הבסיסי
סך הכול

⁽¹⁾ דרישות ההון מחושבות לפי שיעור של 9% מיתרות נכסי הסיכון בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של 'באזל 2'.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון (באחוזים):

<u>31/12/12</u>	<u>30/6/12</u>	<u>30/6/13</u>	
<u>9.45</u>	<u>8.98</u>	<u>9.27</u>	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
<u>14.22</u>	<u>13.48</u>	<u>13.95</u>	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

נדבך 3

נדבך 3 בהוראות 'באזל 2' עוסק במשמעת שוק וכולל דרישות גילוי שתיושמנה בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים. דרישות הגילוי מיועדות לאפשר למשתמשים בדוחות להעריך מידע משמעותי שכלול בהם באשר ליישום המלצות 'באזל 2' להון, לחשיפות הסיכון ולתהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של התאגיד הבנקאי.

להלן פירוט מיקום הנתונים העוסקים בסיכונים שהבנק חשוף אליהם והמנוהלים על פי המדיניות שקבע הדירקטוריון וכפי שנקבע בהוראות הנדבך כאמור:

נושא	פירוט	פרק בדוח דירקטוריון/תוספת בסקירת הנהלה/ביאור בדוח כספי
תחולת היישום	פרטים על ישויות בקבוצה, תיאור ההבדלים	פעילות הבנק ותיאור התפתחות עסקיו
מבנה ההון הלימות ההון	פירוט מבנה ההון דיון תמציתי בגישת הבנק להערכת הלימות ההון שלו	דוח על השינויים בהון העצמי, ביאור 8 הלימות הון נדבך 3
הלימות ההון סיכון אשראי סיכון אשראי	נכסי סיכון, דרישות הון ונתוני יחס ההון גילוי איכותי כללי באשר לסיכון האשראי חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים ולפי ענפי משק	יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון מדיניות ניהול סיכונים תוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק
סיכון אשראי	חשיפות סיכון אשראי לפי תקופות לפירעון	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון אשראי	חשיפות סיכון אשראי לפי אזורים גאוגרפיים	תוספת ד' - חשיפה למדינות זרות
סיכון אשראי סיכון אשראי	מידע על חובות בעייתיים לפי ענפי משק מידע על חובות בעייתיים	תוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק ביאור 5 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
סיכון אשראי	חשיפות (מדורגות ולא מדורגות) בכל משקל סיכון	חשיפות אשראי ונכסי סיכון
הפחתת סיכון אשראי	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים
הפחתת סיכון אשראי	גילוי כמותי	יחס ההון העצמי לרכיבי סיכון
סיכון אשראי של צד נגדי	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון אשראי של צד נגדי	גילוי כמותי	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון שוק סיכון שוק	גילוי איכותי דרישות הון	מדיניות ניהול סיכונים חשיפות אשראי ונכסי סיכון
סיכון תפעולי	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון ריבית	גילוי איכותי	מדיניות ניהול סיכונים
בתיק הבנקאי	גילוי כמותי	מדיניות ניהול סיכונים
סיכון ריבית בתיק הבנקאי	גילוי כמותי	מדיניות ניהול סיכונים

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי 'באזל 2', כפי שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים. במסגרת הנדבך הראשון הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית כדי להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים עד ליום 31 בדצמבר 2012 הבנק יישם את גישת האינדיקטור הבסיסי לחישוב דרישת ההון בגין הסיכון התפעולי.

נוסף על כך, הבנק מקצה הון במסגרת הנדבך השני בעבור סיכונים שאינם מטופלים בנדבך הראשון וכן בגין השפעת מבחני הקיצון והתרחישים שביצע כדי לבחון את הלימות ההון של הבנק במצבי שוק ופעילות עסקית שונים. ההקצאה מתבצעת כחלק מתהליך ה-ICAAP שבמסגרתו הבנק בוחן את דרך ניהול הסיכונים שלו ומאתגר את תהליכי העבודה בניהול סיכונים ומתודולוגיות הקצאת ההון בגין הסיכונים השונים.

נוסף על כך, הבנק מנטר את יחס הלימות ההון באופן שוטף כדי לוודא שיעמוד בדרישות הפיקוח על הבנקים ובמגבלות שקבע הדירקטוריון וכדי שיוכל להיערך בעוד מועד למתן מענה להתפתחות נכסי הסיכון ודרישת ההון של הבנק. לשם כך הוקם פורום לתכנון ההון בהשתתפות מנהל האגף הפיננסי, מנהל אגף הבנקאות הקמעונאית, מנהלת הסיכונים הראשית והחשבונאי הראשי.

דירקטוריון הבנק קבע כי יחס הון הליבה יהיה בשיעור שלא יפחת מ-8.67% ויחס הלימות ההון הכולל לא יפחת משיעור של 13%, וזאת בהתאם לדרישת ההון שקבע בנק ישראל לבנק ערב הרחבת הרישיון. כמו כן, קבע הדירקטוריון כי יחס הון הליבה בתרחישי הקיצון המשמשים את הבנק להערכת הלימות ההון במסגרת תהליך ה-ICAAP יהיה בשיעור שלא יפחת מ-6% ויחס הלימות ההון הכולל לא יפחת משיעור של 9%.

בחודש מארס 2012 פורסמה הוראת בנק ישראל בדבר 'מסגרת באזל 3 - יחסי הון ליבה מינימליים' הקובעת כי עד ליום 1 בינואר 2015 על הבנק לעמוד ביחס הון רובד 1 של 9%. בחודש מאי 2013 פורסמו עדכונים לנוהל בנקאי תקין לעניין יחס הלימות ההון הנדרש ומבנה ההון המוכר וכן הוראות מעבר לעניין זה. הבנק נערך לעמידה ביחס הון הליבה האמור בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בהוראות.

פירוט נוסף בנושא ראה בפרק 'המלצות ועדת באזל 3' במסגרת 'מדיניות ניהול סיכונים' להלן.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 2 בדוחות הכספיים לשנת 2012. בעת היישום של כללי החשבונאות בעריכת הדוחות הכספיים הנהלת הבנק משתמשת בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של הנכסים וההתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ושל התוצאות המדווחות של הבנק.

ייתכן שההתממשותם בעתיד של האומדנים וההערכות יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מההערכות והאומדנים כאמור כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים בעתיד משינויים שונים.

בכל הנוגע למדיניות החשבונאית הבנק מחשיב אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, כאומדנים ובהערכות בנושאים קריטיים. לדעת הנהלת הבנק, האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

בדוחות לשנת 2012 ניתן פירוט, במסגרת המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, לטיפול החשבונאי בהפרשה להפסדי אשראי והתחייבויות בגין זכויות עובדים. במהלך התקופה המדווחת לא אירעו שינויים במדיניות החשבונאית של הבנק בנושאים קריטיים, אשר מפורטת בדוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012.

התחייבויות בגין זכויות עובדים

חלק מההתחייבויות בגין זכויות עובדים מחושבות על פי מודלים אקטואריים ומתבססות על הערכת הנהלת הבנק בנוגע להיקפי הפרישות הצפויות בשנים הקרובות.

סכום ההתחייבות המחושבת על בסיס אומדנים אקטואריים נכון ליום 30 ביוני 2013 עומד על סך של כ- 148.0 מיליון ש"ח. ההתחייבויות מכוסות במלואן על ידי הפקדות ביעודות ועל ידי הפרשות מתאימות בספרים. ההתחייבות מהוונת בשיעור של 4% לשנה כפי שקבע המפקח על הבנקים.

בנק ישראל פירסם טיוטת תיקון של הוראות הדיווח לציבור בנושא אימוץ תקן חשבונאות בינלאומי 19 (מתוקן), הטבות עובד. לפירוט נוסף ראה להלן בפרק 'עניינים אחרים'.

מדיניות ניהול סיכונים

במהלך פעילותו הבנק נחשף לסיכונים שונים, כגון סיכונים שוק (סיכונים הנובעים מחשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ובשערי החליפין וסיכונים מחשיפת בסיסי ההצמדה), סיכונים נזילות, סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים. הוראות בנק ישראל לניהול בנקאי תקין קובעות עקרונות יסוד לניהול ולבקרת סיכונים. ההנחיות דורשות מעורבות והבנה של הדירקטוריון בניהול סיכונים, מינוי מנהל סיכונים והעמדת כלים להערכה ולמידה של סיכונים. מערך ניהול הסיכונים בבנק פועל על פי הוראות בנק ישראל ובהתאם למסגרת העבודה שהותוותה בהוראות 'באזל 2'.

מערך ניהול הסיכונים בבנק מתבסס על כמה רבדים לצורך זיהוי, מדידה, בקרה וביקורת הסיכונים השונים. מערך זה בנוי על העיקרון של הפרדת תפקידים ואי תלות ומסתמך על שלושה קווי הגנה כמוגדר במדיניות הבנק. ניהול הסיכונים בבנק מפוקח ומוסדר באמצעות דירקטוריון הבנק וועדותיו, הנהלת הבנק וועדות ההנהלה, האגפים העסקיים יוצרי הסיכונים והאגף לניהול סיכונים.

מסמך ה-ICAAP ליום 31 בדצמבר 2012 אושר בדירקטוריון הבנק בחודש מאי 2013. כחלק מתהליך העבודה ביצע הבנק, בין היתר, בחינה ועדכון של תרחישי הקיצון הרלוונטיים לבנק וניתוח השפעתם על הקצאת ההון הנדרשת במסגרת נדבך 2 ועדכון של מתודולוגיית הקצאת ההון לסיכונים שונים ככל שנדרש. תוצאות הערכת ההון שבוצעו מצביעות על כך שלבנק די הון לכיסוי הסיכונים שהוא חשוף אליהם, הן במצב עסקים רגיל הן במצבי קיצון, וכי הבנק ישמור על כרית הון מספקת גם במצב בו דרישת הלימות ההון הספציפית לבנק העומדת על 13.0%, תופחת ליעד הלימות ההון המינימלי שהציב בנק ישראל לכלל הבנקים (12.5%).

לפירוט מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, המבנה הארגוני ומערך הניהול ראה דוח הדירקטוריון לשנת 2012.

שינויים רגולטורים

במסגרת פעולותיו של הפיקוח על הבנקים לחיזוק איתנות המערכת הבנקאית בישראל, פרסם המפקח במהלך חודש דצמבר 2012 עדכונים לכמה הוראות וכן כמה חוזרים בנוגע להוראות ניהול בנקאי תקין חדשות. מטרת אימוץ ההוראות לקדם את איתנות המגזר הבנקאי באמצעות שיפור ניהול הסיכונים והממשל התאגידי באופן שישתקף בתהליכי קבלת ההחלטות ובפעילות הבנקים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 310 החדשה בנושא 'ניהול סיכונים' היא הוראת-אב לניהול סיכונים בראייה משולבת כלל-תאגידית. ההוראה מתווה עקרונות יסוד בתחומי ניהול הסיכון. עקרונות אלו עוסקים בין היתר בממשל התאגידי ובתפקידן של הפונקציות השונות בתחום ניהול הסיכונים, במערך הבקרה הפנימי על הסיכונים הכולל שלושה קווי הגנה וכן בתהליכי ניהול הסיכונים (תיאבון לסיכון, מסגרת ניהול סיכונים ומוצרים חדשים), מתודולוגיות לזיהוי, מדידה והערכת סיכונים בתוך כדי שימוש במודלים ומבחני קיצון ומערך ניטור ודיווח.

הבנק כבר הטמיע את עקרונות טיוטת ההוראה האמורה במדיניות ניהול הסיכונים שלו וביצע התאמות נוספות הנדרשות מההוראה הסופית ככל שיידרש.

כמו כן, פרסם בנק ישראל כמה תיקונים בהוראת ניהול בנקאי תקין 339 בנושא 'ניהול סיכונים שוק' ובהוראה 350 בנושא 'ניהול סיכונים תפעוליים' כדי להתאימן להוראה 310.

תחילת ההוראות היא ביום 1 בינואר 2014.

המלצות ועדת באזל 3 'מסגרת פיקוחית עולמית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית' (להלן באזל 3)

בעקבות לקחי המשבר של שנת 2008 המלצות 'באזל 3' מתמקדות בחיזוק עמידות המערכת הבנקאית בעתות משבר. ההוראות אינן מחליפות את הוראות 'באזל 2' ובאות לעדכן כמה נושאים כדלקמן: שיפור איכות ההון; שיפור יחסי הנזילות וקביעת סטנדרטים אחידים למדידת הנזילות; קביעת כלים להתאמת דרישות ההון לפי פרופיל הסיכון של כל בנק; שינוי אופן חישוב נכסי הסיכון; שינוי שיעור הלימות ההון; שקיפות באופן ניהול הסיכונים.

על פי הנחיית בנק ישראל מחודש מארס 2012 על הבנק לעמוד עד ליום 1 בינואר 2015 ביחס הון רובד 1 של 9%.

בחודש מאי 2013 פרסם בנק ישראל מספר חוזרים סופיים המשלבים בהוראות ניהול בנקאי תקין את המלצות באזל 3 בנושא מדידה והלימות ההון. עיקרי התיקונים עוסקים בעדכון מבנה ההון הפיקוחי ויעדי ההון המזעריים, בקריטריוני כשירות להכרה במרכיבי ההון ברובדי ההון השונים, בהתאמות פיקוחיות וניכויים מההון ובהשקעות בהון של תאגידים פיננסיים. נוסף על כך, פורסמו הוראות מעבר הדנות בהתאמות פיקוחיות וניכויים מההון ובמכשירי הון שאינם כשירים להכללה בהון הפיקוחי בהתאם לקריטריונים החדשים שנקבעו. תחילת התיקונים להוראות היא ביום 1 בינואר 2014. למעט לעניין העמידה בדרישת יעד ההון המזערי המעודכן החל מיום 1 בינואר 2015.

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013

ביום 26 ביוני 2013 פרסם בנק ישראל טיוטה בנושא 'דרישות גילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון'. הטיוטה קובעת, בין היתר, את דרישות הגילוי במסגרת נדבך 3 ובאתר האינטרנט של תאגידים בנקאיים על הרכב ההון הרגולטורי וגם קובעת גילוי להשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל 3 שיידרש בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2013.

הבנק בוחן באופן שוטף את ההשפעות של ההוראות ונערך לעמידה בדרישות ההוראות האחרונות במסגרת תכנית העבודה לשנת 2013. השפעת השינוי בהון רובד 1 על הבנק היא שולית. כמו כן, הבנק בוחן את הצורך ואת ההשפעה של גיוס הון לצורך עמידה ביחס ההון הנדרש בשנים הקרובות.

תיקוף מודלים

בחודש אוקטובר 2010 העביר בנק ישראל הנחיה בנושא תיקוף מודלים. ההנחיה קבעה שלבים שונים ליישום עד להשלמת תיקוף כל המודלים ליום 30 ביוני 2013.

דירקטוריון הבנק אישר מדיניות של תיקוף מודלים שכללה מיפוי ותיקוף מלא של המודלים שבשימוש הבנק. הבנק סיים לתקף את המודלים בהתאם לתכנית העבודה שנקבעה ומבצע תיקוף מודלים חדשים בהתאם להנחיות.

סיכוני שוק

סיכון שוק הוא הסיכון להפסדים על פוזיציות מאזניות וחוז-מאזניות הנובעים משינויים במחירי השוק או מהתנודתיות שלהם. סיכוני שוק נובעים מרגישות המכשירים הפיננסיים של הבנק לשינויים בריבית, בשיעור האינפלציה ובשער החליפין.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות על פי מגבלות הפעילות שקבע הדירקטוריון: מגבלות על רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בגורמי הסיכון העיקריים, לרבות מגבלה על היקף ההפסד בתרחישי קיצון, ומגבלות על תחומי מסחר שונים. הנהלת הבנק פועלת בכפוף למסגרת המגבלות שנקבעה ובהתאם לתנאי השוק במועד נתון.

הבנק נדרש לשמור על יחס הון מזערי בגין סיכוני השוק על פי מודל סטנדרטי שהגדיר בנק ישראל במסגרת הנדבך הראשון של הוראות 'באזל 2'. הלימות ההון הרגולטורית מחושבת בגין סיכון שער החליפין של מטבע החוץ בבנק. סך ההון הנדרש לעניין זה ביום 30 ביוני 2013 הוא 0.5 מיליון ש"ח (הסכום המשוקלל במונחי נכסי סיכון הוא 6.0 מיליון ש"ח).

כחלק מהתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון נדרש הבנק לחשב הקצאת הון כלכלי, נוסף על הקצאת ההון הרגולטורית (כנדרש בנדבך הראשון ב'באזל 2'), גם לסיכון הריבית בתיק הבנקאי.

- חשיפת הבסיס

על פי החלטת הדירקטוריון, סיווג הבנק את ההון העצמי הפעיל כמקור שקלי. חשיפת הבסיס מוגדרת כחשיפת ההון הפיננסי במגזר הצמוד למדד ובמגזר המט"ח (כולל צמוד מט"ח). הסיכון נובע מהשפעה אפשרית של האינפלציה ושל שינויים בשערי החליפין על השווי הכלכלי של הבנק ועל רווחיותו.

היקף חשיפת הבסיס נאמד מתוך ההון העצמי הכולל, כהגדרתו לצורך קביעת הלימות ההון, הון עצמי חשבונאי בתוספת כתבי התחייבות נדחים (להלן הון עצמי כולל). מדידת החשיפות נעשית לאחר התאמות כלכליות וכוללת מכשירים פיננסיים נגזרים אשר מוצגים כחוז-מאזניים. סיכון הבסיס מחושב במונחים חשבונאיים ולא במונחי שווי הוגן.

מגבלות ההשקעה שקבע דירקטוריון הבנק מוגדרות לפי טווחים וכאחוז מההון העצמי הכולל.

כחלק מהמדיניות העסקית של הבנק משווקים מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן עם הבטחת קרן. הבטחת קרן עלולה לחשוף את הבנק בתקופות מסוימות. הבנק התאים חלק מהמכשירים שלו כדי למזער את החשיפה, אך עם זאת קיבל על עצמו חשיפה זו מתוך רצון לשמור על מיצובו כבנק תחרותי בעיני לקוחותיו.

להלן חשיפת הבסיס במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2013 (במיליוני ש"ח):

ליום 30 ביוני 2013	אחוז מההון העצמי הכולל ⁽²⁾	מקסימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה ⁽¹⁾	מינימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה ⁽¹⁾	מגבלה כאחוז מן ההון העצמי הכולל
832.8	59.9	832.8	169.7	160%-(-70%)
(58.8)	(4.2)	570.4	(65.7)	180%-(-70%)
5.1	0.4	5.1	1.5	10% עודף נכסים או התחייבויות
147.5				רכוש קבוע
926.6				סך הכול הון עצמי

⁽¹⁾ על בסיס מדידה לסופי חודשים.

⁽²⁾ סך ההון העצמי הכולל ליום 30 ביוני 2013 הוא 1,390.7 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012 1,317.5 מיליון ש"ח).

נתוני השוק במהלך המחצית הראשונה של שנת 2013 היו תנודתיים הן בתשואות האפיק הצמוד למדד (לטווחים הקצרים) הן במדד המחירים לצרכן. הבנק התאים את חשיפת הבסיס שלו במהלך החודשים האחרונים בהתאם לתחזיות והאינפלציה הגלומה בשוק ההון והן בהתאם לרמת התשואות שהניבו הנכסים הצמודים למדד הרלוונטים להשקעות הבנק.

להלן רגישות השווי ההוגן לשינוי במדד של 1% במהלך ששת החודשים הראשונים של שנת 2013 (במיליוני ש"ח):

ליום 30 ביוני 2013	מקסימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה ⁽¹⁾	מינימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה ⁽¹⁾
8.7	8.7	1.8
(8.7)	(8.7)	(1.8)

עליית מדד בשיעור של 1% 8.7
ירידת מדד בשיעור של 1% (8.7)

⁽¹⁾ על בסיס מדידה לסופי חודשים.

- חשיפת הריבית

דיווח על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית מוצג בסקירת ההנהלה בתוספת ב.

כחלק מהתאמת הוראות ניהול בנקאי תקין להמלצות ועדת באזל ולסטנדרטים מקובלים במדינות מובילות בעולם, פרסם בנק ישראל בחודש מאי 2013 הוראת ניהול בנקאי תקין 333 בנושא ניהול סיכון הריבית. ההוראה מגדירה את מקורות סיכון הריבית ומפרטת עקרונות לניהול הסיכון, לפיקוח הדירקטוריון וההנהלה הבכירה, למדיניות ונהלים ולמערכות ושיטות להערכת הסיכון. תחילת ההוראה היא מיום 1 ביולי 2014. הבנק בוחן את השפעות ההוראה ונערך ליישומה.

סיכון ריבית הוא החשיפה של מצבו הפיננסי של הבנק לשינויים בשיעורי הריבית.

מצבו הפיננסי של הבנק מוגדר הן על ידי השווי הכלכלי של הבנק והן על ידי שינויים ברווחיות החשבונאית הנוצרת מפעילותו.

שינויים בריבית משפיעים על השווי הכלכלי של הנכסים וההתחייבויות במאזן הבנק ושל מכשירים חוץ-מאזניים. השווי הכלכלי של הבנק מוגדר כשווי שוק או כשווי ההוגן של זרמי המזומנים הצפויים (נטו), מהוונים בריביות השוק. כמו כן, השינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחיות הבנק באמצעות השינוי בהכנסות נטו מריבית.

שינויים בשיעורי הריבית עלולים לפגוע ברווחיות הבנק אם יש פער בין משך החיים הממוצע (להלן מח"מ) של הנכסים לבין מח"מ ההתחייבויות.

דוח הדיקטוריון ליום 30 ביוני 2013

הכלים המרכזיים העומדים לרשות הבנק למדידה ולבקרה של סיכון הריבית בתיק הבנקאי הם חישוב פער המח"מ הכלכלי וחישוב רגישות השווי ההוגן של הבנק לשינויים מקבילים במבנים העתיים של שיעורי הריבית בשוק (PV200). כמו כן, בבנק מתבצע חישוב של הערך הנתון לסיכון (VAR) בשיטה ההיסטורית ומבחיני קיצון ועמידות הכוללים שינויים במבנים העתיים של שיעורי הריבית במגזרים השונים יחד עם שינויים בגורמי סיכון שוק נוספים.

הבנק אומד את חשיפת הריבית בתיק הבנקאי בתדירות שבועית.

דיקטוריון הבנק קבע מגבלה על ה-VAR בתיק הבנקאי כאחוז מההון העצמי הכולל של הבנק, וקבע מגבלות PV 200 כללי ולפי מגזרים ומגבלות על היקף ההפסד בתרחישי קיצון, אף הן כאחוז מההון העצמי הכולל. נקבעה מסגרת נוספת של 10% מעל מגבלת הדיקטוריון אשר תוגדר 'כגלישה' שנובעת אך ורק מתנודות שוק ולא מפעילות יזומה. כמו כן, פותח בבנק מדד סיכון נוסף באגרות חוב בריבית משתנה הנמצאות בתיק הזמין למכירה.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2012 בוצע תיקוף למודלים PV200 ו-VAR המשמשים את הבנק. כחלק מהתיקוף תוקפו מודלים נוספים המשמשים כמודלי עזר למודלים האמורים. חלק ממסקנות התיקוף יושמו במהלך שנת 2012, והשאר ייושם במהלך שנת 2013 על פי תכנית העבודה של הבנק. בנוסף, בוצע תיקוף למדד סיכון אגרות החוב בריבית משתנה.

מדדי הסיכון הנבחרים בבנק מוגדרים להלן:

- הבנק מחשב VAR היסטורי על פי היסטוריה של שלוש השנים האחרונות, ברמת מובהקות של 99% ולאופק של 10 ימי עסקים (ראה להלן בפרק 'אומדן פנימי של ערך ה-VAR').

- PV200 מוגדר כרגישות השווי ההוגן נטו של הבנק במגזרי ההצמדה השונים לתזוזה בוזמנית של עקום הריבית הרלוונטי ב-2%.

- המח"מ (ופער המח"מ הנגזר) המוצג להלן הוא מח"מ כלכלי (המבוסס על יתרות שווי הוגן) המושפע גם ממכשירים נגזרים המוצגים כחוץ-מאזניים (שלא כמו המח"מ האפקטיבי והפרש במח"מ המוצגים בסקירת ההנהלה בתוספת ב).

- מדד סיכון לאגרות חוב בריבית משתנה מתבסס על שינויים היסטוריים של המרווח באגרות החוב וחישוב שווי התיק ברמות מובהקות שונות.

- השינוי במצבו הפיננסי של הבנק על פי מבחני הקיצון נמדד באמצעות השינוי בשווי ההוגן של הבנק, כתוצאה מהשינויים שמייחס כל תרחיש למחירי גורמי הסיכון.

- השווי ההוגן מבוסס על ערך נוכחי, על שווי שוק או על יתרה מאזנית (כמפורט בביאור 11 בדוחות הכספיים). לקביעת השווי ההוגן משמשים שיעורי ניכיון למועד המדידה.

- סיכון הריבית בתיק הבנקאי נמדד במונחים של שינוי בשווי ההוגן בעקבות שינויים בריבית.

השינוי בשווי ההוגן בעקבות שינוי בשיעור של 2% בריבית הוא כדלקמן:

מגבלה כאחוז מההון העצמי הכולל	מינימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה	מקסימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה	באחוזים מסך ההון העצמי הכולל		שינוי בשווי ההוגן במיליוני ש"ח		חשיפת ריבית
			31/12/12	30/6/13	31/12/12	30/6/13	
			באחוזים מסך ההון העצמי הכולל ⁽²⁾				
7	0.4	2.8	0.6	2.8	7.9	38.3	מגזר צמוד מדד
7	2.2	3.3	2.2	3.3	29.6	46.5	מגזר שקל לא צמוד
							מגזר מט"ח וצמוד
4	0.2	0.3	0.3	0.2	4.4	2.5	מט"ח
9	0.3	1.6	1.3	0.3	17.7	3.5	סך הכול ⁽¹⁾

(1) בקיזוז בין מגזרים.

(2) על בסיס מדידה לסופי חודשים.

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013

הואיל ואין אפשרות להתכנסות בשוק באופן אפקטיבי במגזר הצמוד למדד לתקופות הקצרות משנה, הבנק מתכנס בהשקעותיו במגזר זה בטווחים של שנה עד שנתיים (מאחר שהתנהגות התשואות בטווחים אלו דומה להתנהגות בטווחים הקצרים).

חשיפת הריבית במהלך התקופה המדווחת הושפעה מהתנודתיות בעקום התשואות הריאליות בטווחים הקצרים שהיו שליליות בחודשים האחרונים. מדד ה- PV200 במגזר הצמוד למדד עלה במהלך התקופה המדווחת.

במגזר הלא צמוד - לרוב הנכסים וההתחייבויות מח"מ קצר או שהם צמודים לריבית הפריים היכולה להשתנות מדי יום ביומו, ועל כן הם מסווגים כנכסים או כהתחייבויות לפירעון עם דרישה. מח"מ ההתחייבויות במגזר מושפע, בין היתר, מיתרת עו"ש הזכות שנפרסת, על פי הערכת הבנק ועל פי בחינה סטטיסטית של פדיון בפועל של עו"ש הזכות, עד חמש שנים. בדוח סקירת ההנהלה על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית (תוספת ב) הוצגו פיקדונות הציבור השקליים כאשר עו"ש הזכות נפרס כאמור.

נכון ליום 30 ביוני 2013 שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו (להלן שיעור התשואה הפנימי) בגין הנכסים הפיננסיים הוא 2.0% (2.4% נכון ליום 31 בדצמבר 2012). שיעור התשואה הפנימי בגין ההתחייבויות הפיננסיות הוא 1.2% (1.5% נכון ליום 31 בדצמבר 2012).

נכון ליום 30 ביוני 2013 מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים ב-0.2 שנים (0.1 שנים ליום 31 בדצמבר 2012). קיימת חשיפה לירידת ריבית במגזר.

הבנק משקיע באג"ח לא צמודות בריבית משתנה. איגרות חוב אלו משלמות ריבית המשתנה אחת לשלושה חודשים, על אף שהאיגרות הן לטווח ארוך בהרבה. לצורך מדידת סיכונים הריבית במדדי ה- VAR ו- PV200, מח"מ האיגרות קצר. תשואת האג"ח מורכבת גם ממרווח שהוא מרכיב של ריבית קבועה. הבנק פיתח מדד נוסף (מדד סיכון מרווח) המשמש את הבנק לצורך מדידה ומעקב אחר סיכון הריבית הגלום באיגרות החוב בריבית המשתנה המוחזקות בתיק הזמין למכירה.

במגזר הצמוד למדד - נכון ליום 30 ביוני 2013 שיעור התשואה הפנימי בגין הנכסים הפיננסיים הוא 0.7% (2.1% נכון ליום 31 בדצמבר 2012). שיעור התשואה הפנימי בגין ההתחייבויות הפיננסיות הוא 0.4% (1.0% נכון ליום 31 בדצמבר 2012). שיעורי התשואה הפנימיים בתקופה המדווחת מושפעים מכמה גורמים כמפורט להלן:

א. מהתחייבות חוזית כלפי לקוחות המבטיחה ריבית חיובית מזערית גם בתקופות של תשואה שלילית בהשקעות הבנק.

ב. מהשפעת גיוס ההון בבנק לטווח ארוך אשר משפיע על תמונת המצב במגזר הצמוד למדד.

נכון ליום 30 ביוני 2013 מח"מ הנכסים ארוך ממח"מ ההתחייבויות ב-0.5 שנים (0.2 שנים נכון ליום 31 בדצמבר 2012). קיימת חשיפה לעליית ריבית במגזר.

לבנק כמה חשיפות ריבית הנובעות מאופי פעילותו ומרצונו ליצור יתרון תחרותי. הבנק פועל באופן שוטף כדי לצמצם חשיפות אלו וכדי לשמור על מדיניות השקעה שלא תשחק יתר על המידה את רווחי הבנק בטווחים הקצרים.

מקורות הבנק מחד גיסא ומיעוט הנכסים צמודי המדד לטווח קצר שניתן לצבור בשוק מאידך גיסא יוצרים פער מח"מ. עם זאת, ההנהלה רואה בשיווק מוצרים אלו במגזר הצמוד למדד מנוף לשמירת לקוחות ולהגדלת הרווחים העתידיים.

עיקר השקעות הבנק במגזר הצמוד למדד הן לטווחים של שנה ושנתיים. בשל יכולת התכנסות מוגבלת לזמן קצר קשה להתאים במדויק את מח"מ הנכסים למח"מ ההתחייבויות במגזר. נוסף על כך, לבנק תכניות חיסכון בריבית משתנה אחת לחצי שנה בעלות מח"מ קצר (של כ-0.2 שנים) שכנגדן הבנק מתכנס בדרך כלל על פי מח"מ של שנה ושנתיים.

מגזר מטבע חוץ - היקף הנכסים וההתחייבויות במגזר אינו גדול. נכון ליום 30 ביוני 2013 הפער בין שיעור התשואה הפנימי של הנכסים לבין שיעור התשואה הפנימי של ההתחייבויות הוא כ-0.4% (0.7% נכון ליום 31 בדצמבר 2012). מח"מ הנכסים ארוך ממח"מ ההתחייבויות ב-0.2 שנים (0.3 שנים נכון ליום 31 בדצמבר 2012).

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013

להלן תיאור השפעתם של שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק:

א. השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, לפני השפעתם של שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית (במיליוני ש"ח)

ליום 30 ביוני 2013				
סך הכול	מטבע חוץ ⁽²⁾	מטבע ישראלי		
		לא צמוד	צמוד למדד	
18,816.5	751.1	13,919.7	4,145.7	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
-	-	-	-	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
17,964.7	745.1	13,948.0	3,271.6	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
-	-	-	-	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
851.8	6.0	(28.3)	874.1	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 30 ביוני 2012				
סך הכול	מטבע חוץ ⁽²⁾	מטבע ישראלי		
		לא צמוד	צמוד למדד	
17,519.1	669.1	13,069.9	3,780.1	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
0.1	-	0.1	-	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
16,775.9	666.0	12,773.7	3,336.2	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
0.1	-	0.1	-	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
743.2	3.1	296.2	443.9	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר 2012				
סך הכול	מטבע חוץ ⁽²⁾	מטבע ישראלי		
		לא צמוד	צמוד למדד	
18,344.8	697.8	14,115.5	3,531.5	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
-	-	-	-	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
17,585.9	694.5	13,562.9	3,328.5	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
-	-	-	-	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ-מאזניים ⁽³⁾
758.9	3.3	552.6	203.0	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

ב. השפעתם של שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים (במיליוני ש"ח)

ליום 30 ביוני 2013						
שינוי בשווי ההוגן			השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית ⁽⁴⁾			
באחוזים			מטבע ישראלי		השינוי בשיעורי הריבית	
סך הכול	סך הכול	סך הכול	מטבע חוץ ⁽²⁾	לא צמוד למדד		
0.2	1.7	853.5	4.7	854.7	(5.9)	גידול מידי בו בזמן של 1%
0.0	0.2	852.0	5.8	872.2	(26.0)	גידול מידי בו בזמן של 0.1%
(0.2)	(1.7)	850.1	7.2	894.1	(51.2)	קטון מידי בו בזמן של 1%
0.4	3.4	855.2	3.5	835.8	15.9	גידול מידי בו בזמן של 2%
(0.4)	(3.5)	848.3	8.4	914.7	(74.8)	קטון מידי בו בזמן של 2%

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013

ליום 30 ביוני 2012

השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית ⁽⁴⁾			שינוי בשווי ההוגן		
מטבע ישראלי			באחוזים		
השינוי בשיעורי הריבית	לא צמוד	צמוד למדד	מטבע חוץ ⁽²⁾	סך הכול	סך הכול
גידול מידי בו בזמן של 1%	310.3	430.9	1.7	742.9	(0.3)
גידול מידי בו בזמן של 0.1%	297.7	442.6	2.9	743.2	-
קיטון מידי בו בזמן של 1%	281.8	457.2	4.4	743.4	0.2
גידול מידי בו בזמן של 2%	323.9	418.2	0.4	742.5	(0.7)
קיטון מידי בו בזמן של 2%	267.0	470.7	5.8	743.5	0.3

ליום 31 בדצמבר 2012

השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית ⁽⁴⁾			שינוי בשווי ההוגן		
מטבע ישראלי			באחוזים		
השינוי בשיעורי הריבית	לא צמוד	צמוד למדד	מטבע חוץ ⁽²⁾	סך הכול	סך הכול
גידול מידי בו בזמן של 1%	566.9	199.2	1.1	767.2	8.3
גידול מידי בו בזמן של 0.1%	554.0	202.7	3.1	759.8	0.9
קיטון מידי בו בזמן של 1%	537.9	206.8	5.6	750.3	(8.6)
גידול מידי בו בזמן של 2%	580.9	195.1	(1.1)	774.9	16.0
קיטון מידי בו בזמן של 2%	523.0	210.3	7.9	741.2	(17.7)

(1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים.

(4) השווי ההוגן נטו של המכשירים הפיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל שינוי בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה כפי שצוין. סך כל השווי ההוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שהיה שינוי בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

(5) לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 11 בדוח הכספי.

(6) באשר להשפעת ההנחות בנוגע למועד הפירעון של תזרימי מזומנים חוזיים ראה ביאור 11 בדוח הכספי ובתוספת ב בסקירת ההנהלה.

- אומדן פנימי של ערך ה-VAR

הבנק אומד את סיכוני השוק של כלל הבנק אחת לשבוע גם בשיטת הערך הנתון בסיכון (VAR). אומדן הסיכון מחושב באופן של 10 ימי עסקים ברמת מובהקות של 99% בשיטה של VAR היסטורי על פי ההיסטוריה של שלוש השנים האחרונות.

ה-VAR ההיסטורי מניח כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שייתכן שלא יתרחש. כמו כן, המודל מתעלם מהפסדים אפשריים שעלולים להתרחש מעל רמת המובהקות שנקבעה (99%). ערך ה-VAR יכול להשתנות בעקבות שינוי בתנודתיות גורמי הסיכון או כתוצאה משינוי ברמת הסיכון הגלומה בפוזיציות שבתיק הבנק.

אומדן ה-VAR מחושב על כלל הבנק ובעבור כל מגזר הצמדה. נוסף על כך, נבחנת התרומה של קטגוריות גורמי הסיכון על סך האומדן (ריבית, שערי מטבעות ומדד).

דירקטוריון הבנק קבע מגבלת VAR בשיעור מההון העצמי הכולל של 5.5%.

נכון ליום 30 ביוני 2013 אומדן הערך בסיכון הוא כ-14.4 מיליוני ש"ח, שהם כ-1.0% מסך ההון העצמי הכולל של הבנק (8.1 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2012 שהם 0.6% מסך ההון העצמי הכולל של הבנק).

הבנק בוחן את סיכוני השוק גם באמצעות תרחישי קיצון המודדים את איתנות הפוזיציות הנוכחיות נוכח שינויים קיצוניים בגורמי השוק. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על היקף ההפסד בתרחישי קיצון של 15% מההון העצמי הכולל של הבנק.

סיכון נזילות

סיכון הנזילות מוגדר כסיכון לרווח הבנק ולהונו עקב אי יכולתו של הבנק לעמוד בהתחייבויות שוטפות או עתידיות. הסיכון נובע מאי הוודאות באשר לזמינות המקורות ומן הביקוש לשימושים. במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים עלולה להיות בעיה בזמינות השימושים או עלות בלתי מתוכננת בגיוס המקורות.

סיכון הנזילות נובע משלושה מקורות עיקריים אלו:

- אי התאמה בין זרמי המזומנים הצפויים של הנכסים וההתחייבויות.

- שינויים בלתי צפויים בתזרים.

- סיכון נזילות מבנית (שינויים בלתי צפויים בעלויות הגיוס או בזמינות המקורות והשימושים).

אומדן סיכוני הנזילות מתבצע ברמה יומית. הנהלת הבנק מקבלת דיווח שבועי על סיכון הנזילות ובתדירות גבוהה יותר, בעתות של מצוקת נזילות, על פי נוהלי הבנק. הדירקטוריון מקבל דיווח חודשי על מצב הנזילות בישיבותיו התקופתיות.

לבנק יש מנגנון למדידה שוטפת ולבקרה אחר מצב הנזילות על בסיס יומי. מנגנון שבין תפקידיו לאמוד את מצב הנזילות, לנהל את המקורות ולהיערך למשברי נזילות.

אמידת מצב הנזילות מתבצעת על פי חישוב פער הנזילות לפי תקופות לפירעון ועל פי יחס הנכסים הנזילים להתחייבויות.

הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול הנזילות עוגנו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 (ראה להלן עדכון ההוראה). על פי ההוראה הבנק נדרש להפעיל מערכות מידע לשליטה, למדידה, לבקרה ולדיווח על הנזילות.

בחודש ינואר 2013 פרסם בנק ישראל חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בדבר 'ניהול סיכון הנזילות', בהמשך לאימוץ הוראות 'באזל 3' בנושא סיכון הנזילות.

עיקרי השינויים בהוראה בניהול ובאמידת סיכון הנזילות מפורט להלן:

נוספו הגדרות ליחס נזילות מזערי והנחיות לחישובו. תאגיד בנקאי יחזיק יחס נזילות מזערי שווה או גדול מאחד בכל עת. במסגרת זו פירעונות חזויים של מקורות המימון יובחנו על פי מאפיינים שונים, בהם סוג הלקוח והקשרים עמו; נוספה דרישה לנהל מעקב אחר יחס המימון היציב, כפי שיגדיר הבנק, ולבחון עמידה ביעד שיוגדר ליחס בתרחישים. יחס זה הוגדר כיחס בין מקורות מימון יציבים לבין שימושים ארוכי טווח; נוספו כלים ומדדים שעל התאגיד הבנקאי להפעיל לצורך מעקב אחר מצב הנזילות; קביעת מגבלות ויעדים באשר לכל אחד מהכלים ומהמדדים המרכזיים שהתאגיד הבנקאי מפעיל לצורך ניהול הסיכון ובחינתם באופן שוטף.

תחילת התיקונים לרוב סעיפי ההוראה היא ביום 1 ביולי 2013, למעט ההתייחסות ליחס המימון היציב שתחילתו היא מיום 31 בדצמבר 2013. הבנק התאים את מודל הנזילות בהתאם לעדכון הוראת בנק ישראל ובהתאם למועדי התחולה.

כאמור ההוראה המתוקנת דורשת שמירה של 'יחס נזילות מזערי' גדול או שווה ל 1 בכל תקופה של חודש ימים. יחס הנזילות הוגדר כיחס שבין 'כרית הנזילות' המוגדרת כסכום הנכסים שבידי הבנק, לבין התשלומים החזויים בחודש הקרוב בניכוי התקבולים החזויים באותה תקופה (הפרש זה הוגדר על ידי הבנק כ'צרכי ממון'). מטעמי נוחות הבנק בחר לפעול על פי מגבלות של 'ימי הישרדות' (ראה להלן). מספר ימי ההישרדות מבטאים את היום בו יחס הנזילות המזערי שווה ל-1.

בחודש יוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק מסמך מדיניות לניהול סיכון הנזילות, מודל נזילות ומגבלות פעילות, אשר עודכנו בהתאם לשינויים בהוראת בנק ישראל.

מסמך המדיניות מגדיר בין היתר מגבלות חשיפה המבוססות על מודל פערי נזילות. המודל לניהול סיכון הנזילות מתבסס על ימי הישרדות, קרי כמה ימים הבנק יכול לשרוד באמצעות הנכסים שלו בלא סיוע חיצוני, למעט מסגרת האשראי בחברת האם. חישוב פער הנזילות לפי תקופות לפירעון נגזר בעיקר מנתונים סטטיסטיים היסטוריים של פירעונות הפיקדונות ושל מחזורם על ידי הלקוחות.

במסמך המדיניות נקבעו הרכיבים הכמותיים לחישוב יחס הנזילות, מגבלות על פערי הנזילות גם במצבי קיצון ונקבע מערך הסמכויות, הפורומים השונים המטפלים בנושא והדיווחים הנדרשים. כמו כן, הוגדרו ארבעה 'מצבי עולם' שונים על פי רמות חומרה. המצבים יוכרזו על פי כמה מחוללים (טריגרים) שאירעו אגב התייחסות לרמת הסיכון וליכולת גיוס המקורות. נקבעו הקריטריונים לטיפול בכל אחד 'ממצבי העולם', כאשר הוגדר מצב עולם 'סוער' כמשבר חירום בנזילות הבנק.

במסגרת עדכון המדיניות לא נלקחת בחשבון מכירה של אג"ח בעת צורך בנזילות. הוראת בנק ישראל החדשה מתירה אפשרות לשעבד נכסים (תוך ניכוי שווים ב- hair-cut) בבנק ישראל, כנגד קבלת אשראי בריבית מוניטארית בתוספת 0.5% נכון להיום (שיעור זה יכול להשתנות ונקבע על פי כללי בנק ישראל).

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013

נוסף על בחינת ההתפתחות הצפויה במהלך העסקים הרגיל באמצעות המודל, הגדיר הבנק כמה תרחישי לחץ שונים הנחלקים לבעלי אופק זמן שונים (14, 30 ו-60 יום), ספציפי, מערכתי ומשולב. תרחישים אלו נבחנים באופן יומי. במסגרת עדכון מדיניות ניהול סיכון הנזילות עודכנו בחודש יוני 2013 תרחישי הלחץ השונים.

תיקוף מודל הנזילות (לפני העדכון האחרון במודל) הסתיים בחודש יולי 2012. במהלך שנת 2013 ייושמו מסקנות התיקוף על פי תכנית העבודה של הבנק.

בנק מזרחי-טפחות התחייב כלפי הבנק למתן אשראי של עד 1 מיליארד ש"ח, לפיו סכום עד 500 מיליון ש"ח יועמד לשימוש השוטף לפי הצורך וסכום נוסף של עד 500 מיליון ש"ח יועמד לשימוש כמלווה של מוצא אחרון. התחייבויות אלו לא נוצלו עד היום על ידי הבנק.

בחודש אפריל 2013, לאחר קבלת מכתב מבנק מזרחי-טפחות על שינוי התנאים של מסגרת האשראי האמורה של הבנק, החליט הבנק להסתמך רק על המסגרת הראשונה לצורך חישוב סיכון הנזילות.

סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון להפסד הנובע מכך שלווה לא יעמוד בהחזרי האשראי שקיבל לפי הסכם האשראי עם הבנק.

להלן התפלגות החשיפות לפי יתרה חוזית לפירעון, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת האשראי.

יתרות באחריות התאגיד הבנקאי בסעיפים מאזניים וחץ-מאזניים (במיליון ש"ח):

ליום 30 ביוני 2013

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					
עד שנה	יותר משנה ועד חמש שנים	יותר מחמש שנים	סך כל תזרימי המזומנים	ללא תקופת פירעון	יתרה מאזנית סך הכול
סיכון מאזני ⁽¹⁾					
2,312.7	-	-	2,312.7	-	2,312.1
4,047.8	3,301.5	882.3	8,231.6	-	7,880.9
3,539.0	2,815.7	547.0	6,901.7	120.5	6,393.6
9,899.5	6,117.2	1,429.3	17,446.0	120.5	16,586.6
37.1	773.0	1,180.2	1,990.3	-	1,896.6
עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾					
-	-	-	-	-	-

סיכון חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽⁴⁾

4,145.3	-	4,145.3	-	-	4,145.3	קווי אשראי - אנשים פרטיים
-	-	-	-	-	-	אחרות - בנקים ⁽⁵⁾
10.0	-	10.0	-	-	10.0	אחרות - ממשלה
25.4	-	25.4	-	-	25.4	אחרות - אנשים פרטיים

ליום 30 ביוני 2012

2012-2013					
יתרה מאזנית		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים			
סך הכול	ללא תקופת פירעון	סך כל תזרימי המזומנים	יותר מחמש שנים	יותר משנה ועד חמש שנים	עד שנה
סיכון מאזני ⁽¹⁾					
1,740.7	-	1,742.0	-	-	1,742.0
6,617.7	-	6,968.0	826.1	1,696.2	4,445.7
6,005.0	106.8	6,470.6	392.5	2,675.5	3,402.6
14,363.4	106.8	15,180.6	1,218.6	4,371.7	9,590.3
2,867.3	-	3,349.7	2,585.5	426.7	337.5
0.4	-	0.4	-	-	0.4
עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾					

סיכון חוץ-מאזני⁽⁴⁾

3,873.9	-	3,873.9	-	0.1	3,873.8	קווי אשראי - אנשים פרטיים
0.7	-	0.7	-	-	0.7	אחרות - בנקים
10.0	-	10.0	-	-	10.0	אחרות - ממשלה
25.8	-	25.8	-	-	25.8	אחרות - אנשים פרטיים

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013

ליום 31 בדצמבר 2012

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					
יטרה מאזנית	סך הכל	ללא תקופת פירעון	סך כל תזרימי המזומנים	יותר מחמש שנים	יותר משנה ועד חמש שנים
סיכון מאזני⁽¹⁾					
ממשלה	2,531.3	-	2,532.5	-	2,532.5
בנקים ⁽⁶⁾	6,627.4	-	6,995.2	880.4	1,633.1
אנשים פרטיים ⁽²⁾	6,153.0	112.9	6,632.3	438.6	2,707.3
סך הכול אשראי	15,311.7	112.9	16,160.0	1,319.0	4,340.4
איגרות חוב	2,775.3	-	3,105.9	1,627.8	1,148.0
עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים⁽³⁾	0.1	-	0.1	-	-
סיכון חוץ-מאזני⁽¹⁾⁽⁴⁾					
קווי אשראי - אנשים פרטיים	3,891.0	-	3,891.0	-	-
אחרות - בנקים ⁽⁵⁾	0.1	-	0.1	-	-
אחרות - ממשלה	10.0	-	10.0	-	-
אחרות - אנשים פרטיים	25.7	-	25.7	-	-

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) אשראי לציבור למעט מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי.
- (3) הסכום בגין עסקאות אלו הוא מחיר השוק בתוספת add-on שמשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי החוזה.
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (5) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים פיננסיים נגזרים הוא ההפרש בין סך הסכומים שנכללו בחבות לווה לבין סיכון האשראי המאזני של הלווה.
- (6) הוצג מחדש.

- ניהול סיכון האשראי

דירקטוריון הבנק דן ומאשר אחת לשנה את מסמך מדיניות האשראי ואת תכנית העבודה השנתית בנושא האשראי. בין היתר אושרו מגבלות חשיפה הנגזרות ממודל דירוג הלקוחות שבשימוש הבנק (ראה להלן). תכנית העבודה פרטנית וכוללת תהליכי עבודה אופרטיביים ליישום מדיניות האשראי על פי יעדי הדירקטוריון, קריטריונים כמותיים ואיכותיים לעמידה ביעדים וכן לוח זמנים לביצוע.

כחלק ממדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, וזאת כדי לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלו מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים.

בעקבות עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין והתאמתן להמלצות ועדת באזל, פרסם בנק ישראל בחודש דצמבר 2012 הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא 'ניהול סיכון אשראי'. ההוראה מפרטת את הדרישות הייחודיות לניהול נאות של סיכון האשראי. בין היתר, ההוראה מפרטת את ציפיות הפיקוח על הבנקים למבנה מאוזן של קבלת החלטות בתחום האשראי בתוך כדי עיבוי סמכויות גורמי ניהול הסיכונים, חלוקת סמכויות ברורה בין קובעי המדיניות לבין האחראים ליישומה, הפעלת מנגנוני בקרה ודיווח נאותים ועוד. ההוראה מאמצת את הדרישה למעורבות גבוהה של גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות (בגיבוש מדיניות האשראי, בסיווג חובות ובקביעת הפרשות להפסדי אשראי), וכן נקבע שהחלטות בדבר אישורים של חשיפות אשראי מהותיות יתקבלו בתוך כדי התייחסות לדעתה של פונקציית ניהול הסיכונים.

תחילת ההוראה היא מיום 1 בינואר 2014. הבנק ביצע סקר פערים ביחס להוראה ונבנתה תכנית עבודה ליישומה.

בחודש אפריל 2013 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא 'הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות'. ההוראה מחליפה את הוראת ניהול בנקאי תקין 314 בנושא 'טיפול בחובות בעייתיים'. ההוראה קובעת עקרונות להערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות ומפרטת את הדרך הנאותה ליישומם.

מועד התחילה של השינויים להוראה הוא 1 בינואר 2014. הבנק לומד את ההוראה וייערך בהתאם.

- פיזור ומיזעור סיכונים

בשל אופיו של הבנק פעילותו מתמקדת בענף משק אחד - אנשים פרטיים. לקוחות הבנק הם שכירים המועסקים בסקטור הפרטי על כל ענפיו וכן שכירים וגמלאים של המגזר הציבורי ובני זוגם, ובהם עובדי מדינה, עובדי רשויות סטטוטוריות, חברות ממשלתיות, חברות שהופרטו ועוד. כמו כן, הבנק מעניק שירותים ללקוחות שאינם משתייכים לארגונים הגדולים שהבנק קשור עמם באמצעות מעסיק או ארגון יציג.

מדיניות האשראי של הבנק, שלפיה תיק האשראי מפוזר בין מספר רב של לווים פרטיים שיתרת האשראי של כל אחד מהם נמוכה בדרך כלל, תורמת להקטנת סיכון האשראי.

- בטוחות

בנוהלי הבנק נקבעו סוגי הנכסים אשר יוכרו כבטוחות למתן אשראי. הבטוחות הן כדלקמן: פיקדונות, תכניות חיסכון, ניירות ערך, כלי רכב, קופות וקרנות השתלמות נזילות וערבויות של יחידים. מקדמי הביטחון לניירות ערך ולכלי רכב נבדקים ומובאים לאישור הדירקטוריון במסגרת מדיניות האשראי אחת לשנה.

הבטוחות שהבנק מקזז במסגרת 'באזל 2' הן פיקדונות ותכניות חיסכון בלבד. הבנק משתמש במערכת ביטחונות התומכת בניהול הביטחונות לפי דרישת 'באזל 2'.

- דירוג לווים

הבנק משתמש במודל פרופיל לקוח אשר תומך בקבלת החלטות באישור אשראי ללקוחות חדשים. המדדים במודל מבוססים על הערכות כמותיות ואיכותיות של הלווים ועל בדיקת נתוני הלקוח על פי חוק שירות נותני אשראי.

הבנק קבע סמכויות ומגבלות לאישור אשראי ללקוח חדש בהתבסס על דרגות הסיכון שנקבעו במודל. במהלך השנה הקרובה צפוי עדכון המודל בהתאם למסקנות תיקוף שנערך. המידע הכלול בפסקה זו הוא מידע צופה פני עתיד.

לבנק מודל התנהגותי באשראי המשמש לניהול מגבלות חשיפות האשראי שאושרו בדירקטוריון הבנק. המודל הוטמע במערכות הבנק לצורך שימושים עסקיים במתן אשראי.

- מודלים למדידת סיכון אשראי

בתקופה המדווחת המשיך הבנק לפתח מודלים למדידת סיכון האשראי לשימוש בניהול ותמחור הסיכון.

- הערכת איכות תיק האשראי

על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 319, יחידת בקרת האשראי באגף לניהול סיכונים מעריכה את טיב האשראי באופן שוטף.

בחודש יוני 2012 פרסם בנק ישראל טיוטת הוראה 319 חדשה. ההוראה עודכנה באופן המשלים ומשלב את פעולת 'בקרת אשראי' במסגרת מערכת ניהול סיכונים האשראי. הדגש בטיטת ההוראה הוסט ממדדים טכניים-כמותיים לדרישות איכותיות ולתוצרים הנדרשים מפעילות יחידת בקרת האשראי. הבנק לומד את טיוטת ההוראה ונערך בהתאם.

כחלק מהערכות ליישום עקרונות בקרת האשראי המפורטות בטיטת ההוראה, הגדירה היחידה לבקרת אשראי קריטריונים למדגם אשראי. המדגם מתבסס על מספר רבדים של לקוחות/אשראים תוך התייחסות למאפיינים נוספים בעלי פוטנציאל סיכון יחודיים. לצורך הערכת איכות תיק האשראי משתמשת היחידה במודל לדירוג אשראי שפותח בבנק ושתוקף בהתאם להוראות בנק ישראל.

- איתור וטיפול בחובות בעייתיים

הבנק פועל לאתר מוקדם ככל האפשר לווים בסיכון. כדי להקטין את הפסדי האשראי ולשפר את תהליכי הגבייה, סניפי הבנק והמטה, בעזרת מערך עורכי דין חיצוני, נוקטים במכלול פעולות לטיפול וגביית חובות בעייתיים בניהן הוטמעו דוחות לטיפול בסניפים, מבוצע מעקב חודשי אחר עמידה ביעדי הגבייה במשרדי עורכי הדין, הכוללים פעילות ממוקדת.

- פיקדונות בבנקים ואג"ח תאגידים בארץ ובחו"ל

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות השקעה בפיקדונות בבנקים, באג"ח תאגידים ובאג"ח בנקים בארץ ובחו"ל. כמו כן, נקבעו מגבלות השקעה למנפיק בודד ולקבוצת לווים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313.

צוות השקעות לענייני אג"ח תאגידים דן בקביעת מסגרות לפעילות באג"ח מסוג זה בכפוף לנוהלי פעילות מתאימים. בקרה בנושא אג"ח תאגידים נכללת בתכנית בקרת האשראי.

- סיכון ריכוזיות באשראי

הבנק הגדיר את סיכון הריכוזיות כסיכון הנובע מריכוז פעילות מסוימת של הבנק בידי גורם יחיד. הפסקה או צמצום של ממש בפעילותו של גורם זה עלולים לערער את יציבות הבנק או לגרום לבנק להפסד גדול.

סיכון ריכוזיות אשראי נובע מהיקף אשראי גבוה הניתן ללווה ספציפי או לכמה לווים ספציפיים המשתייכים לאותה קבוצת לווים וכן מחוסר פיזור בין ענפים כלכליים או מקומות גאוגרפיים.

סיכון ריכוזיות באשראי יכול לנבוע מהסיבות הללו: מתן הלוואה ללווה בודד בסכום גדול, רכישת אג"ח קונצרנית בסכום גדול, הפקדת פיקדון בבנק יחיד בסכום גדול או מתן אשראי 'ענפי'.

- סיכון ריכוזיות בתיק האשראי הקמעונאי

סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים - תיק האשראי של הבנק מפוזר בין מספר רב של לווים פרטיים שיתרת האשראי של כל אחד מהם נמוכה בדרך כלל. על פי הערכת הבנק, מבנה תיק האשראי הקמעונאי טומן בחובו מספר חוזקות אשר מקטינות באופן מהותי את סיכון הריכוזיות בתיק.

ריכוזיות ענפית - רוב לקוחות הבנק הם שכירים המועסקים במגזר הציבורי על ענפיו השונים ובהתפלגות רחבה ביותר. הבנק מעריך כי התפלגות זו מקטינה את הסבירות לפגיעה בו אף בעת קיצוצים במגזר הציבורי.

ריכוזיות גאוגרפית - סיכון הריכוזיות הגאוגרפית מוערך בבנק כסיכון שלפיו עקב אירוע מלחמה או אסון לא יעמדו הלווים באזור האירוע בהתחייבויותיהם הפיננסיות. תיק הלווים מפוזר על פני שטחה הגאוגרפי של מדינת ישראל.

- סיכון ריכוזיות אשראי בתיק ההשקעות של הבנק

סיכון הריכוזיות נובע מהשקעות בפיקדונות בבנקים ובאגרות חוב של גורם יחיד בסכום גבוה. דירקטוריון הבנק הגביל את ההשקעה בפיקדונות בבנקים ובאג"ח תאגידים. בחודש יולי 2013 אישר דירקטוריון הבנק הקטנה במגבלות ההשקעה בחברת האם. השינוי ייכנס לתוקף לא יאוחר מתום חודש מארס 2014.

ההשקעות בניירות ערך ייעשו על פי היכולת לנתח באופן יעיל את חלופת ההשקעה. בדרך כלל אג"ח ממשלתית הוא אפיק השקעה מועדף לעניין זה.

נכון ליום 30 ביוני 2013 כ-60% מההשקעות במזומנים ובפיקדונות בבנקים ובניירות ערך מושקעים בחברה האם (מהווים כ-39% ממאזן הבנק). מדד הרפידל, שהבנק עושה בו שימוש למדידת הריכוזיות, מצביע על ריכוזיות גבוהה.

- סיכון ריכוזיות ענפי בתיק ההשקעות של הבנק

השקעה בהיקף גדול בענף ספציפי חושפת את הבנק לסיכון ריכוזיות ענפי. לבנק סיכון ריכוזיות ענפי בענף הבנקאות. דירקטוריון הבנק קבע כאמור מגבלות השקעה בפיקדונות ובאג"ח בנקים, הנגזרים בין היתר מהוראה 313 ומהשפעתה על ההשקעות החלופיות העומדות בפני הבנק.

למעט סיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק כי אין חשיפה מהותית בגין סיכון ריכוזיות ענפית וסיכון ריכוזיות מדינה כל עוד מגבלת הפעילות המסחרית בשוק ההון מול תאגידים מסחריים (שאינם בנקים) תהיה מוגבלת לסכומים נמוכים.

בשל הסכום הנמוך המותר להשקעה באג"ח קונצרני לא הוטלה מגבלה בגין סיכון זה.

ליום 30 ביוני 2013 קיימות בבנק קבוצות לווים בנקאיות אשר חבותן לבנק עולה על 15% מהון הבנק, על פי ההגדרות בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.

- סיכון אשראי צד נגדי ומכשירים נגזרים

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יימצא במצב של כשל לפני הסליקה הסופית של העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל יהיו עמו עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי.

להלן חשיפות הנוגעות לסיכון אשראי של צד נגדי (במיליוני ש"ח):

<u>31/12/2012</u>	<u>30/6/2012</u>	<u>30/6/2013</u>	
חוזים בגין <u>מניות</u>	חוזים בגין <u>מניות</u>	חוזים בגין <u>מניות</u>	
			1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים
			אחרים
0.8	4.7	(2) -	חוזי אופציה אחרים שנכתבו
<u>0.8</u>	<u>4.7</u>	(2) -	חוזי אופציה אחרים שנקנו
<u>1.6</u>	<u>9.4</u>	<u>0.1</u>	סך הכול
			2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים
			אחרים
==	<u>0.1</u>	==	שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽¹⁾
			3. חשיפת אשראי לפי הגישה
<u>0.1</u>	<u>0.4</u>	==	הסטנדרטית בגין נגזרים אחרים

(1) נכלל במאזן בסעיף 'פיקדונות בבנקים'.

(2) פחות מ-0.1 מיליוני ש"ח.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסדים הנובעים מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכונים מחשביים ומשפטיים ואינה כוללת סיכונים אסטרטגיים.

החשיפה לסיכונים תפעוליים היא חלק אינטגרלי ומובנה מהתהליכים, מהמערכות ומהפעילויות השונות בבנק. סיכונים תפעוליים הם אף גורם מעצים לסיכונים אחרים, לרבות סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות, סיכונים משפטיים וכדומה. העובדה שיש סיכון תפעולי בכל הפעילויות ובכל הרמות הארגוניות בבנק מחייבת לנהלו כחלק מובנה מהתרבות הארגונית הכוללת.

לצורך הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי מיישם הבנק החל משנת 2013 את הגישה הסטנדרטית המחלקת את ההכנסות הגולמיות של הבנק לשמונה קווי עסקים. האחוז להקצאת ההון בגין כל קו עסקים נע בין 12%-18%. ההשפעה על הלימות ההון של הבנק עקב המעבר מגישת האינדיקטור הבסיסי (אשר יושמה עד דצמבר 2012) לגישה הסטנדרטית אינה מהותית.

- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 - 'ניהול סיכונים תפעוליים'

בחודש פברואר 2012 פורסם עדכון להוראה האמורה הנוגע בין היתר לעשרה עקרונות יסוד לניהול הסיכון; ממשיך תאגידי נדרש המסתמך על שלושה קווי הגנה; מבנה ארגוני ותפקידי הגורמים השונים; מסגרת העבודה של הסיכון תשולב באופן מלא בתהליכי ניהול הסיכונים בכל רמות הסיכונים, כולל ברמת הקבוצה; כלי זיהוי והערכת הסיכון; ניטור, דיווח ובקרה.

תחולת ההוראה, רובה ככולה, מחודש ינואר 2013.

הבנק נערך ליישום מלא של ההוראה, והפערים שאותרו מיישומה כלולים בתכנית העבודה השוטפת של האגף לניהול סיכונים לשנת 2013.

בחודש דצמבר 2012 פרסם בנק ישראל עדכון להוראה והתאמתה לטיטות הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא 'ניהול סיכונים'. התיקון האמור ללא שינויים משמעותיים מההוראה הקודמת. תחולת העדכון מיום 1 בינואר 2014.

- סיכון מחשוב

הבנק מקבל שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים בע"מ. השירותים ניתנים בהתאם להיתר שניתן על ידי בנק ישראל עד סוף שנת 2015. בנק ישראל קבע, כי על הבנק להתנתק מהמערכות האמורות עד למועד האמור והנחה את הבנק לגבי לוחות הזמנים לקבלת החלטות וקידום הנושא. בהתאם להנחיות בנק ישראל, הבנק בוחן את המתווים האפשריים להתנתקות ממערכות בנק הפועלים אשר הבנק עושה בהן שימוש. דיווח על תוצאות הבחינה נמסר לבנק ישראל.

סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות

בעקבות פעילות רבה בתחום המתקפות הקיברנטיות על אתרי אינטרנט שונים, ובהם אתרי אינטרנט של בנקים, שלח המפקח על הבנקים במהלך שנת 2012 חוזרים הדורשים מהבנקים לנקוט בפעילויות מידיות להגברת רמת אבטחת המידע של מערך טכנולוגיות המידע, העמקת מערך הניטור ודגשים לחידוד הערנות והמוכנות של התאגידים הבנקאיים לתקיפות מסוג זה.

הבנק נדרש לבצע מספר פעולות כדי להגביר ולחזק את רמת האבטחה, הגילוי והתגובה להתקפות על אתרים ועל תשתיות של טכנולוגיות המידע של הבנק וכן להיערך להפעלת חדר מצב במקרה של התרחשות אירוע. כמו כן, נדרש הבנק לבצע סקר הערכת סיכונים של מערך טכנולוגיות המידע הנוגעים להתקפות קיברנטיות. על הסקר למפות את האיומים הפוטנציאליים ולהתייחס בין היתר לתרחישי תקיפה שונים, לסוגי סיכונים, להסתברות ולשיעורי הנזק הפוטנציאליים ולבקורות ולאמצעי ההגנה שיש להפחתת סיכונים אלו. הבנק נערך בהתאם בתיאום עם החברה האם, הכולל בשלב ראשוני הקשחת מערכות וביצוע סקר ראשוני של 'הערכת סיכונים קיברנטיים' בסיוע חברה חיצונית.

הבנק הקצה משאבים מתאימים בתכנית העבודה לרכישת מערכות אבטחה להגברת רמת ההגנה ובנוסף החל הבנק להסתייע בחברת ייעוץ חיצונית בעלת מומחיות בנושא האיום הקיברנטי, החברה תלווה ותכשיר את הגורמים השונים בבנק להתמודדות מול האיום הקיברנטי, בבניית תכנית עבודה המותאמת לאיומים השונים ולהוראות בנק ישראל ובהיבטים פנים ארגוניים נוספים. בנוסף, בהתאם למכתב נוחות שהתקבל מספק המחשוב (בנק הפועלים), מערכות הליבה שמתופעלות על ידו מוגנות ברמת אבטחה שנותן הספק למערכותיו.

במהלך התקופה המדווחת לא התרחשו בבנק אירועי תקיפה קיברנטיים מהותיים. לפירוט בנושא ניהול סיכוני אבטחת המידע בבנק ראה דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2012.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוא הסיכון להפסד בגלל היעדר האפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. סיכון זה יכול לנבוע ממקרים של טעויות, אי הבנה או היכרות את נוהלי הבנק, מפעילות בלא גיבוי בהסכמים מספקים או בלא ייעוץ משפטי או מיינוץ משפטי חלקי או לקוי וכן מסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים. סיכונים מעין אלו יכולים לנבוע ממכלול רחב של נסיבות, ופעמים רבות הם שלובים בסיכונים תפעוליים אחרים.

מערך הייעוץ המשפטי של הבנק כולל את האגף לייעוץ משפטי ואת היועצים המשפטיים החיצוניים של הבנק. מערך זה מלווה את פעילויות האגפים השונים, ובכלל זה את התקשרויות הבנק עם צדדים שלישיים, כדי למזער ככל שניתן את הסיכון.

לפרטים נוספים ראה ביאור 9 התחייבויות תלויות בדוחות הכספיים.

סיכון סליקה

סיכון סליקה הוא הסיכון שיועבר תשלום או נייר ערך לצד הנגדי לעסקה ולא יתקבל בתמורה התשלום או נייר הערך שאמור היה להתקבל בהתאם לתנאי העסקה. הבנק פועל ברכישה ובמכירה של ניירות ערך ישראלים ושל ניירות ערך זרים, בהעברת כספים ובתשלומים. במקרה שמערכות התשלומים והסליקה אינן יעילות דיין הן חושפות את המשתתפים בהן לסיכונים שונים (כולל סיכוני אשראי, סיכון נזילות, סיכון משפטי וסיכון תפעולי).

הבנק פועל בחלק מאפיקי הסליקה כסולק משני המיוצג על ידי סולק ראשי. תפעול הסליקה מבוצע עבור הבנק על ידי בנק הפועלים.

ניהול המשכיות עסקית

בחודש דצמבר 2011 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355 בדבר 'ניהול המשכיות עסקית'. ההוראה עוסקת בין היתר בנושאים האלה:

אחריות הדירקטוריון והנהלה הבכירה ומינוי מנהל המשכיות עסקית וצוותים לניהול משבר; קביעת מסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית; תכנית המשכיות עסקית אשר תביא בחשבון את מכלול הסיכונים הקבוצתיים; התנאים שעל התאגידים הבנקאיים לשאוף להכליל בהסכמי ההתקשרות עם ספקים ועם נותני שירותים; ההנחיות באשר למיקום, לתשתיות ולאופן הפעלת האתרים החלופיים של התאגיד הבנקאי; הנחיות לשעת חירום.

ההיערכות להתמודדות עם אירועי המשכיות עסקית כוללת:

1. ניתוח ההשפעות העסקיות, כולל זיהוי והערכת הסיכונים והשפעתם הפוטנציאלית על הבנק. הוכן מסמך תרחישי ייחוס המגדיר לאילו מצבי חירום על הבנק להתכונן. כמו כן, בוצע ניתוח של השפעות עסקיות (BIA) שמאפשר זיהוי של תהליכים חשובים ושירותים חיוניים, של גורמי מפתח פנימיים וחיצוניים ושל רמות עמידות נאותות. הושלם מסמך מדיניות המשכיות עסקית ונוהל על בנושא.
2. אסטרטגיית התאוששות המגדירה יעדים לרמת השירות שהבנק ישאף לספק במקרה של שיבושים בתוך כדי קביעת טווחי הזמן לחידושם.
3. תכנית המשכיות עסקית המגדירה תפקידים, תחומי אחריות וסמכויות לגיבוש החלטות. כמו כן, נכתבו תכניות המשכיות עסקית אגפיות.
4. ניטור סיכונים ותכניות תרגול שמטרתם לבחון את מוכנות התשתיות ואת עדכניות תכניות הפעולה.
5. תכנית הדרכה והטמעת הנושא בבנק.

כחלק מתכנית ההיערכות לשעת חירום הוקם אתר גיבוי בעבור מערך המחשוב (DRP) למערכות העצמאיות המתופעלות בבנק המאפשר לתת מענה לאירוע שבו נפגע האתר הראשי והושבתה פעילותו. הגיבוי ניתן למערכות הנוגעות באופן ישיר לפעילות העסקית של הבנק (מערכות בנקאיות) ולמערכות אחרות המוגדרות כקריטיות. הוקם סניף נייד, הוגדרו עובדים ונוהל לסניף הנייד. הבנק פועל להקמת אתר גיבוי שלישי ולקביעת עמדות חירום לעובדי המטה.

תחולת ההוראה מיום 1 ביולי 2012, למעט סעיפים מסוימים שנכנסו לתוקף ביום 31 בדצמבר 2012. הבנק נערך ליישום ההוראה, לרבות מינוי מנהל האגף לבנקאות קמעונאית למנהל ההמשכיות העסקית בבנק, עדכון מסמך מדיניות ונהלים ובדיקת הביקורת הפנימית בנושא. הבנק השלים היערכות המערכות באתרים החלופיים ופועל לפי תכנית שאושרה על ידי בנק ישראל להשלמת מיגון סניפי הגרעין עד תום שנת 2013.

סיכון רגולציה וציות

סיכון רגולציה וציות הוא סיכון הנובע מאי קיום הוראות חוק או הוראות רגולציה. סיכון הציות נובע מאי עמידה בהוראות הדין והרגולציה בעלות אופי צרכני. התוצאות יכולות להיות כספיות (עיצומים), משפטיות (חשיפה לתביעות) או פגיעה במוניטין הבנק ובשמו הטוב.

קצין ציות

מינוי קצין ציות ופעילותו נדרשים כחלק מניהול הסיכונים בבנק. בין תפקידיו לסייע להנהלה ולדירקטוריון לשאת באחריותם לציות הבנק לכל דרישות החוק ולדרישות רגולטוריות אחרות בתחום הצרכני, להקטין את החשיפה של הבנק לתביעות משפטיות, למנוע הפסדים כספיים העלולים להיגרם לבנק בגין הפרת הוראות החוק האמורות ולשמור על המוניטין הטוב של הבנק.

הבנק עורך סקר תשתיות חדש התומך בציות להוראות צרכניות. הסקר עתיד להסתיים בתום שנת 2013. במסגרת זו מתוכנן גם ביצוע בחינה של מערך הציות והלבנת ההון של הבנק בהינתן המשאבים והתשתיות הקיימות כפי שיעלו בסקר התשתיות ובסקר הלבנת ההון שנעשה בבנק.

במחצית הראשונה של השנה נערכו הדרכות לעובדי המטה בנושא הוראות צרכניות וסודיות בנקאית ובוצע מבדק ידע לכלל העובדים.

מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות

חוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000, וחוק איסור מימון טרור, התשס"ה - 2005, והדינים שנקבעו מכוחם מטילים חובות של זיהוי הלקוחות, רישום פרטיהם ודיווח על פעולות מסוימות המתבצעות באמצעות התאגיד הבנקאי.

הוראות בנק ישראל מחייבות את דירקטוריון הבנק לקבוע את המדיניות בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 דורשת להגדיר את מאפייני הסיכון (גבוה, בינוני, נמוך) לצורך סיווג הלקוחות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור. פיתוח המודל הסתיים והטמעתו במערכות צפויה להסתיים בסוף הרבעון השלישי של השנה. תוצרי המודל הועברו לרשות הממונה בבנק לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. הסקירות הנדרשות על פי המודל יבוצעו על ידי סניפי הבנק במהלך הרבעון השלישי של שנת 2013. הבנק נוקט בבקורות מפצות לצורך איתור וטיפול בלקוחות בסיכון.

בבנק קיימת מערכת לאיתור פעולות לא רגילות של לקוחות תוך ניתוח פעילות היסטורית. כמו כן, המערכת מאתרת פעולות בנקאיות העלולות להצביע על מוקדי סיכון. המערכת מופעלת באופן שוטף ככלי בקרה לזיהוי פעולות בלתי רגילות. שדרוג המערכת והטמעתו הסתיימו במהלך המחצית הראשונה של השנה. לבנק מערכת ממוחשבת לתיעוד ולשמירת מידע לעניין הוראת 'הכר את הלקוח'.

במהלך הרבעון האחרון נמשכו פעולות ההדרכה וההטמעה של הוראות הדינים לעובדים חדשים בבנק. כמו כן, התקיים מבדק ידע בנושא דיני איסור הלבנת הון ומימון טרור לעובדים חדשים.

- חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב - 2012

החוק העוסק במאבק בתכנית הגרעין של איראן פורסם ברשומות ביום 5 באוגוסט 2012. החוק מסדיר ומרחיב את הסנקציות שתוטלנה בישראל על גורמים שלהם פעילות הפצה, כהגדרתה בחוק, עם איראן, והוא קובע סנקציות מוגברות על תאגידים שלהם קשר עסקי עמה.

המפקח על הבנקים פירסם את הנחיותיו במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 411, לפיה דירקטוריון הבנק נדרש לקבוע מדיניות בנושא הסיכונים הכרוכים בהתקשרות או בביצוע פעילות בעבור לקוחות עם גורמים מוכרזים ברשימות בינלאומיות, כפי שתפרסם הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, כמסייעים לתכנית הגרעין של איראן ושל התכניות הנלוות לה.

במדיניות הבנק נקבע שהבנק לא יפתח ולא ינהל חשבון ולא יבצע פעולה לגורם החשוד בסחר עם גורמי אויב או החשוד בסיוע לתכנית הגרעין האיראנית.

נעשתה סריקה של לקוחות הבנק בהשוואה לרשימות בינלאומיות לאיתור גורמים מוכרזים כנדרש בהוראות בנק ישראל, ולא נמצאו לקוחות כאמור. הבנק סוקר באופן שוטף את רשימת הלקוחות מול רשימות שמפרסמת הרשות להלבנת הון בישראל.

- סיכונים הכרוכים בביצוע העברות כספים שמעורבים בהן חשבונות בנק המופיעים באתרי אינטרנט המשמשים לכאורה לפעילות הימורים בלתי חוקית

במכתב המפקח על הבנקים מיום 29 בינואר 2012 הבנקים נדרשים להיות ערים לסיכונים הכרוכים בהעברות כספים שמקורן או שיעדן חשבונות בנק המופיעים באתרי אינטרנט, המשמשים לכאורה לפעילות הימורים בלתי חוקית ונכללים ברשימה המפורסמת באתר האינטרנט של הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. דירקטוריון הבנק נדרש לקבוע מדיניות בנושא הסיכונים הכרוכים בפעילות זו. מדיניות זו צריכה לכלול התייחסות לבקורות ולבדיקות נאותות בנוגע לאיתור העברות כספים כאמור.

הבנק נדרש ליישום את האמור במכתב המפקח עד ליום 31 במארס 2012. הבנק ערך סקר פערים לבחינת עמידתו בהוראות המפקח ואושרה מדיניות כנדרש.

במדיניות הבנק נקבע שהבנק לא ינהל חשבונות ולא יאפשר ביצוע פעולות במקרים שעולה חשד כי החשבון או הפעולה נוגעים להימורים בלתי חוקיים. הבנק יחסום כל פעילות מול חשבונות בנק שאותרו ברשימת חשבונות הימורים כאמור.

ספק שירותי המחשוב (בנק הפועלים) טרם סרק עבור הבנק את חשבונותיו. הספק צפוי לבצע סריקה לגבי לקוחות הבנק עד תום השנה.

טבלת גורמי סיכון

להלן סיכום נקודות התורפה וגורמי הסיכון של הבנק הנובעים מסביבתו הכללית, מענף הבנקאות ומן המאפיינים היחודיים של פעילות הבנק.

הסיכונים חולקו לשלוש קטגוריות על פי מידת השפעתו של כל גורם סיכון, לדעת הנהלת הבנק, על פי עסקי הבנק – השפעה גבוהה, בינונית ונמוכה.

הנהלת הבנק קבעה את דירוגי הסיכון השונים נכון לחודש יוני 2013 כלהלן:

גורם סיכון	השפעת הסיכון	
1 השפעה כוללת של סיכונים אשראי	נמוכה	
1.1 סיכון בגין איכות הלווים והביטחויות	נמוכה	
1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה	
1.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצות לווים	נמוכה	
1.4 סיכון ריכוזיות בתיק ההשקעות של הבנק (לווים/קבוצות לווים וענפי)	בינונית	
2 השפעה כוללת של סיכונים שוק	נמוכה	
2.1 סיכון ריבית	נמוכה	
2.2 סיכון אינפלציה	נמוכה	
2.3 סיכון שערי חליפין	נמוכה	
2.4 סיכון מחירי מניות	לא רלוונטית	
3 סיכון נזילות	נמוכה	
4 סיכון תפעולי	בינונית	
4.1 סיכון מחשוב	בינונית	
4.2 סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות	בינונית	
4.3 סיכון מיקור חוץ	בינונית	
4.4 סיכון ריכוזיות ספקים ומשאבי אנוש	נמוכה	
5 סיכון סליקה	נמוכה	
6 סיכון משפטי	נמוכה	
7 סיכון ציות	נמוכה	
8 סיכון הלבנת הון ומימון טרור	נמוכה	
9 סיכון רגולציה	נמוכה	
10 סיכון מוניטין	נמוכה	
11.1 סיכון אסטרטגי (*)	נמוכה	
11.2 סיכון תחרות	בינונית	
12 סיכון ריכוזיות מפקידים	נמוכה	

(*) במסגרת הסיכון האסטרטגי לקח הבנק בחשבון גם את ההשפעה השלילית של סביבת הריבית הנמוכה בארץ על רווחי המימון של הבנק. הבנק מגדיר השפעה זו כבינונית. סך השפעת הסיכון האסטרטגי הוגדרה על ידי הבנק כנמוכה.

(**) להגדרת הסיכונים השונים ראה בדוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2012.

מדיניות גיוס המקורות ומצב הנזילות

מקורות הבנק הם תכניות חיסכון, פיקדונות לזמן קצוב, פיקדונות לפי דרישה וכתבי התחייבויות נדחים. נוסף על כך, בנק ישראל מעמיד לזכות המערכת הבנקאית מקורות מוניטריים נוספים. במהלך השנים האחרונות לא השתמש הבנק במקורות אלו.

בנק מזרחי טפחות התחייב להעמיד אשראי לשימוש השוטף של הבנק בסכום של עד 500 מיליון ש"ח. עד היום לא ניצל הבנק התחייבות זו. ראה לעיל בפרק סיכון הנזילות.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2013 עומד על 16,042 מיליון ש"ח לעומת 15,692 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

סך כתבי ההתחייבות הנדחים ליום 30 ביוני 2013 עומד על 493 מיליון ש"ח לעומת 479 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

מגזרי פעילות

פעילות הבנק מנוהלת בשני מגזרי פעילות אלו:

1. המגזר הקמעונאי, הכולל את כל הפעילות הבנקאית-פיננסית מול הלקוחות.
2. מגזר שוק ההון, הכולל את פעילות הבנק בתחום קופות הגמל וקרנות ההשתלמות.

מספר חברות המקבלות מהבנק שירותי תפעול במגזר שוק ההון, הודיעו על כוונתן לבחון התקשרות עם גורמים אחרים. אחת החברות, המנהלת היקף נכסים מהותי, הודיעה כי היא תחדל לקבל שירותי תפעול מהבנק ב-30 בספטמבר 2013. בעקבות בחינת כדאיות כלכלית של המשך מתן שירותי התפעול, ועל רקע הודעות החברות כאמור, החליט הדירקטוריון בחודש מאי 2013 על הפסקה הדרגתית של פעילות תפעול קופות גמל וקרנות השתלמות במגזר שוק ההון, עד לסוף שנת 2013. הבנק נערך להפסקת הפעילות.

תוצאות פעילות מגזר שוק ההון מוצגות בדוח רווח והפסד בסעיף 'רווח מפעילות מופסקת, לאחר מס'. יתר הסעיפים בדוח משקפים את תוצאות הפעילות במגזר הקמעונאי.

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות בישראל ועל ענף קופות הגמל מצד גורמים שונים, כגון הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן הממונה), הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך, רשות החברות הממשלתיות ועוד.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

פעילות הבנק מנוהלת בשני מגזרי הפעילות כאמור. החלוקה למגזרי פעילות נעשית על פי השירותים והמוצרים הניתנים ללקוחות בכל מגזר. הנהלת הבנק משתמשת בנתוני המגזרים בעת ניתוח תוצאות הפעילות של הבנק ונעזרת בהם כדי לגבש החלטות.

נתוני תוצאות המגזרים נערכו על פי הוראות המפקח על הבנקים בדבר 'מגזרי פעילות עיקריים' וכוללים את המידע כפי שהוא מוצג להנהלת הבנק.

תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים נחלקו כדלקמן :

הכנסות ריבית, נטו והוצאות בגין הפסדי אשראי - משויכים למגזר הקמעונאי.

הכנסות שאינן מריבית - הכנסות כל מגזר סווגו באופן ישיר לפעילותו.

הוצאות תפעוליות ואחרות - מרבית ההוצאות מסווגות ספציפית למגזרים. הוצאות שלא ניתן היה לסווג באופן ישיר הוקצו לכל מגזר על פי יחס פעילותו (מספר עובדים יחסי, שטח בשימוש וכדומה).

הון עצמי - מיוחס למגזר הקמעונאי.

יודגש כי האמור בסעיפים 'יעדים' ואסטרטגיה עסקית' ו'צפי להתפתחויות בשנה הקרובה' הוא מידע צופה פני עתיד.

המגזר הקמעונאי

מבנה המגזר

המגזר הקמעונאי הוא מגזר הפעילות העיקרי של הבנק. המגזר כולל את הפעילות מול קהל הלקוחות הקמעונאי של הבנק באמצעות מערך הסינוף ואת הפעילות התומכת באגפים ובהנהלת הבנק. המוצרים הבנקאיים העיקריים הנכללים במגזר כוללים ניהול חשבון עו"ש, אשראי, פיקדונות, מט"ח, תכניות חיסכון, פעילות בכרטיסי אשראי ופעילות בשוק ההון.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

לבנק תכנית אסטרטגית רב-שנתית לשנים 2012-2016.

שינויים ברווחיות המגזר

להלן השינויים ברווחיות המגזר (במיליוני ש"ח):

שיעור השינוי באחוזים	מחצית ראשונה		
	2012	2013	
(3)	49.6	48.2	רווח נקי
2	197.2	200.3	הכנסות ריבית, נטו
11	62.5	69.4	הכנסות שאינן מריבית
(34)	7.3	4.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

תכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות ערך

בחודש אוגוסט 2011 פרסמה הרשות לניירות ערך מסמך קריטריונים להכרה בתכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך, שהיא תכנית וולונטרית שהתאגיד מאמץ ומיישם באופן שוטף כדי לוודא ציות של התאגיד ושל היחידים בו להוראות דיני ניירות ערך. הבנק עורך תכנית כאמור בליווי יועצים מקצועיים. במסגרת זו מונחה מנהלת הסיכונים הראשית של הבנק כממונה על האכיפה, הוקמה יחידה באגף ניהול סיכונים לנושא זה והחלה התארגנות להקמת מערך אכיפה פנימי.

דיווחים לרשויות המס של ארצות הברית

- מעמד של 'מתווך מורשה' (QI)

דירקטוריון הבנק אישר פנייה לשלטונות המס בארה"ב (ה-IRS) כדי לקבל מעמד של 'מתווך מורשה' (Qualified Intermediary) לצורך העברת דיווחים מקובצים ל-IRS בגין הכנסות של לקוחות ישראלים ממסחר בניירות ערך אמריקניים. במהלך חודש יוני 2013 התקבל משלטונות המס בארצות הברית אישור כאמור. הדיווח הראשון כ-QI אמור להתבצע בחודש אפריל 2014 בגין שנת 2013.

- החוק להגברת האכיפה של דיני המס של ארצות הברית על חשבונות של אזרחי ארצות הברית או 'בעלי זיקה' לארצות הברית המתנהלים במוסדות פיננסיים זרים (FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act)

במהלך שנת 2010 נכנס לתוקף בארצות הברית החוק הידוע כ-Foreign Account Tax Compliance Act, או בקיצור FATCA. החוק מחייב מוסדות פיננסיים מחוץ לארצות הברית, שהמרכזיים שבהם הם בנקים, להתקשר בהסכם עם רשות המס האמריקנית (Internal Revenue Service) ולדווח לה באופן תקופתי על חשבונות ועל נכסים פיננסיים המתנהלים אצלם ומצויים בבעלות של אזרחי ארצות הברית או 'בעלי זיקה' לארצות הברית. החקיקה החדשה היא בעלת השפעה משמעותית ביותר על המערכת הבנקאית העולמית, בעיקר בשל הסנקציה הכרוכה בהיעדר דיווח - ניכוי במקור של 'מס עונשי' בשיעור של 30% מכל תקבול המגיע ממקור אמריקני. המערכת הבנקאית בישראל, ובכללה בנק יהב, נערכת לקראת יישום החקיקה. ההיערכות מתבטאת הן בתחום היחסים שבין הבנק לבין לקוחותיו העונים להגדרה של 'בעלי זיקה' כמפורט בחוק והן בתחום התשתית של מערכות המידע (בשל הצורך להיערך למיפוי החשבונות ולסיווגם בהתאם להגדרות). הבנק הקים צוות מיוחד העוסק בלימוד החקיקה וביישומה, והוא משתתף גם בדיוני איגוד הבנקים בנושא זה ובמהלכים הקולקטיביים אשר מוביל האיגוד לצורך יישומה של החקיקה בכלל המערכת הבנקאית בישראל. כמו כן, הבנק עומד בקשר עם ספק שירותי המחשוב (בנק הפועלים) כדי להבטיח את קיומה של תשתית ליישום הוראות החוק הנ"ל ואף שכר את שירותיה של חברת רואי חשבון בינלאומיות על מנת לאפיין תהליך חדש של זיהוי הלקוחות. בהתאם להוראות החוק, המועד האחרון ליצירת ההתקשרות עם שלטונות המס בארה"ב יחול בחודש יוני 2014 (לאחר שהמועדים ליישום החקיקה החדשה נדחו בהחלטה מעודכנת של שלטונות ארה"ב). המועדים ליישום בפועל של החקיקה נפרסים על פני זמן ארוך יותר, במהלך השנים 2015-2016.

משרד האוצר הקים צוות בראשות הממונה על הכנסות המדינה לצורך בחינת יישום ה-FATCA, לרבות בחינת האפשרות ליישום באמצעות הסכם בין מדינת ישראל לבין ארצות הברית אשר עשוי להקל את היישום על הגופים הפיננסיים. הבנק עומד בקשר גם עם צוות זה, על מנת לבחון אפשרויות לקבלת סיווג של 'בנק מקומי', הזוכה להקלות מסוימות בחובת הדיווח. טרם נתקבלה החלטה סופית באשר לשאלה אם הבנק זכאי למעמד זה או לא.

המלצות הוועדה הבין-משרדית להסדרת שירותי משמורת (קסטודי) בשוק ההון

ביום 16 בינואר 2013 פורסמה הנחייה של המפקח על הבנקים אשר מאמצת את המלצות הוועדה הבין-משרדית להסדרת שירותי הקסטודי בשוק ההון.

על פי המלצות הוועדה, יחולו חובות שונים על גופים אשר מספקים ללקוחותיהם שירותי קסטודי באופן ישיר או מתווכים בעבור לקוחותיהם במתן שירותי קסטודי. מסקנות הוועדה שמות דגש מיוחד על החובות המוטלים על מתווכים בשירותי קסטודי, לרבות בהקשר הפיקוח על פעילותו של ספק השירותים שהם בחרו.

הבנק לומד את הנחיית בנק ישראל ואת משמעויותיה, בין היתר על רקע העובדה שהבנק אינו חבר בורסה, הבנק מקבל שירותי משמורת על ניירות ערך (קסטודי) מצד שלישי ולפיכך נחשב כמתווך בשירותי קסטודי, בהתאם להגדרות החוזר האמור.

ההנחיה תיכנס לתוקף בחודש יולי 2014.

הנחיית רשם מאגרי מידע מספר 1/2011 בנושא איסור שימוש במידע בדבר הטלת עיקול אצל צד שלישי

ההנחיה האמורה פורסמה במהלך חודש ספטמבר 2011 ועניינה אופן השימוש של מחזיק המקבל צווי עיקול (כגון בנק המקבל צווי עיקול על כספי לקוחותיו) במידע על אודות הצו. איגוד הבנקים פנה למשרד המשפטים בנושא זה, ובמענה לפנייה זו התקבל מכתב הבהרה בנושאים שונים הנוגעים ליישום החוזר על ידי תאגידים בנקאיים. הבנק נמצא בשלבי הערכות סופיים.

ירידה בשיעורי העמלה הצולבת

בהתאם להצעת חברות כרטיסי האשראי צפויה ירידה הדרגתית בשיעור העמלה הצולבת עד לחודש יולי 2014. הירידה הצפויה בהכנסות הבנק מכרטיסי אשראי עלולה להגיע לשיעור של עד 6%, והנהלת הבנק צופה כי הירידה תקוזז בעקבות הגידול בהיקפי הפעילות של לקוחות הבנק.

דוח מסכם שהגישה הוועדה לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאות

ביום 19 במרץ 2013 פרסם הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, שמונה על ידי שר האוצר ונגיד בנק ישראל, דוח מסכם הכולל את המלצותיו להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית. הדוח מהווה המשך לדוח הביניים שפורסם ביום 16 ביולי 2012, ומשאיר על כן את ההמלצות שהוצגו במסגרתו.

עיקרי ההמלצות הם בשלושה מישורים:

- הגדלת התחרות על מתן אשראי למשקי הבית ולעסקים קטנים מצד גופים חוץ בנקאיים – הוקם צוות לגיבוש הצעדים להעמדת אשראי קמעונאי ממקורות החיסכון הפנסיוני והסרת החסמים הרגולטורים הקיימים כיום. בכוונת צוות זה לסיים את עבודתו עד סוף השנה.
- הסרת חסמים למעבר לקוחות בין בנקים באמצעות שיפור ויעול תהליך העברת ההרשאות לחיוב חשבון (הוראות קבע) מהבנק הישן לבנק החדש באופן שלא יחייב את מעורבותו של הלקוח בתהליך.
- הוזלת ניהול חשבון לעסק קטן – הוגדרה והורחבה אוכלוסיית העסקים הקטנים אשר תהנה מתעריפי עמלות קמעונאיים לניהול חשבונם, ובהתאם גובש נוסח תיקון חקיקה ליישום ההמלצה.

כצעד ראשון ביישום המלצות הוועדה פרסם בנק ישראל ביום 28 בנובמבר 2012 תיקון לכללי הבנקאות בנושא עמלות, ובמסגרתו בוטלו דמי ניהול ניירות ערך בגין מק"מ וקרנות כספיות, בוטלה עמלת מינימום על דמי ניהול ניירות ערך, נקבעו עמלות מקסימום בניירות ערך וכן נקבעו עמלות דיפרנציאליות על קנייה ומכירה של ניירות ערך ומק"מ באמצעות האינטרנט. הפטור מעמלת דמי טיפול באשראי שונה לסכומי הלוואה של עד 100,000 ש"ח, ובוטלו דמי כרטיס מידע וכרטיס משיכת מזומן. תחולת השינויים היא מיום 1 בינואר 2013. כמו כן, הורה המפקח על הבנקים למערכת הבנקאית לתמחר מחדש את עמלות ניירות הערך כדי להתאימן, עד כמה שניתן, למחיר שנגבה בפועל. תוקף התמחור החדש הוא מיום 1 במרץ 2013.

הבנק יישם את ההוראות.

דוח הדירקטוריון ליום 30 ביוני 2013

בהמשך ליישום ההמלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות פרסם המפקח על הבנקים מספר טיטות של הוראות חדשות כמפורט להלן.

סל שירותים אחיד לניהול חשבון עובר ושב

בחודש יולי 2013 פרסם בנק ישראל טיטת לתיקון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) התשס"ח – 2008, במסגרתה הודיע הפיקוח על הבנקים על כוונתו לצאת בצעד נוסף לשיפור התחרות והגברת השקיפות בניהול חשבון עו"ש, במסגרתו יזם הפיקוח מהלך לקביעת סל שירותים אחיד לניהול חשבון עובר ושב על פיו חייבים הבנקים להציע ללקוחותיהם מחיר אחיד לכל השירותים הבסיסיים הנלווים לניהול חשבון עו"ש. הפיקוח יחייב את הבנקים לקבוע מחיר אחיד וכולל, אולם התמחור עצמו יתבצע על ידי כל בנק בנפרד. במסגרת זו יחוייבו הבנקים לקבוע מחיר אחיד לניהול חשבון עו"ש לשני מסלולים: בסיסי ומורחב. בנוסף, ניתן לקבוע סל מורחב פלוס המיועד להציע שירותים מורחבים.

בכל מסלול יכללו הפעילויות אותן יוכל לבצע הלקוח בחודש תמורת מחיר קבוע מראש. הבנקים יחוייבו להציע כמוצר מדף ללקוחותיהם את המסלולים הבסיסי והמורחב. המסלולים יתווספו לתעריפון הקיים בכל בנק ולא יחליפו את העמלות המצויות בו, כך שתמחור השירות עבור לקוח שלא יהיה מעוניין להצטרף לאחד מהמסלולים יישאר לפי השיטה הקיימת כיום.

גילוי עלות שירותים בניירות ערך

בחודש יולי 2013 פרסם בנק ישראל טיטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא גילוי עלות שירותים בניירות ערך. על פי טיטת ההוראה תאגידים בנקאיים יציגו ללקוחות המבצעים פעולות של קניה, מכירה או פידיון של ניירות ערך, בעת מתן השירות, מידע השוואתי בדבר עמלות ששילמו לקוחות שביצעו עסקאות דומות לעסקה שביצע הלקוח. המידע שיוצג ללקוח יכלול את השיעור הממוצע המשוקלל של העמלה והסכום הממוצע המשוקלל של העמלה, בהתאם לפילוח שווי העסקאות. בנוסף, מתייחסת טיטת ההוראה למידע חלופי שישלח ללקוח על פי הסכמתו ולפרסום מידע באתר האינטרנט של הבנק. תחולת ההוראה על פי הטיטת הוא 1 בינואר 2014.

הפחתה או תוספת בשיעור הריבית

בחודש יולי 2013 פרסם בנק ישראל טיטת הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא הפחתה או תוספת בשיעור הריבית. על פי טיטת ההוראה יחוייב הבנק לשמור הטבה שניתנה ללקוח בעת נטילת הלוואה או בעת פתיחת פיקדון, לאורך כל תקופת ההלוואה או הפיקדון. להלן עיקרי טיטת ההוראה:

- בהלוואות (לרבות מסגרת אשראי מאושרת בחשבון ומסגרת אשראי בכרטיסי חיוב) בהן שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת ההלוואה, נדרש התאגיד הבנקאי להחיל במועדי שינוי הריבית על הלוואה, את אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד מתן ההלוואה.
- בפיקדונות בהם שיעור הריבית אינו קבוע ואינו ידוע לאורך כל תקופת הפיקדון, וכן בפיקדונות המתחדשים מזמן לזמן, נדרש התאגיד הבנקאי להחיל במועדי שינוי הריבית או חידוש הפיקדון, את אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד ההפקדה.

לטיטת ההוראה אין השפעה על הבנק בנושא הלוואות.

תיקונים בחוק הבנקאות (שירות ללקוח) – התשמ"א 1981

בחודש יולי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים טיטת תיקון חקיקה שעל פיה, יוסמך המפקח לפרסם מידע אודות שיעורי הריבית על אשראי ועל פיקדונות הנהוגים בפועל, זאת על מנת לאפשר ללקוחות לערוך השוואה בין התאגידים הבנקאיים.

תיקון כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב – 1992

בחודש יולי 2013 פרסם בנק ישראל טיטת תיקון חקיקה בנוגע לגילוי נאות ללקוח. תיקוני החקיקה מתייחסים בין היתר לפרסום מידע המופיע על גבי לוח הסניף גם באתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, עדכונים בנוגע לגילוי עלות השירות וגילוי בנושא שירות המסלולים.

תקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלת הפצה), (תיקון), התשע"ג – 2013

ביום 11 במרץ 2013 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את התיקון לתקנות השקעות משותפות בנאמנות, כך שיפחתו עמלות ההפצה שמשלמים בתי ההשקעות לבנקים בתמורה להפצת קרנות הנאמנות שלהם. במסגרת התיקון יופחתו העמלות בקרנות כספיות מ-0.125% ל-0.1%, בקרנות איגרות חוב וקרנות מניותיות הן יופחתו ל-0.35%, במקום 0.4%-0.8% בהתאמה, ובקרנות שקליות הן יופחתו ל-0.2% במקום 0.25%.

מועד תחילת התקנות היה ב-1 במאי 2013.

טיוטת תיקוני חקיקה בנושא איתור לקוחות שאבד עימם הקשר

בחודש אפריל 2013 פרסם המפקח על הבנקים טיוטת תיקוני חקיקה, הכוללים שורה של פעולות שמטרתן, בין היתר, להבטיח שהבנקים ינקטו פעולות נוספות לאיתור בעליהם של חשבונות ללא תנועה, וישמרו על ערך הכסף בחשבונות אלו. תיקוני החקיקה כפופים לאישור שר האוצר.

השינויים המרכזיים שמבקש הפיקוח על הבנקים לערוך הם החלת הכללים הרלבנטיים לפיקדונות ללא תנועה, על חשבונות ללא תנועה. התיקון המוצע יביא לכך שההתייחסות תהיה לחשבון הלקוח בכללותו ולא לפיקדון הבודד; הרחבת חובת הבנקים לאיתור בעלי חשבונות ללא תנועה; קביעת כללי ההשקעה חדשים (בהתאם לכללים הקיימים כיום בחלק מסוגי הפיקדונות ההשקעה היא בפיקדון בבנק. בנק ישראל מציע כללי השקעה חדשים לפי סוגי הכספים); החלת חובה על הבנקים לדווח לאפוסטרופוס הכללי על חשבונות אשר לא נוצר קשר עם בעליהם במשך 5 שנים; כללי טיפול בחשבונות של לקוחות שנפטרו ועוד.

טיוטת הנחיית רשם מאגרי מידע – איסור המשך שימוש של הבנקים במידע על הגבלת חשבונות לאחר תום תקופת ההגבלה

בחודש אפריל 2013 פרסמה הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע טיוטת הנחיה המבהירה כי לאחר תום תקופת ההגבלה המוטלת על חשבון בנק או בעליו לפי חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א – 1981, על הבנק לחדול מעשיית כל שימוש במידע אודות ההגבלה, אם בעל החשבון לא הוגבל על ידי אותו בנק העושה שימוש במידע. כמו כן, על הבנקים למחוק נתונים בנוגע להגבלות חשבון בנק המוטלות על חייבים מכוח חוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז – 1967, מיד לאחר שההגבלה הוסרה על ידי רשם ההוצאה לפועל. איגוד הבנקים הגיש את תגובתו לטייטה ובה ביקש לדחות חלק רחב מהטייטה וכן לאפשר לבנקים זמן היערכות ארוך.

צפי להתפתחויות בשנה הקרובה

הבנק מתכוון להרחיב את אוכלוסיית הלקוחות. הבנק צפוי להמשיך ולהרחיב את מערך הסינוף ולפתוח סניפים נוספים. הבנק מתכנן להמשיך לפתח ולשדרג אמצעים מקוונים המאפשרים תקשורת מידית בין הלקוח לבין הבנק. במסגרת הרחבת קהל הלקוחות של הבנק, תיערך פנייה גם ללקוחות עצמאים ותאגידים הנמנים על אוכלוסיית היעד שנקבעה. בשלב זה היקפי הפעילות והאשראי לקהל לקוחות זה עדיין שוליים.

מערך הסניפים

- לבנק יש 44 סניפים הפרוסים בכל רחבי הארץ. הקמת סניפים חדשים ובחירת מיקומם נגזרות מצורכי קהל היעד ומאופיו, והבנק מתעתד לפתוח סניפים נוספים במהלך שנת 2013. כמו כן, הבנק מפעיל נקודות שיווק ברחבי הארץ, בעיקר במקומות העבודה של לקוחותיו.
- במהלך חודש יוני 2010 התקבלה בבנק תביעת המדינה לפינוי שני סניפי הבנק המצויים בקריות הממשלה בירושלים. הבנק דחה את הנטען בתביעה, וההליך נדון בבית המשפט. באופן בלתי תלוי בתביעה זו, העתיק הבנק בתום הרבעון השני של שנת 2013 את משכנו של אחד הסניפים נשואי התביעה, למיקום אחר.
- לבנק שבעה מרכזי ייעוץ השקעות. המרכזים נועדו לתת שירות וייעוץ בתחום ניירות הערך הישראליים והזרים ללקוחות בעלי תיק השקעות גדול.
- ב-11 מסניפי הבנק יש עמדות למכירת משכנתאות באמצעות נציגויות של טפחות למשכנתאות.
- לקוחות הבנק יכולים לקבל שירותי עו"ש שונים בכל סניפי בנק מזרחי טפחות.

מגזר שוק ההון (מגזר שהופסק)

מגזר שוק ההון מרכז את הפעילות המסורתית של הבנק כנותן שירותי תפעול לקופות גמל, לקרנות השתלמות ולחברות המנהלות שלהן. רוב העמיתים הם במעמד של שכירים.

מספר חברות המקבלות מהבנק שירותי תפעול, הודיעו על כוונתן לבחון התקשרות עם גורמים אחרים. אחת החברות, המנהלת היקף נכסים מהותי, הודיעה כי היא תחדל לקבל שירותי תפעול מהבנק ב-30 בספטמבר 2013.

בעקבות בחינת כדאיות כלכלית של המשך מתן שירותי התפעול, ועל רקע הודעות החברות כאמור, החליט הדירקטוריון בחודש מאי 2013 על הפסקה הדרגתית של פעילות תפעול קופות גמל וקרנות השתלמות במגזר שוק ההון, עד לסוף שנת 2013. הבנק נערך להפסקת הפעילות.

קרנות השתלמות, קופות גמל וקרנות ידע

הבנק נותן שירותים לחברות מנהלות, לקרנות השתלמות, לקופות גמל ולקרנות 'ידע' שהוקמו על פי הסכמי שכר שבהם התחייבו המעסיקים להפריש כספים לקידום הידע המקצועי של העובדים.

נכון ליום 30 ביוני 2013 היקפן הכספי של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות היה 23.0 מיליארד ש"ח לעומת 23.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

להלן מידע על חקיקה (ראשית ומשנית) אשר יכולה להיות להן השפעה על השירותים התפעוליים שהבנק נותן לקופות גמל ולקרנות השתלמות

על רקע ההפסקה הצפויה במתן שירותי התפעול על ידי הבנק, לא מוצגת להלן חקיקה שתיכנס לתוקף אחרי שנת 2013 או טיטוטות חקיקה חדשות.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני ומערכת סליקה פנסיונית), התשס"ה - 2005 (להלן חוק הייעוץ והשיווק)

הממונה מקדם את הקמתה של מסלוקה פנסיונית שתרכז העברת מידע וכספים בין הגורמים השונים בתחום החיסכון הפנסיוני (ובכלל זה הגופים המוסדיים, היועצים הפנסיוניים והסוכנים הפנסיוניים והמעסיקים) ותייעל את תהליכי העבודה הנוגעים לעניין זה. תפקוד יעיל של המסלוקה מחייב היערכות מוקדמת של גופים שיהיו חייבים או רשאים להשתמש בה. פעולות שמשתמשים יחויבו לבצע באמצעות המסלוקה ייעשו במבנה אחיד להעברת מידע ונתונים כאמור להלן.

הממונה רואה צורך להסדיר את תהליכי העברת המידע בין הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני תוך כדי הגברת השקיפות ושיפור מהימנות המידע וזמינותו. חוזר הממונה קובע מבנה של 'רשומה אחודה' אשר תשמש להעברת המידע, הגדרה מפורטת של ממשקים שונים והנסיבות שבהן יש להשתמש בכל אחד מהממשקים, וכן עקרונות שונים כמו עדכניות המידע והתנאים להעברתו.

ברבעון השני של שנת 2013 פורסמו הוראות בעניין המסלוקה והמבנה האחיד. ביניהן מכתבים בנושאים הבאים: כללי התחברות למערכת סליקה פנסיונית מרכזית, העברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני – הבהרות ועדכונים, תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית וחובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

הפעלה חלקית של המסלוקה הייתה במהלך הרבעון האחרון. הרחבת ההפעלה תתפרס על פני כמה שנים. ההוראות חלות על החברות המנהלות המקבלות מהבנק שירותי תפעול. הבנק נערך ככל המתחייב לתקופת מתן השירותים לחברות אלה.

חוזר 'הסכמים למתן שירותים - עדכון' מחודש מארס 2011 וחוזר 'הסכמים למתן שירותים - עדכון שני' מחודש דצמבר 2011

החוזרים קובעים מגבלות שונות לגבי השירותים הניתנים על ידי בנקים מתפעלים לחברות מנהלות של קופות גמל וכן הסדרים לתקופת הביניים עד כניסתן לתוקף של המגבלות האמורות (1 בינואר 2014).

להלן השינויים ברווחיות המגזר (במיליוני ש"ח):

מחצית ראשונה

2012 2013

הפסד נקי - 0.5
הכנסות שאינן מריבית 11.0 10.6

פעילות חוץ-מאזנית

1. קופות גמל - הבנק מעניק שירותי תפעול לקופות גמל ולקרנות השתלמות. שווי הנכסים של הקופות והקרנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול הסתכם ביום 30 ביוני 2013 בכ-23.0 מיליארד ש"ח לעומת 23.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.
2. פעילות לקוחות בניירות ערך - שווי תיקי ניירות הערך במשמרת הבנק שהלקוחות מחזיקים בהם הגיע ביום 30 ביוני 2013 לכ-8.8 מיליארד ש"ח לעומת כ-8.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.
3. היתרה של פיקדונות למתן אשראי שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה של האשראי קוזזה כנגד האשראי מתוכם.

שיעור השינוי באחוזים	יתרה ביום	
	<u>31/12/12</u> במיליוני ש"ח	<u>30/6/13</u> במיליוני ש"ח
(17)	217	180
-	338	338
		פיקדונות הממשלה לפי מידת הגבייה ⁽¹⁾
		פיקדונות הציבור לפי מידת הגבייה
		אשראי שכנגדו קוזזה יתרת הפיקדונות
(7)	534	494
		לפי מידת הגבייה

⁽¹⁾ הירידה נובעת מסיום ההתקשרות עם מדינת ישראל.

מערכות מידע ומחשוב

מערכות במיקור חוץ

הבנק מקבל שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים בע"מ. השירותים ניתנים בהתאם להיתר שניתן על ידי בנק ישראל עד סוף שנת 2015. בנק ישראל קבע, כי על הבנק להתנתק מהמערכות האמורות עד למועד האמור והנחה את הבנק לגבי לוחות הזמנים לקבלת החלטות וקידום הנושא. בהתאם להנחיות בנק ישראל, הבנק בוחן את המתווים האפשריים להתנתקות ממערכות בנק הפועלים אשר הבנק עושה בהן שימוש. דיווח על תוצאות הבחינה נמסר לבנק ישראל.

עניינים אחרים

הגדלת שיעורי המס

ביום 3 ביוני 2013 פורסם צו מס ערך מוסף אשר במסגרתו הוגדל שיעור מס השכר ומס הרווח המוטלים על מוסד כספי מ-17% ל-18%. תחולתו של הצו נקבעה ליום 2 ביוני 2013, כאשר בשנת המס 2013 יחולו שיעורי המס המוגדלים לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש יוני 2013 ואילך ולגבי החלק היחסי מהרווח בשנת מס זו. כתוצאה מהתיקון האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים יעלה החל מהרבעון השני של שנת 2013 משיעור של 35.9% לשיעור של 36.22% ובשנת 2014 ואילך לשיעור של 36.44%.

ביום 30 ביולי 2013 אישרה מליאת הכנסת את חוק התקציב וחוק ההסדרים לשנים 2013 ו-2014. במסגרת החקיקה הועלה מס החברות ל-26.5% מיום 1 בינואר 2014.

חוק שיוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות והתקנות שהותקנו לפיו

בהתאם לתקנות האמורות נדרשת המערכת הבנקאית לערוך התאמות בנושא נגישות נכים פיזית בסניפים וביחידות הבנק וכן בנושאי השירות (הודעות ללקוחות, אתר אינטרנט ועוד). יישום התקנות נדרש בשלבים עד לשנת 2017. בבנק מונה רכז נגישות בהתאם להוראות החוק. הבנק החל בביצוע סקר פערים לבחינת הנושא ובהתאם לכך יקבעו תכנית עבודה ולוחות זמנים ליישום.

הוראת ניהול בנקאי תקין 301 – טיוטת תיקון בנושא הדירקטוריון

בחודש יולי 2013 פרסם המפקח על הבנקים טיוטה לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 301 בנושא הדירקטוריון. הטיוטה כוללת, בין היתר, כללים בדבר כהונה של דירקטורים בתאגידים בנקאיים במקביל לכהונה כנושאי משרה בתאגיד שוק הון, תיקונים לגבי הרכב ועדות הדירקטוריון ודרכי עבודתן, מניין חוקי בישיבות ועדות הדירקטוריון ועוד. הבנק לומד את טיוטת ההוראה.

טיוטת תקנות רישוי עסקים (מניעת סכנות לשלום הציבור ואבטחה מפני שוד והתפרצות בבנקים ובדואר) התשע"ב - 2012

בחודש פברואר 2012 פורסמה טיוטת תקנות בדבר אבטחת סניפי בנקים. איגוד הבנקים מנהל מגעים עם משטרת ישראל בין היתר לגבי מערך השמירה בסניפי הבנקים. יישום התקנות צפוי באופן מדורג בשנים 2013-2014. הבנק בוחן את השפעת התקנות ונערך ליישומן.

הגנה על מידע אישי במקום העבודה

בחודש אפריל 2012 פרסמה הרשות למשפט טכנולוגיה ומידע במשרד המשפטים (רמו"ט) טיוטת מדריך למעבידים ולעובדים בנושא הגנה על מידע אישי במקום העבודה. המסמך משקף את עמדת רשם מאגרי מידע בעניין אופן העמידה בהוראות חוק הגנת הפרטיות בעת האיסוף והעיבוד של מידע במקום העבודה. הבנק נערך בהתאם לטיוטת המסמך.

טיוטת עדכון נוהל בנקאי תקין מספר 420 'מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים'

בחודש אפריל 2013 פרסם בנק ישראל טיוטה לעדכון נוהל בנקאי תקין 420 בנושא 'מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים'.

עדכון ההוראה מתייחס להודעות המותרות במשלוח באמצעים אלקטרוניים, מקרים בהם נדרש הבנק לשלוח ללקוחות הודעות באמצעות הדואר במקביל למשלוח באמצעים אלקטרוניים, בקרה שנדרש הבנק להפעיל אחר כניסת הלקוח לחשבונו באתר הבנק או פתיחתו של הדואר האלקטרוני, גילוי שיש ליתן ללקוח בהסכם ההתקשרות ואופן הצגת המידע הנשלח באמצעים אלקטרוניים.

החלפת שטרות הכסף

במהלך חודש נובמבר 2012 קיים בנק ישראל פגישת עדכון ותדרוך עם נציגי הבנקים ואיגוד הבנקים, בדבר ההיערכות הנדרשת מהבנקים לקראת הנפקת סדרת שטרות חדשה. הבנקים נדרשו להיערך מראש להפצת השטרות החדשים, הן באמצעות המכונות האוטומטיות והן בסניפים, תוך פרק זמן קצר. הנפקת השטרות צפויה להיעשות בשלבים בחודש אוגוסט 2013 ובתחילת שנת 2014. הבנק יערך בהתאם לנדרש.

מדיניות תגמול

ביום 4 ביולי 2013 פרסם המפקח על הבנקים טיוטות הוראות ניהול בנקאי תקין והוראות הדיווח לציבור חדשות בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי.

במסגרת טיוטות ההוראות נקבעו בין היתר:

- תפקידי הדירקטוריון והרכב ועדת התגמול של הדירקטוריון.
- דרישות לחיזוק תהליכי קביעת מדיניות התגמול ואישורה, ודרישות לשיפור מנגנוני הבקרה והתיעוד בנושא.
- הגדרת 'עובדים מרכזיים' ככאלו שלפעילותם עשויה להיות השפעה מהותית על פרופיל הסיכון של הבנק.
- הבחנה בין 'תגמול קבוע' ל'תגמול משתנה'. אופן ההענקה והתשלום של תגמול משתנה.
- דרישה לקביעת מנגנון תגמולים המותאם לכל סוגי הסיכונים הטמונים בפעילות הבנק והמאפשר גמישות בהענקה ובתשלום התגמולים בהתאם להתממשות הסיכונים.
- תנאי התקשרות עם גורמים המועסקים על ידי הבנק במיקור חוץ העובדים מול לקוחות הבנק.
- דרישות גילוי איכותי וכמותי שנועדו לתמוך במשמעת שוק אפקטיבית.
- הבנק החל בהערכות ליישום טיוטות ההוראות בסיוע יועצים חיצוניים.

אימוץ הוראה אמריקנית מס' 310-20 ASC בדבר 'עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות' (FAS91)
בחודש דצמבר 2011 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בדבר אימוץ התקנה האמריקנית בנושא מדידת הכנסות ריבית. מטרת ההוראה היא להתאים את כללי המדידה והדיווח של תאגיד בנקאי בישראל לבנקים בעולם.

נקבע כי בעת חישוב שיעור הריבית האפקטיבי על הלוואה יביא התאגיד הבנקאי בחשבון את סכום הנטו של העמלות ו/או העלויות הישירות שנוצרו.

בחודש יולי 2012 פרסם בנק ישראל חוזר שלפיו יידחה יישום ההוראה ליום 1 בינואר 2014.

בחודש אפריל 2013 פרסם בנק ישראל מכתב בנושא בו הוא מבקש מהבנקים להעביר עד ליום 15 ביוני 2013 פירוט בנוגע להיערכות להוראה. להערכת הבנק השפעת ההוראה על הבנק אינה מהותית.

תקן דיווח בינלאומי IAS 19 - הטבות לעובד

ביום 18 ביוני 2012 פורסמה טיוטת תיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים. התיקונים המפורטים בטיטוה זו נועדו להתאים את דיווח דרישות ההכרה, המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים לתקן חשבונאות בינלאומי 19 (מתקן), הטבות עובד (להלן תקן 19).

נוסף על כך, ההוראות שנכללו בטיטוה משלבות את הנחיות הפיקוח בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים מחודש מארס 2011 ועדכונים נוספים, לרבות תקנות ניירות ערך ועמדות המפקח על הבנקים בנושאים השונים.

במסגרת השינויים הכלולים בטיטוה ההוראה, בוטלה הוראת השעה הקובעת את שיעורי ההיוון לחישוב העתודות לכיסוי זכויות העובדים. שיעורי ההיוון יחושבו לפי תשואות השוק של אג"ח ממשלתיות בישראל. טיוטת ההוראה צפויה להיכנס לתוקף מיום 1 בינואר 2014.

לפירוט השינויים העיקריים הנוספים בהוראות הדיווח לציבור בעקבות הטיטוה ראה דוח הדירקטוריון לשנת 2012. הבנק נערך לעמוד בדרישת בנק ישראל.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

במהלך חודש אפריל 2013 פורסמה טיטוה בנושא 'הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי'. הטיטוה כוללת בין היתר הוראת שעה 'הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי' המחליפה את הוראת השעה בדבר 'הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי' בשנים 2011-2012. בהוראת השעה הובהר טווח השנים שבגינו יחשב הבנק את שיעורי ההפסד, ובנוסף הוארך חישוב הפרשה הכללית והנוספת לפי הוראת ניהול בנקאי תקין כסכום ההפרשה המינימאלי עד ליום 31 בדצמבר 2014. כמו כן קובעת ההוראה כי יש לבצע התאמות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין גורמים סביבתיים. הבנק נערך בהתאם.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

דירקטוריון הבנק הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו. מעורבים בבקרה אורגנים נוספים ונושאי משרה כמפורט להלן:

הדוחות הכספיים נערכים בחשבות הבנק בראשותו של החשבונאי הראשי לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם למדיניות הגילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

עם עריכת הדוחות הכספיים ועל סמך טיטוט הדוחות המועברת אליהם, כל חברי ההנהלה מאשרים בחתימתם שלא בא לידיעתם כל פרט העשוי להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים בנוגע לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, שנקבעו על ידם בקורות אפקטיביות כדי להבטיח שכל מידע מהותי בתחום אחריותם מובא לידיעתם וכן שכל ליקוי של ממש או חולשה מהותית בבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם, הובאו לידיעת הגורמים המתאימים.

נושאים עקרוניים הנוגעים לגילוי הניתן בדוחות הכספיים נדונים בוועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן ועדת הגילוי) בראשות המנהל הכללי ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועצת המשפטית וחברי ההנהלה נוספים. הנושאים מוצגים בפני ועדת הגילוי וכוללים גם את התייחסותו המקצועית של רואה החשבון המבקר. נושאים עקרוניים אלו כוללים נושאים שלהם השפעה ניכרת על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, נושאים החייבים להיות מדווחים לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שיש בנוגע להם חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים.

כדי להדק ולייעל את הפיקוח ואת הבקרה על הגילוי בדוחות הכספיים, הוקמה ועדת ביקורת, שחברים בה חמישה דירקטורים, ומתפקידה להעמיק ולדון בנאותות הגילוי בדוחות הכספיים ובבחינת הדוחות הכספיים על מרכיביהם השונים בטרם יובאו לדיון ולאישור במליאת הדירקטוריון. בישיבותיה של הוועדה משתתפים גם המנהל הכללי, החשבונאי הראשי ורואה החשבון המבקר.

ועדת הביקורת בוחנת את המלצותיה של ועדת הגילוי באשר לאופן יישום הגילוי וקובעת את הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים בנוגע לנושאים חייבים בגילוי. על פי הוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיף 302 בחוק SARBANES-OXLEY האמריקני, מובא לפני ועדת הביקורת דיווח באשר לכל ליקוי משמעותי שאותר בתהליכי הגילוי בדוחות הכספיים. דיווח על ליקויים מהותיים מוצג גם לפני דירקטוריון הבנק. לאחר הדיון בוועדת הביקורת ולפי המלצותיה הדוחות הכספיים מובאים לדיון ולאישור בדירקטוריון הבנק.

מספר ישיבות הדירקטוריון

דירקטוריון הבנק קיים 8 ישיבות במהלך התקופה המדווחת. ועדות הדירקטוריון השונות קיימו 21 ישיבות בתקופה זו. התקיימה הדרכה אחת לדירקטורים.

ביום 11 ביולי 2013 מונתה גב' נטע דורפמן-רביב כחברת דירקטוריון.

בקורות ונהלים

לפי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים באשר לגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי לפי ההוראות בסעיף 302 ובסעיף 404 של חוק SARBANES-OXLEY.

- הוראות סעיף 302 בדבר האחריות לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים בנוגע לגילוי מבוצעות באופן רבעוני.
- הוראות סעיף 404 בדבר האחריות לבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מבוצעות בעבור סוף כל שנה.

בקורות ונהלים בנוגע לגילוי בדוחות הכספיים

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי, העריכה נכון ליום 30 ביוני 2013 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים באשר לגילוי של הבנק. על יסוד הערכה זו הסיקו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים באשר לגילוי של הבנק אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2013 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

שאול גלברד - מנהל כללי

דוד בן דוד - יו"ר הדירקטוריון

13 באוגוסט 2013
ז' באלול תשע"ג

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני

2012			2013					
שיעור	הכנסות	יתרה	שיעור	הכנסות	יתרה			
הכנסה	ריבית	ממוצעת (1)	הכנסה	ריבית	ממוצעת (1)			
(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)		(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)				
נכסים נושאי ריבית בישראל								
7.14	(5)	84.1	4,834.6	6.35	(5)	80.0	5,155.6	אשראי לציבור (2)
4.74		75.8	6,511.6	3.30		62.6	7,685.4	פיקדונות בבנקים
2.08		7.8	1,511.0	1.30		6.9	2,129.8	פיקדונות בבנקים מרכזיים
3.10		23.6	3,083.7	1.87		10.3	2,215.7	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה (3)
4.89		191.3	15,940.9	3.77		159.8	17,186.5	סך כל הנכסים נושאי הריבית
			1,070.2				1,111.4	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
			171.2				137.0	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית (4)
			17,182.3				18,434.9	סך כל הנכסים
							-	
שיעור	הוצאות	יתרה	שיעור	הוצאות	יתרה			
הוצאה	ריבית	ממוצעת (1)	הוצאה	ריבית	ממוצעת (1)			
(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)		(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)				
התחייבויות נושאות ריבית בישראל								
2.55		78.0	12,360.5	1.53		49.0	12,857.3	פיקדונות הציבור
3.11		0.1	13.0	2.59		0.1	15.6	פיקדונות הממשלה
2.34		0.2	34.5	0.87		0.1	46.1	פיקדונות מבנקים
9.52		10.6	460.9	7.25		8.6	486.9	כתבי התחייבות נדחים
2.05		0.1	19.7	(15.26)		(0.3)	7.4	התחייבויות אחרות
2.79		89.0	12,888.6	1.73		57.5	13,413.3	סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
			2,447.2				3,056.2	פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
			1,070.2				1,111.4	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
			93.2				108.7	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית
			16,499.2				17,689.6	סך כל ההתחייבויות
			804.3				903.7	סך כל האמצעים ההוניים
			17,303.5				18,593.3	סך כל ההתחייבויות והאמצעים הקוניים
2.10				2.04				פער הריבית

(1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

(2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(3) מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה (נוכחה) נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/ (הפסדים) בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף 'התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוג' בסך 8.1 מיליון ש"ח (30 ביוני 2012 - 5.6 מיליון ש"ח).

(4) לרבות נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי ההפרשה להפסדי אשראי.

(5) עמלות בסך 0.8 מיליון ש"ח ו 0.5 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית לימים 30 ביוני 2013 ו 30 ביוני 2012.

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות - המשך

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני

2012			2013		
שיעור	הכנסות		שיעור	הכנסות	
הכנסה	יתרה	(הוצאות)	הכנסה	יתרה	(הוצאות)
<u>(הוצאה)</u>	<u>ריבית</u>	<u>ממוצעת (1)</u>	<u>(הוצאה)</u>	<u>ריבית</u>	<u>ממוצעת (1)</u>
(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)		(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)	
מטבע ישראלי לא צמוד					
4.22	119.2	11,486.5	3.57	111.1	12,628.3
<u>(1.71)</u>	(39.6)	9,340.8	<u>(1.13)</u>	(28.0)	9,947.7
<u>2.51</u>			<u>2.44</u>		
פער הריבית					
מטבע ישראלי צמוד למדד					
7.49	69.6	3,819.5	4.94	46.5	3,832.2
<u>(6.19)</u>	(48.9)	3,234.8	<u>(3.79)</u>	(29.4)	3,145.9
<u>1.30</u>			<u>1.15</u>		
פער הריבית					
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ					
1.58	2.5	634.9	1.22	2.2	726.0
<u>(0.64)</u>	(0.5)	313.0	<u>(0.13)</u>	(0.1)	319.7
<u>0.94</u>			<u>1.09</u>		
פער הריבית					
סך פעילות בישראל					
4.89	191.3	15,940.9	3.77	159.8	17,186.5
<u>(2.79)</u>	(89.0)	12,888.6	<u>(1.73)</u>	(57.5)	13,413.3
<u>2.10</u>			<u>2.04</u>		
פער הריבית					

על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

(1)

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות - המשך

(במיליוני שקלים חדשים)

חלק ג' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית (1)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2012 לעומת 2011			2013 לעומת 2012		
גידול (קטיון) בגלל			גידול (קטיון) בגלל		
שינוי			שינוי		
נטו	מחיר	כמות	נטו	מחיר	כמות
נכסים נושאי ריבית					
6.9	0.6	6.3	(4.1)	(9.1)	5.0
אשראי לציבור					
9.7	(5.4)	15.1	(27.4)	(33.5)	6.1
נכסים נושאי ריבית אחרים					
16.6	(4.8)	21.4	(31.5)	(42.6)	11.1
סך כל ההכנסות ריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
4.1	(5.2)	9.3	(29.0)	(30.9)	1.9
פיקדונות הציבור					
0.7	(0.4)	1.1	(2.5)	(2.9)	0.4
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
4.8	(5.6)	10.4	(31.5)	(33.8)	2.3
סך כל הוצאות הריבית					
11.8	0.8	11.0	0.0	(8.8)	8.8
הכנסות ריבית, נטו					

(1) השינוי בכמות מחושב על פי השינוי בכמות מוכפל במחיר החדש. השינוי במחיר מחושב על פי השינוי במחיר מוכפל בכמות הישנה.

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים התחייבויות והון

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני						
2012			2013			
שיעור	הכנסות	יתרה	שיעור	הכנסות	יתרה	
הכנסה	ריבית	ממוצעת (1)	הכנסה	ריבית	ממוצעת (1)	
(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)		(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)		
נכסים נושאי ריבית בישראל						
6.67	(5) 157.6	4,801.6	6.18	(5) 155.0	5,096.4	אשראי לציבור (2)
3.66	112.7	6,206.8	2.83	103.1	7,325.1	פיקדונות בבנקים
2.18	18.1	1,667.4	1.40	15.7	2,249.1	פיקדונות בבנקים מרכזיים
3.11	46.4	3,008.6	2.03	24.1	2,385.2	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה (3)
4.31	334.8	15,684.4	3.52	297.9	17,055.8	סך כל הנכסים נושאי הריבית
		1,060.7			1,110.8	חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		170.6			134.6	נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית (4)
		16,915.7			18,301.2	סך כל הנכסים
-						
שיעור	הוצאות	יתרה	שיעור	הוצאות	יתרה	
הוצאה	ריבית	ממוצעת (1)	הוצאה	ריבית	ממוצעת (1)	
(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)		(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)		
התחייבויות נושאות ריבית בישראל						
1.99	121.1	12,226.3	1.31	83.8	12,846.3	פיקדונות הציבור
1.63	0.1	12.3	1.37	0.1	14.6	פיקדונות הממשלה
2.28	0.5	44.2	1.35	0.3	44.7	פיקדונות מבנקים
6.94	15.6	457.2	5.83	13.9	483.8	כתבי התחייבות נדחים
4.60	0.3	13.2	(12.89)	(0.5)	7.5	התחייבויות אחרות
2.17	137.6	12,753.2	1.46	97.6	13,396.9	סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
		2,383.8			2,986.8	פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
		1,060.7			1,110.8	זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית
		95.1			110.4	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית
		16,292.8			17,604.9	סך כל ההתחייבויות
		792.6			891.8	סך כל האמצעים ההוניים
		17,085.4			18,496.7	סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
2.14			2.06			פער הריבית

(1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

(2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(3) מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה (נוכחה) נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/ (הפסדים) בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף 'התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן' בסך - 9.2 מיליון ש"ח (30 ביוני 2012 - 4.9 מיליון ש"ח).

(4) לרבות נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי ההפרשה להפסדי אשראי.

(5) עמלות בסך 1.3 מיליון ש"ח ו 1.0 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית לימים 30 ביוני 2013 ו 30 ביוני 2012.

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות - המשך

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני

2012			2013		
שיעור	הכנסות	יתרה	שיעור	הכנסות	יתרה
הכנסה	(הוצאות)		הכנסה	(הוצאות)	
(הוצאה)	ריבית	ממוצעת (1)	(הוצאה)	ריבית	ממוצעת (1)
(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)		(אחוזים)	(במיליוני ש"ח)	
מטבע ישראלי לא צמוד					
4.21	239.3	11,493.9	3.59	226.2	12,719.1
(1.72)	(78.7)	9,200.3	(1.18)	(58.4)	9,906.0
2.49			2.41		
מטבע ישראלי צמוד למדד					
5.12	90.0	3,558.1	3.75	67.3	3,624.8
(3.64)	(58.5)	3,238.9	(2.48)	(39.0)	3,170.2
1.48			1.27		
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ					
1.75	5.5	632.4	1.24	4.4	711.9
(0.25)	(0.4)	314.0	(0.12)	(0.2)	320.7
1.50			1.12		
סך פעילות בישראל					
4.31	334.8	15,684.4	3.52	297.9	17,055.8
(2.17)	(137.6)	12,753.2	(1.46)	(97.6)	13,396.9
2.14			2.06		

על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

(1)

סקירת ההנהלה

תוספת א' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות - המשך

(במיליוני שקלים חדשים)

חלק ג' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית (1)

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני

2012 לעומת 2011			2012 לעומת 2012			
שינוי	גידול (קטון) בגלל		שינוי	גידול (קטון) בגלל		
<u>נטו</u>	<u>מחיר</u>	<u>כמות</u>	<u>נטו</u>	<u>מחיר</u>	<u>כמות</u>	
נכסים נושאי ריבית						
15.2	1.2	14.0	(2.6)	(11.6)	9.0	אשראי לציבור
<u>6.3</u>	<u>(27.6)</u>	<u>33.9</u>	<u>(34.3)</u>	<u>(47.2)</u>	<u>12.9</u>	נכסים נושאי ריבית אחרים
<u>21.5</u>	<u>(26.4)</u>	<u>47.9</u>	<u>(36.9)</u>	<u>(58.8)</u>	<u>21.9</u>	סך כל ההכנסות ריבית
התחייבויות נושאות ריבית						
(6.8)	(26.1)	19.3	(37.3)	(41.3)	4.0	פיקדונות הציבור
<u>(2.3)</u>	<u>(6.2)</u>	<u>3.9</u>	<u>(2.7)</u>	<u>(3.3)</u>	<u>0.6</u>	התחייבויות נושאות ריבית אחרות
<u>(9.1)</u>	<u>(32.3)</u>	<u>23.2</u>	<u>(40.0)</u>	<u>(44.6)</u>	<u>4.6</u>	סך כל הוצאות הריבית
<u>30.6</u>	<u>5.9</u>	<u>24.7</u>	<u>3.1</u>	<u>(14.2)</u>	<u>17.3</u>	הכנסות ריבית, נטו

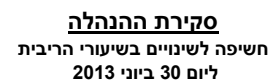
(1) השינוי בכמות מחושב על פי השינוי בכמות מוכפל במחיר החדש. השינוי במחיר מחושב על פי השינוי במחיר מוכפל בכמות הישנה.

סקירת ההנהלה
חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
ליום 30 ביוני 2013

תוספת ב'
(במיליוני שקלים חדשים)

<u>31/12/12</u>		סך הכול שווי הוגן	<u>30/06/12</u>		סך הכול שווי הוגן	שיעור תשואה משך חיים ממוצע		סך הכול שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל 3 חודשים עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי		משך חיים ממוצע אפקטיבי	שיעור תשואה פנימי		אפקטיבי	פנימי									
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים									
0.32	2.37	14,115.5	0.33	3.11	13,069.9	0.31	2.00	13,919.7	112.8	-	113.0	95.5	1,207.0	1,114.4	2,161.2	9,115.8
0.05	-	-	0.36	-	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(6) 0.32	-	14,115.5	(6) 0.33	-	13,070.0	(6) 0.31	-	13,919.7	112.8	-	113.0	95.5	1,207.0	1,114.4	2,161.2	9,115.8
מטבע ישראלי לא צמוד																
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים																
נכסים פיננסיים (5)																
אופציות (במונחי נכס בסיס)																
סה"כ שווי הוגן																
0.44	1.49	13,562.9	0.45	2.14	12,773.7	0.47	1.19	13,948.0	-	-	241.6	196.0	1,770.9	2,733.9	647.6	8,358.0
0.05	-	-	0.36	-	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(6) 0.44	-	13,562.9	(6) 0.45	-	12,773.8	(6) 0.47	-	13,948.0	-	-	241.6	196.0	1,770.9	2,733.9	647.6	8,358.0
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים																
התחייבויות פיננסיות (5)																
אופציות (במונחי נכס בסיס)																
סה"כ שווי הוגן																
מכשירים פיננסיים, נטו																
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר																
החשיפה המצטברת במגזר																
552.6			296.2			(28.3)		112.8	-	(128.6)	(100.5)	(563.9)	(1,619.5)	1,513.6	757.8	
								(28.3)	(141.1)	(141.1)	(12.5)	88.0	651.9	2,271.4	757.8	

הערות ראה עמוד 53.

מטבע ישראלי צמוד למדד

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
החשיפה המצטברת במגזר

-51-

סקירת ההנהלה
חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
ליום 30 ביוני 2013

תוספת ב' - המשך 2
(במיליוני שקלים חדשים)

<u>31/12/12</u>		סך הכול שווי הוגן	<u>30/06/12</u>		סך הכול שווי הוגן	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה עד חודש
משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי		משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי											
אפקטיבי	באחוזים		אפקטיבי	באחוזים											
בשנים			בשנים												
0.40	0.71	697.8	0.29	0.92	669.1	0.22	0.40	751.1	-	-	-	-	368.9	208.6	173.6
⁽⁶⁾ 0.40		697.8	⁽⁶⁾ 0.29		669.1	⁽⁶⁾ 0.22		751.1	-	-	-	-	368.9	208.6	173.6
0.08	0.00	694.5	0.09	0.14	666.0	0.06	0.00	745.1	-	-	-	0.1	53.5	55.9	635.6
⁽⁶⁾ 0.08		694.5	⁽⁶⁾ 0.09		666.0	⁽⁶⁾ 0.06		745.1	-	-	-	0.1	53.5	55.9	635.6
		3.3			3.1			6.0	-	-	-	(0.1)	315.4	152.7	(462.0)
								6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	6.1	(309.3)	(462.0)

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
החשיפה המצטברת במגזר

הערות ראה עמוד 53.

סקירת ההנהלה
חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
ליום 30 ביוני 2013

תוספת ב' - המשך 3
(במיליון שקלים חדשים)

31/12/12			30/06/12			ללא תקופת פירעון			מעל 10 שנים	מעל 5 שנים	מעל 3 שנים	מעל שנה	מעל 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה
משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכול שווי הוגן	מעל 10 שנים	מעל 5 שנים	מעל 3 שנים	מעל שנה	מעל 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים									
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית																
נכסים פיננסיים סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים																
0.63	2.15	18,344.8	0.70	2.25	17,519.1	0.66	1.16	18,816.5	120.5	851.1	198.7	2,810.8	2,309.6	2,981.3	9,544.5	(5)
0.05	-	-	0.36	-	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(6) 0.63	-	18,344.8	(6) 0.70	-	17,519.2	(6) 0.66	-	18,816.5	120.5	851.1	198.7	2,810.8	2,309.6	2,981.3	9,544.5	אופציות (במונחי נכס בסיס) סה"כ שווי הוגן
התחייבויות פיננסיות סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים																
0.70	1.21	17,585.9	0.73	1.59	16,775.9	0.70	0.80	17,964.7	-	981.8	239.9	1,892.2	4,343.0	1,229.1	9,278.7	(5)
0.05	-	-	0.36	-	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(6) 0.70	-	17,585.9	(6) 0.73	-	16,776.0	(6) 0.70	-	17,964.7	-	981.8	239.9	1,892.2	4,343.0	1,229.1	9,278.7	אופציות (במונחי נכס בסיס) סה"כ שווי הוגן
מכשירים פיננסיים נטו																
		758.9			743.2			851.8	120.5	(130.7)	(41.2)	918.6	(2,033.4)	1,752.2	265.8	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
									851.8	731.3	731.3	862.0	903.2	(15.4)	2,018.0	החשיפה המצטברת

1. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
2. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 11 בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 11 בדוח הכספי.
3. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 11 בדוח הכספי.
4. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
5. למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
6. ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
7. לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
8. מכשירים פיננסיים הנושאים ריבית משתנה מווינו לתקופות בהנחה שתזרימי המזומנים העתידיים הצפויים בגין המכשיר הפיננסי יפרעו במועד הקרוב ביותר של שינוי הריבית החוזי, או במועד הפירעון החוזי שלהם, לפי המועד הקרוב יותר מביניהם.
9. לבנק תכניות חיסכון בריבית משתנה הכוללות אופציה לפירעון מוקדם. תכניות אלו מווינו לתקופות לפי המועד הקרוב ביותר של שינוי הריבית החוזי. להערכת הבנק תזרימי המזומנים בגין תכניות אלו משקפים באופן סביר את החשיפה לריבית שלהם. סטייה אפשרית היכולה לנבוע מפירעון מוקדם יותר ממועד שינוי הריבית אינה גבוהה.
10. לבנק מכשירים צמודים למדד עם הבטחת קרן. לצורך מיון לתקופות לפירעון האופציה המשובצת אינה מופרדת. על פי הערכת הבנק, היות ומכשירים אלו הינם מעל שנה ושנתיים, הסבירות לירידת מדד הבסיס הינה זניחה, ולפיכך התזרים ללא התחשבות באופציה משקף באופן סביר את החשיפה לריבית.
11. לבנק התחייבות חוזית כלפי לקוחות המבטיחה ריבית חיובית מזערית גם בתקופות של תשואה שלילית בהשקעות הבנק.
12. חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיסי אשראי המוצגים בסעיף אשראי הוציבו והתחייבויות לכרטיסי אשראי המוצגים בסעיף התחייבויות אחרות, והמהווים ערבות שניתנה על ידי הבנק, מווינו לתקופה עם דרישה.
13. חלק מפיקדונות הציבור מוצגים על פי אומדן הנהלת הבנק לגבי מועדי הפירעון בהתאם למודל. ההתחייבויות הלא צמודות ללא השפעת המודל: מח"מ אפקטיבי 0.29 שנים, שווי הוגן 13,987.2 מיליון ש"ח. ההתחייבויות הצמודות למדד ללא השפעת המודל: מח"מ אפקטיבי 2.03 שנים, שווי הוגן 3,274.6 מיליון ש"ח.

סקירת ההנהלה

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני שקלים חדשים)

30/6/13

תוספת ג'

1. יתרות באחריות התאגיד הבנקאי בסעיפים מאזניים וחוז מאזניים ⁽³⁾ (פעילות בישראל):

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	הפסדי אשראי ⁽⁵⁾			סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾⁽¹⁾		סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾			אשראי ⁽²⁾	
	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	אשראי לציבור פגום ⁽¹⁾	סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל	קווי אשראי ואחרות	סך הכל	איגרות חוב		
-	-	-	-	-	10.5	-	10.5	10.5	-	חשמל ומים
-	-	-	-	-	1.0	-	1.0	1.0	-	תקשורת ושירותי
-	-	-	-	-	4.6	-	4.6	4.6	-	מחשב
3.3	-	1.1	-	-	8,005.0	-	8,005.0	124.1	7,880.9	מוצרי נפט
-	-	-	-	-	4,078.5	10.0	4,068.5	1,756.4	2,312.1	בנקים
29.7	4.7	3.7	42.2	101.1	10,564.3	4,170.7	6,393.6	-	6,393.6	ממשלה
33.0	4.7	4.8	42.2	101.1	22,663.9	4,180.7	18,483.2	1,896.6	16,586.6	אנשים פרטיים
										סך הכל

2. יתרות ממוצעות ⁽⁶⁾ באחריות התאגיד הבנקאי בסעיפים מאזניים וחוז מאזניים ⁽³⁾ (פעילות בישראל):

סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾⁽¹⁾		סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾		אשראי ⁽²⁾	
	קווי אשראי ואחרות	איגרות חוב	סך הכל	חוב		
6.4	-	6.4	6.4	-	-	ציוד אלקטרוני
12.0	-	12.0	12.0	-	-	חשמל ומים
1.0	-	1.0	1.0	-	-	תקשורת ושירותי
8.1	-	8.1	8.1	-	-	מחשב
7,550.6	-	7,550.6	141.2	7,409.4	-	מוצרי נפט
4,459.2	10.0	4,449.2	2,172.0	2,277.2	-	בנקים
10,298.9	4,046.3	6,252.6	-	6,252.6	-	ממשלה
22,336.2	4,056.3	18,279.9	2,340.7	15,939.2	-	אנשים פרטיים
						סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וחוז מאזני ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(2) אשראי לציבור למעט מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) סיכון אשראי בעייתי כולל סיכון אשראי מאזני וחוז מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(5) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף 'התחייבויות אחרות').

(6) חישוב הממוצע נעשה על בסיס יתרות רבעוניות.

סקירת ההנהלה

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (במיליוני שקלים חדשים)

30/6/12

תוספת ג'

3. יתרות באחריות התאגיד הבנקאי בסעיפים מאזניים וחוז מאזניים⁽⁴⁾ (פעילות בישראל):

הפסדי אשראי⁽⁶⁾

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	אשראי לציבור פגום ⁽¹⁾	סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי		סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾		אשראי ⁽³⁾⁽²⁾	
						קווי אשראי ואחרות	אחרות	סך הכל	חוב		
-	-	-	-	-	18.0	-	-	18.0	18.0	-	צידוד אלקטרוני
-	-	-	-	-	21.7	-	-	21.7	21.7	-	חשמל ומים
-	-	-	-	-	2.2	-	-	2.2	2.2	-	תקשורת ושירותי
-	-	-	-	-	11.6	-	-	11.6	11.6	-	מחשב
-	-	-	-	-	16.2	-	-	16.2	16.2	-	מוצרי נפט
2.1	-	0.1	-	-	6,814.2	0.7	6,813.5	195.4	6,618.1 ⁽⁸⁾	-	מזון
-	-	-	-	-	4,352.9	10.0	4,342.9	2,602.2	1,740.7	-	בנקים
31.1	5.9	7.2	42.4	107.5	9,904.7	3,899.7	6,005.0	-	6,005.0	-	ממשלה
33.2	5.9	7.3	42.4	107.5	21,141.5	3,910.4	17,231.1	2,867.3	14,363.8	-	אנשים פרטיים
											סך הכל

4. יתרות ממוצעות⁽⁷⁾ באחריות התאגיד הבנקאי בסעיפים מאזניים וחוז מאזניים⁽⁴⁾ (פעילות בישראל):

סיכון אשראי חוז מאזני ⁽¹⁾⁽⁴⁾	סיכון אשראי קווי אשראי ואחרות	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾		אשראי ⁽³⁾⁽²⁾	
		סך הכל	חוב		
17.7	-	17.7	17.7	-	צידוד אלקטרוני
20.8	-	20.8	20.8	-	חשמל ומים
13.6	-	13.6	13.6	-	תקשורת ושירותי
8.1	-	8.1	8.1	-	מחשב
11.6	-	11.6	11.6	-	שירותים פיננסיים
18.6	-	18.6	18.6	-	מוצרי נפט
6,444.1	0.9	6,443.2	207.3	6,235.9 ⁽⁸⁾	מזון
4,384.9	10.0	4,374.9	2,674.6	1,700.3	בנקים
9,769.2	3,866.8	5,902.4	-	5,902.4	ממשלה
20,686.6	3,877.7	16,810.9	2,972.3	13,838.6	אנשים פרטיים
					סך הכל

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוז מאזני ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) אשראי לציבור למעט מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי.
- (3) סיכון האשראי כולל יתרת נגזרים בגין בנקים ויתרה ממוצעת בסך 0.4 מיליון ש"ח ו-1.1 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוז מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (5) סיכון אשראי בעייתי כולל סיכון אשראי מאזני וחוז מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (6) כולל בגין מכשירי אשראי חוז מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף 'התחייבויות אחרות').
- (7) חישוב הממוצע נעשה על בסיס יתרות רבעוניות.
- (8) הוצג מחדש.

סקירת ההנהלה

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק

(במיליוני שקלים חדשים)

תוספת ג' – המשך

31/12/12

5. יתרות באחריות התאגיד הבנקאי בסעיפים מאזניים וחוז' מאזניים ⁽⁴⁾ (פעילות בישראל):

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	⁽⁶⁾ הפסדי אשראי הוצאות			סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾⁽¹⁾		סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾			אשראי ⁽³⁾⁽²⁾	
	מחיקות חשבוניות נטו	בגין הפסדי אשראי	אשראי לציבור ⁽¹⁾ פגום	סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל	קווי אשראי ואחרות	סך הכל	איגרות חוב		
-	-	-	-	-	9.7	-	9.7	9.7	-	צידוד אלקטרוני
-	-	-	-	-	13.4	-	13.4	13.4	-	חשמל ומים
-	-	-	-	-	1.0	-	1.0	1.0	-	תקשורת ושירותי
-	-	-	-	-	10.3	-	10.3	10.3	-	מחשב
2.2	-	0.2	-	-	6,803.1	0.1	6,803.0	175.5	⁽⁸⁾ 6,627.5	מוצרי נפט
-	-	-	-	-	5,106.7	10.0	5,096.7	2,565.4	2,531.3	בנקים
30.7	11.7	12.6	42.9	106.5	10,069.7	3,916.7	6,153.0	-	6,153.0	ממשלה
<u>32.9</u>	<u>11.7</u>	<u>12.8</u>	<u>42.9</u>	<u>106.5</u>	<u>22,013.9</u>	<u>3,926.8</u>	<u>18,087.1</u>	<u>2,775.3</u>	<u>15,311.8</u>	אנשים פרטיים
										סך הכול

6. יתרות ממוצעות ⁽⁷⁾ באחריות התאגיד הבנקאי בסעיפים מאזניים וחוז' מאזניים ⁽⁴⁾ (פעילות בישראל):

סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾⁽¹⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽¹⁾			אשראי ⁽³⁾⁽²⁾	
	קווי אשראי ואחרות	סך הכל	איגרות חוב		
13.8	-	13.8	13.8	-	צידוד אלקטרוני
20.9	-	20.9	20.9	-	חשמל ומים
5.2	-	5.2	5.2	-	תקשורת ושירותי
0.5	-	0.5	0.5	-	מחשב
11.4	-	11.4	11.4	-	שירותים פיננסיים
9.0	-	9.0	9.0	-	מוצרי נפט
6,837.3	0.8	6,836.5	196.1	⁽⁸⁾ 6,640.4	מזון
4,581.6	10.0	4,571.6	2,707.6	1,864.0	בנקים
9,927.4	3,920.0	6,007.4	-	6,007.4	ממשלה
<u>21,407.1</u>	<u>3,930.8</u>	<u>17,476.3</u>	<u>2,964.5</u>	<u>14,511.8</u>	אנשים פרטיים
					סך הכול

- (1) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני ואשראי לציבור פגום מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) אשראי לציבור למעט מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי.
- (3) סיכון האשראי כולל יתרת שווי נגזרים בגין בנקים פחות מ-0.1 מיליון ש"ח ויתרה ממוצעת בסך 0.4 מיליון ש"ח.
- (4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוז' מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (5) סיכון אשראי בעייתי כולל סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני פגום, נחות, או בהשגחה מיוחדת.
- (6) כולל בגין מכשירי אשראי חוז' מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף 'התחייבויות אחרות').
- (7) חישוב הממוצע נעשה על בסיס יתרות רבעוניות.
- (8) הוצג מחדש.

סקירת ההנהלה
חשיפה למדינות זרות
(במיליוני שקלים חדשים)

תוספת ד

להלן סכום החשיפות המאזניות המצרפיות לארצות הברית על בסיס מאוחד:

	ליום 31 בדצמבר <u>2012</u>	ליום 30 ביוני <u>2012</u>	<u>2013</u>	
תאגידים אחרים	<u>9.7</u>	<u>10.3</u>	<u>-</u>	
מזה:				
לפירעון עד שנה	<u>9.7</u>	<u>10.3</u>	<u>-</u>	

הצהרה (CERTIFICATION)

אני שאול גלברד, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2013 (להלן הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

חתימה:

שאול גלברד
מנהל כללי

13 באוגוסט 2013
ז' באלול תשע"ג

הצהרה (CERTIFICATION)

אני מיכאל אלטמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2013 (להלן הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

חתימה:

מיכאל אלטמן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ וחברות בנות שלו (להלן – "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 ביוני 2013 ואת הדוחות התמציתיים ביניים על הרווח וההפסד המאוחד, רווח כולל מאוחד, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות" ותקן סקירה שיישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

זיו האפט
רואי חשבון

תל-אביב, 13 באוגוסט 2013

תמצית מאזן ביניים מאוחד ליום 30 ביוני 2013

(במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר 2012 (מבוקר)	30 ביוני 2012 (בלתי מבוקר)	30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)	ביאור	נכסים
9,240.7	8,481.9	10,266.3		מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,775.3	2,867.3	1,896.6	4	ניירות ערך ⁽¹⁾
6,153.0	6,005.0	6,393.6	5	אשראי לציבור
29.2	28.2	28.2	5	הפרשה להפסדי אשראי
6,123.8	5,976.8	6,365.4		אשראי לציבור, נטו
151.4	143.6	147.5		בניינים וציוד
75.6	83.8	86.3		נכסים אחרים
<u>18,366.8</u>	<u>17,553.4</u>	<u>18,762.1</u>		סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
15,692.1	15,032.4	16,041.5	6	פיקדונות הציבור
70.8	13.8	31.5		פיקדונות מבנקים
13.2	13.4	16.3		פיקדונות הממשלה
478.6	467.4	492.5		כתבי התחייבות נדחים
1,231.3	1,200.2	1,253.7		התחייבויות אחרות ⁽²⁾
<u>17,486.0</u>	<u>16,727.2</u>	<u>17,835.5</u>		סך כל ההתחייבויות
880.8	826.2	926.6		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
<u>18,366.8</u>	<u>17,553.4</u>	<u>18,762.1</u>		סך כל ההתחייבויות וההון

- (1) מזה: ניירות ערך בשווי הוגן בסך 693.2 מיליוני ש"ח, 1,808.0 מיליוני ש"ח ו-1,652.2 מיליוני ש"ח לימים 30 ביוני 2013, 30 ביוני 2012 ו-31 בדצמבר 2012, בהתאמה.
- (2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 1.5 מיליוני ש"ח, 2.9 מיליוני ש"ח ו-1.5 מיליוני ש"ח לימים 30 ביוני 2013, 30 ביוני 2012 ו-31 בדצמבר 2012, בהתאמה.
- (3) בשל חוסר מהותיות לא בוצעה הפרדה של נכסים והתחייבויות המיוחסים למגזר שפעילותו מופסקת. פירוט הנכסים וההתחייבויות מוצג בביאור 15 ב'.

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מיכאל אלטמן
סמנכ"ל, חשבונאי ראשי

שאול גלברד
מנהל כללי

דוד בן דוד
יו"ר הדירקטוריון

13 באוגוסט 2013
ז' באלול תשע"ג

תמצית דוח רווח והפסד ביניים מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2013
(במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (מבוקר) 2012	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (בלתי מבוקר) 2012	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (בלתי מבוקר) 2013	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (בלתי מבוקר) 2012	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (בלתי מבוקר) 2013	ביאור
635.1	334.8	297.9	191.3	159.8	12 הכנסות ריבית
237.5	137.6	97.6	89.0	57.5	12 הוצאות ריבית
397.6	197.2	200.3	102.3	102.3	הכנסות ריבית, נטו
12.8	7.3	4.8	3.7	2.8	הוצאות בגין הפסדי אשראי
384.8	189.9	195.5	98.6	99.5	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
-----	-----	-----	-----	-----	
3.2	0.3	8.0	0.9	3.2	13 הכנסות שאינן מריבית
126.6	61.5	60.7	31.3	30.5	הכנסות מימון שאינן מריבית
1.4	0.7	0.7	0.3	0.3	עמלות (1)
131.2	62.5	69.4	32.5	34.0	הכנסות אחרות
-----	-----	-----	-----	-----	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
179.3	86.9	97.6	43.6	49.6	(1) הוצאות תפעוליות ואחרות
77.1	36.7	41.5	18.7	20.3	משכורות והוצאות נלוות
103.0	51.6	53.8	26.4	26.1	אחזקה ופחת בניינים וציוד
359.4	175.2	192.9	88.7	96.0	הוצאות אחרות
-----	-----	-----	-----	-----	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
156.6	77.2	72.0	42.4	37.5	
55.6	27.6	23.8	15.2	11.4	רווח מפעולות נמשכות לפני מסים
101.0	49.6	48.2	27.2	26.1	הפרשה למסים על הרווח מפעולות נמשכות (1)
0.7	0.5	-	0.3	-	רווח נקי מפעולות נמשכות
100.3	49.1	48.2	26.9	26.1	
-----	-----	-----	-----	-----	
4.14	2.03	1.98	1.12	1.07	רווח למניה רגילה
(0.03)	(0.02)	-	(0.01)	-	רווח מפעולות נמשכות
4.11	2.01	1.98	1.11	1.07	הפסד מפעילות מופסקת
-----	-----	-----	-----	-----	רווח נקי למניה

מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.נ. כל אחת.
(1) הוצג מחדש לתקופות קודמות עקב מיון לפעילות מופסקת.

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על הרווח הכולל ביניים מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2013
 (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר ⁽¹⁾ 2012	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני ⁽¹⁾ 2012 2013 (בלתי מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני ⁽¹⁾ 2012 2013 (בלתי מבוקר)		ביאור
100.3	49.1	48.2	26.9	26.1	רווח נקי
7.9	3.2	(3.7)	(3.5)	(3.7)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו השפעת המס המתייחס
(2.9)	(1.2)	1.3	1.2	1.3	
5.0	2.0	(2.4)	(2.3)	(2.4)	רווח כולל אחר
105.3	51.1	45.8	24.6	23.7	רווח כולל

(1) ביום 1 בינואר 2013 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא 'דוח על רווח כולל'. אימוץ ההוראה נעשה באופן של יישום למפרע. לאור זאת, נתוני רווח כולל לתקופות מקבילות אשתקד ולשנת 2012 סווגו מחדש ואינם מוצגים עוד כחלק מהדוח על השינויים בהון אלא במסגרת תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל. כמו כן ביאור 14 בדבר 'רווח כולל אחר מצטבר' כולל פירוט בדבר תנועה ברכיבי רווח כולל אחר.

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי ביניים
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2013
 (במיליוני שקלים חדשים)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2013
 (בלתי מבוקר)

הון מניות	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾	עודפים	סה"כ	
13.6	4.7	4.7	880.0	903.0	יתרה ליום 31 במארס 2013
-	-	-	26.1	26.1	רווח נקי לתקופה
-	(0.1)	-	-	(0.1)	הטבות מבעלי שליטה
-	-	(2.4)	-	(2.4)	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
13.6	4.6	2.3	906.1	926.6	יתרה ליום 30 ביוני 2013

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012
 (בלתי מבוקר)

הון מניות	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾	עודפים	סה"כ	
13.6	4.1	4.0	779.8	801.5	יתרה ליום 31 במארס 2012
-	-	-	26.9	26.9	רווח נקי לתקופה
-	0.1	-	-	0.1	הטבות מבעלי שליטה
-	-	(2.3)	-	(2.3)	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
13.6	4.2	1.7	806.7	826.2	יתרה ליום 30 ביוני 2012

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2013
 (בלתי מבוקר)

הון מניות	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾	עודפים	סה"כ	
13.6	4.6	4.7	857.9	880.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
-	-	-	48.2	48.2	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	-	הטבות מבעלי שליטה
-	-	(2.4)	-	(2.4)	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
13.6	4.6	2.3	906.1	926.6	יתרה ליום 30 ביוני 2013

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012
 (בלתי מבוקר)

הון מניות	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾	עודפים	סה"כ	
13.6	3.9	(0.3)	757.6	774.8	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
-	-	-	49.1	49.1	רווח נקי לתקופה
-	0.3	-	-	0.3	הטבות מבעלי שליטה
-	-	2.0	-	2.0	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
13.6	4.2	1.7	806.7	826.2	יתרה ליום 30 ביוני 2012

(1) ביום 1 בינואר 2013 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא 'דוח על רווח כולל'. בהוראה נקבע, בין היתר, כי תנועה בדוח על השינויים בהון בגין הסעיפים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר תוצג בסכום אחד, פירוט ההרכב והתנועה של רווח כולל אחר מצטבר מוצג בביאור מספר 14 בדבר 'רווח כולל אחר מצטבר'. יישום ההוראה בוצע באופן של יישום למפרע, מספרי ההשוואה סווגו מחדש כדי להתאים לאופן ההצגה מחדש.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי ביניים
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2013
 (במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012
 (מבוקר)

סה"כ	עודפים	רווח כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	הון מניות	
774.8	757.6	(0.3)	3.9	13.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
100.3	100.3	-	-	-	רווח נקי לשנה
0.7	-	-	0.7	-	הטבות מבעלי שליטה
5.0	-	5.0	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
<u>880.8</u>	<u>857.9</u>	<u>4.7</u>	<u>4.6</u>	<u>13.6</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012

(1) ביום 1 בינואר 2013 אימץ הבנק לראשונה את הוראות המפקח על הבנקים בנושא 'דוח על רווח כולל'. בהוראה נקבע, בין היתר, כי תנועה בדוח על השינויים בהון בגין הסעיפים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר תוצג בסכום אחד, פירוט ההרכב והתנועה של רווח כולל אחר מצטבר מוצג בביאור מספר 14 בדבר 'רווח כולל אחר מצטבר'. יישום ההוראה בוצע באופן של יישום למפרע, מספרי ההשוואה סווגו מחדש כדי להתאים לאופן ההצגה מחדש.

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי המזומנים ביניים מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2013
(במיליוני שקלים חדשים)

לשנה שהסתיימה ביום	לששה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת	
31/12/12	30/6/12	30/6/13	30/6/12	30/6/13
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
100.3	49.1	48.2	26.9	26.1
-----	-----	-----	-----	-----
21.3	10.7	12.2	5.4	6.1
12.8	7.3	4.8	3.7	2.8
(87.9)	(46.9)	(32.6)	(24.8)	(13.9)
1.7	(1.1)	3.2	(0.4)	2.0
(1.1)	(0.3)	0.2	0.2	0.4
26.8	15.6	13.9	10.6	8.6
0.7	0.3	-	0.1	(0.1)
(1,296.0)	(1,091.6)	(1,256.0)	(294.5)	(176.6)
(344.9)	(191.1)	(245.3)	(125.7)	(184.1)
(7.3)	(12.7)	(13.9)	(2.3)	(4.4)
-----	-----	-----	-----	-----
1,383.5	723.8	349.4	434.3	163.9
23.7	(33.3)	(39.3)	(0.2)	7.0
2.3	2.5	3.1	1.1	1.6
64.4	37.8	23.5	19.7	8.1
(200.0)	579.0	(1,176.8)	27.2	(178.6)
-----	-----	-----	-----	-----
(99.7)	(529.9)	(1,128.6)	54.1	(152.5)
-----	-----	-----	-----	-----
24.7	12.2	10.3	6.1	5.1
(418.6)	(355.7)	(79.6)	(94.9)	(79.6)
(872.8)	(861.9)	-	(241.3)	-
1,111.7	941.8	951.1	689.0	521.9
212.8	183.7	25.7	109.2	16.1
(21.7)	(8.3)	(8.2)	(1.8)	(5.5)
36.1	(88.2)	899.3	466.3	458.0
-----	-----	-----	-----	-----
(63.6)	(618.1)	(229.3)	520.4	305.5
2,722.2	2,722.2	2,658.6	1,583.7	2,123.8
2,658.6	2,104.1	2,429.3	2,104.1	2,429.3
-----	-----	-----	-----	-----
4.9	0.1	0.1	0.1	-
-----	-----	-----	-----	-----
592.8	283.9	276.8	155.0	142.7
198.1	99.7	90.7	46.4	43.2
70.6	12.3	23.9	7.2	14.4
8.3	0.3	5.7	0.3	5.7
-----	-----	-----	-----	-----

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים **ליום 30 ביוני 2013**

באור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

הבנק הוא תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק', לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. תמצית הדוחות הכספיים הביניים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ולהנחיותיו בדבר 'עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי'. כללי החשבונאות לפיהם נערכה תמצית דוחות כספיים אלו יושמו בעקביות לכללים שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2012 למעט המפורט בביאור 2 להלן. יש לעיין בדוחות אלו יחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2012 והביאורים הנלווים להם.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

תמצית דוחות כספיים אלה הוכנה באופן המפורט להלן:
 בנושאים המצויים בליבת העסק הבנקאי - הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובין היתר, בנושאים מסוימים גם כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב.
 בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הוא בהתאם לנקבע בתקני IFRS, כפי שעוגנו בהוראות הדיווח לציבור וכן בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).
 כמו כן, מיישם הבנק את התקינה הבינלאומית באופן הבא:
 אם לא נקבע טיפול ספציפי בנושא מסוים בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, לרבות במצבים שבהם קיימות מספר חלופות לטיפול חשבונאי בהתאם לתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושא זה, אם קיימים כללים כאמור. בהיעדר כללים כאמור, הנהלת הבנק מפעילה את שיקול דעתה בפיתוח ויישום מדיניות חשבונאית, שיישומה יביא למידע מהימן והרלוונטי לצורכי קבלת החלטות כלכליות של המשתמשים.
 כאשר לגבי נושא מסוים לא נקבע בהוראות הדיווח לציבור כי יש ליישם את תקני דיווח כספי בינלאומיים ולא נקבעו הוראות אחרות, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על נושא זה.

ג. שינוי סיווג – הצגת פריטי רווח כולל אחר

בעקבות יישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בדבר התאמת אופן ההצגה של הדוח על הרווח הכולל לדרישות בכללי חשבונאות מקובלים בארה"ב (ASU 2011-05 ו-ASU 2011-12) וכן לאופן ההצגה המקובל של הדוח על הרווח הכולל בדוחות הכספיים של בנקים בארה"ב, פריטי רווח כולל אחר בדוחות הכספיים לתקופות של שישה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012 וכן לתקופה של שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 סווגו מחדש כך שאינם מוצגים בנפרד במסגרת דוח על השינויים בהון אלא מדווחים בסכום כולל תוך פירוט ההרכב שמוצג במסגרת דוח נפרד שנקרא 'תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל' אשר מוצג מייד לאחר דוח רווח והפסד.

באור 2 – יישום לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים:

1. ASU 2011-11 - גילוי בדבר קיזוז נכסים והתחייבויות

בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012 אימץ המפקח על הבנקים את ASU 2011-11 (להלן: 'העדכון') לגבי הצגת גילוי בדבר קיזוז נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים. מטרת העדכון היא לשפר את ההשוואתיות בין דוחות הערוכים בהתאם לתקינה הבינלאומית לבין דוחות הערוכים בהתאם לתקינה האמריקאית לאור השוני בכללי הקיזוז החשבונאיים. העדכון אינו משנה את הקריטריונים הקיימים בדבר התנאים לקיזוז במאזן. עם זאת, בהתאם לחוזר המפקח הובהר כי תאגיד בנקאי נדרש לשקול האם התנאים לגריעה של נכסים והתחייבויות מתקיימים בטרם יש לקזז נכסים והתחייבויות.

ליישום ההוראה לראשונה לא היתה השפעה על הבנק.

2. ASU 2011-05 - דוח על הרווח הכולל

בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים מיום 9 בדצמבר 2012 אימץ המפקח על הבנקים את ASU 2011-05 (להלן: 'העדכון') לגבי ההצגה של רווח כולל בדוחות הכספיים. העדכון ביטל עבור חברות את האפשרות לכלול את הפריטים של רווח כולל אחר דוח על השינויים בהון, ומעתה נדרש להציג את הפריטים של רווח כולל בדוח יחיד על הרווח הכולל או בשני חלקים. בהתאם לחוזר המפקח נקבע כי הדוח יוצג בשני חלקים, כאשר החלק של רווח או הפסד יוצג ראשון ומיד לאחריו יוצג החלק של הרווח הכולל האחר. העדכון גם דורש מחברות להציג סכומים שמשווגים מחדש - מרווח כולל אחר לרווח הנקי בדוח על הרווח. בהתאם לחוזר המפקח תוצג בשורה אחת בלבד ההשפעה של הרווח הכולל האחר בדוח על השינויים בהון. כהשלמה תפורט בביאור השפעת סיווגים מחדש לדוח רווח והפסד וכן השפעת המס על הסכומים ששוווגו לראשונה להון ו/או לרווח והפסד.

הבנק יישם לראשונה את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2013 בדרך של יישום למפרע. ליישום ההוראה לראשונה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתי.

3. הוראה בנושא גילוי על פיקדונות

הבנק מיישם את הנחיות חוזר הפיקוח על הבנקים מיום 13 בינואר 2013. החוזר מתאים את הוראות הדיווח לציבור בכל הקשור לגילוי על פיקדונות על מנת לספק מידע רחב יותר על מקורות הפעילות של תאגידי בנקאיים וכן במטרה לאמץ סטנדרטים של גילוי בבנקים בארה"ב. בהתאם לחוזר עודכנו דרישות הגילוי בדבר פיקדונות כך שנוספו גילויים חדשים, בין השאר בדבר פיקדונות מגופים מוסדיים, פיקדונות נושאי ריבית ושאנים נושאי ריבית, פיקדונות לזמן קצוב ולפי דרישה, פילוח פיקדונות לפי פרמטרים שונים ובין השאר לפי גודל לווה, זאת תוך הבחנה בין פיקדונות שגויסו בארץ ובח"ל.

בתמצית הדוחות הכספיים ביניים נתן הבנק גילוי על יתרת הפיקדונות של גופים מוסדיים שנכללו בפיקדונות הציבור שגויסו בישראל מאחר שבהתאם להוראות החדשות דרישת גילוי זו חלה כבר מהדוחות הכספיים ליום 31 במארס 2013. יתר דרישות הגילוי החדשות שנקבעו בחוזר יחולו מהדוח לציבור לשנת 2013 ואילך.

הבנק יישם את הכללים שבמסגרת ההוראה בדרך של יישום למפרע. עם זאת, לא ניתן גילוי למספרי השוואה לסוף כל רבעון בשנת 2012, המתייחס ליתרת הפיקדונות של גופים מוסדיים כאמור שכן בהתאם להנחיות החוזר אין חובה למתן גילוי זה.

4. השפעה מיישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20

הבנק מיישם את הוראות חוזר המפקח על הבנקים בנושא 'עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי' לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20, אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי וגילויים בנוגע לאיכות האשראי.

בין היתר, תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. הגילוי החדש נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אנשים פרטיים, בנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה.

החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במאס 2013 נדרש מתן גילוי לראשונה לגבי חובות שאורגנו מחדש בתקופה המדווחת בדבר מספר חוזים ויתרה לפני ואחרי הארגון מחדש. כמו כן, לגבי ארגוני חוב שכשלו בתקופת הדיווח נדרש מתן גילוי אודות מספר חוזים ויתרת חוב רשומה. הגילוי האמור נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי כמפורט לעיל.

הבנק מיישם את ההוראות החל מהדוחות הכספיים לשנת 2012. עבור נתונים מאזניים שנדרשים לראשונה לפי הוראה זו הבנק סיווג מחדש, ככל האפשר, מספרי ההשוואה. חלק מדרישות הגילוי החדשות בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מיושמות על ידי הבנק החל מיום 1 בינואר 2013. לא נדרש מתן גילוי למספרי השוואה לתקופות ביניים המקבילות בשנת 2012 ביחס לגילויים חדשים אלו. ליישום ההוראות לראשונה לא הייתה השפעה למעט עדכון מתכונת הגילוי בביאור 5 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 3- השפעת תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) הוראה בנושא 'מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית'

ביום 29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך אימוץ הכללים שנקבעו בתקני חשבונאות מקובלים בארצות הברית בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות. ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של ההלוואה. נוסף על כך, ההוראה משנה את הטיפול בעמלות ובעלויות הנוגעות להתחייבויות להקצאת אשראי, לרבות עסקאות בכרטיסי אשראי. כמו כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר אינם ארגון מחדש של חוב בעייתי, בנוגע לטיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן בנוגע לטיפול בעסקאות מתן אשראי אחרות, כגון עסקאות סינדיקציה.

ביום 25 ביולי 2012 התפרסם חוזר בנושא 'מועד אימוץ נושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות'. בהתאם לחוזר, ייושמו ההוראות הנוגעות לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית מיום 1 בינואר 2014 ואילך, כך שייפרסו לאורך חיי ההלוואות. ההשפעה על הבנק אינה מהותית.

(2) הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

ביום 10 באפריל 2013 פורסמה טיוטה בנושא 'הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי'. הטיוטה כוללת בין היתר הוראת שעה 'הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי' המחליפה את הוראת השעה בדבר 'הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בשנים 2011-2012'. בהוראת השעה הובהר טווח השנים שבגינו יחשב הבנק את שיעורי ההפסד, ובנוסף הוארך חישוב ההפרשה הכללית והנוספת לפי הוראת ניהול בנקאי תקין כסכום ההפרשה המינימאלי עד ליום 31 בדצמבר 2014. כמו כן קובעת ההוראה כי יש לבצע התאמות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין גורמים סביבתיים. הבנק נערך בהתאם.

(במליוני שקלים חדשים)

ביאור 4- ניירות ערך

ליום 30 ביוני 2013 - בלתי מבוקר

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,203.4	1,203.4	5.8	-	1,209.2
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל				
הערך במאזן				
553.0	549.7	3.3	-	553.0
124.1	123.9	0.2	-	124.1
16.1	15.8	0.3	-	16.1
693.2	689.4	3.8	-	693.2
1,896.6	1,892.8	9.6	-	1,902.4
ב. אגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של אחרים בישראל				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
סך כל ניירות הערך⁽³⁾⁽⁴⁾				

ליום 30 ביוני 2012 - בלתי מבוקר

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,059.3	1,059.3	-	1.3	1,058.0
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל				
הערך במאזן				
1,542.9	1,539.1	3.9	0.1	1,542.9
195.4	196.8	2.1	3.5	195.4
59.4	59.0	0.4	-	59.4
10.3	10.2	0.1	-	10.3
1,808.0	1,805.1	6.5	3.6	1,808.0
2,867.3	2,864.4	6.5	4.9	2,866.0
ב. אגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של אחרים בישראל של אחרים זרים				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
סך כל ניירות הערך⁽³⁾⁽⁴⁾				

ליום 31 בדצמבר 2012 - מבוקר

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,123.1	1,123.1	3.1	-	1,126.2
א. אגרות חוב המוחזקות לפדיון של ממשלת ישראל				
הערך במאזן				
1,442.3	1,435.7	6.6	-	1,442.3
175.5	175.0	2.0	1.5	175.5
24.7	24.2	0.5	-	24.7
9.7	9.7	-	-	9.7
1,652.2	1,644.6	9.1	1.5	1,652.2
2,775.3	2,767.7	12.2	1.5	2,778.4
ב. אגרות חוב זמינות למכירה של ממשלת ישראל של מוסדות פיננסיים בישראל של אחרים בישראל של אחרים זרים				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
סך כל ניירות הערך⁽³⁾⁽⁴⁾				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף 'התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו'.

(3) מזה: ערך במאזן בסך 73.9 מיליוני ש"ח ו- 52.6 מיליוני ש"ח בגין אגרות חוב של חברת האם לימים 30 ביוני 2012 ו- 31 בדצמבר 2012, בהתאמה.

(4) אגרות חוב שרכש הבנק המוחזקות בבנק הפועלים, משועבדות בשעבוד צף לטובת בנק ישראל.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות ⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

סך הכל	בנקים	אשראי לציבור פרטי
1. לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)		
יתרה ליום 31 במארס 2013		
31.9	2.4	29.5
2.8	0.9	1.9
(5.6)	-	(5.6)
3.9	-	3.9
(1.7)	-	(1.7)
33.0	3.3	29.7
2. לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012 (בלתי מבוקר)		
יתרה ליום 31 במארס 2012		
32.7	2.0	30.7
3.7	0.1	3.6
(7.2)	-	(7.2)
4.0	-	4.0
(3.2)	-	(3.2)
33.2	2.1	31.1
3. לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)		
יתרה ליום 1 בינואר 2013		
32.9	2.2	30.7
4.8	1.1	3.7
(12.2)	-	(12.2)
7.5	-	7.5
(4.7)	-	(4.7)
33.0	3.3	29.7
4. לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012 (בלתי מבוקר)		
יתרה ליום 1 בינואר 2012		
31.8	2.0	29.8
7.3	0.1	7.2
(14.1)	-	(14.1)
8.2	-	8.2
(5.9)	-	(5.9)
33.2	2.1	31.1
5. לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 (מבוקר)		
יתרה ליום 1 בינואר 2012		
31.8	2.0	29.8
12.8	0.2	12.6
(26.1)	-	(26.1)
14.4	-	14.4
(11.7)	-	(11.7)
32.9	2.2	30.7

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט איגרות חוב.

ביאור 5 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

א. חובות ⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים - המשך

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות, ועל החובות בגינם היא חושבה

סך הכל	בנקים	אשראי לציבור פרטי	
יתרה ליום 30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)			
יתרת חוב רשומה של חובות			
7,925.1	7,880.9	44.2	שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾
6,349.4	-	6,349.4	שנבדקו על בסיס קבוצתי
14,274.5	7,880.9	6,393.6	סך כל החובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות			
7.7	3.3	4.4	שנבדקו על בסיס פרטני
23.8	-	23.8	שנבדקו על בסיס קבוצתי
31.5	3.3	28.2	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
1.5	-	1.5	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
יתרה ליום 30 ביוני 2012 (בלתי מבוקר)			
יתרת חוב רשומה של חובות			
6,663.6	6,618.1	45.5	שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾
5,959.5	-	5,959.5	שנבדקו על בסיס קבוצתי
12,623.1	6,618.1	6,005.0	סך כל החובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות			
7.3	2.1	5.2	שנבדקו על בסיס פרטני
23.0	-	23.0	שנבדקו על בסיס קבוצתי
30.3	2.1	28.2	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
2.9	-	2.9	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012 (מבוקר)			
יתרת חוב רשומה של חובות			
6,672.4	6,627.5	44.9	שנבדקו על בסיס פרטני ⁽²⁾
6,108.1	-	6,108.1	שנבדקו על בסיס קבוצתי
12,780.5	6,627.5	6,153.0	סך כל החובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות			
6.7	2.2	4.5	שנבדקו על בסיס פרטני
24.7	-	24.7	שנבדקו על בסיס קבוצתי
31.4	2.2	29.2	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
1.5	-	1.5	בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (נכלל בסעיף התחייבויות אחרות)

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אגרות חוב.

(2) לרבות אשראי שנבדק על בסיס פרטני ונמצא שאינו פגום בסך של 2.0 מיליון ש"ח, 3.1 מיליון ש"ח, 2.0 מיליון ש"ח לימים 30 ביוני 2013, 30 ביוני 2012 ו-31 בדצמבר 2012 בהתאמה. ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי זה חושבה על בסיס קבוצתי.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

חובות לא פגומים מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾		לא פגומים		לא פגומים	לא פגומים
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בפיגור של 30 עד 89 ימים ⁽⁵⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	פגומים	פגומים	פגומים	פגומים
ליום 30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)							
3.7	19.7	6,393.6	42.2	58.9	6,292.5	אנשים פרטיים	
-	-	7,880.9	-	-	7,880.9	בנקים בישראל	
<u>3.7</u>	<u>19.7</u>	<u>14,274.5</u>	<u>42.2</u>	<u>58.9</u>	<u>14,173.4</u>	סך הכל	
ליום 30 ביוני 2012 (בלתי מבוקר)							
3.8	32.8	6,005.0	42.4	65.1	5,897.5	אנשים פרטיים	
-	-	6,618.1	-	-	6,618.1	בנקים בישראל	
<u>3.8</u>	<u>32.8</u>	<u>12,623.1</u>	<u>42.4</u>	<u>65.1</u>	<u>12,515.6</u>	סך הכל	
ליום 31 בדצמבר 2012 (מבוקר)							
5.4	33.1	6,153.0	42.9	63.6	6,046.5	אנשים פרטיים	
-	-	6,627.5	-	-	6,627.5	בנקים בישראל	
<u>5.4</u>	<u>33.1</u>	<u>12,780.5</u>	<u>42.9</u>	<u>63.6</u>	<u>12,674.0</u>	סך הכל	

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. יתרת חוב רשומה של חובות פגומים והפרשה פרטנית להפסדי אשראי

חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית

ליום 30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)	
42.2	אנשים פרטיים
42.2	מזה חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים
ליום 30 ביוני 2012 (בלתי מבוקר)	
42.4	אנשים פרטיים
42.4	מזה חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים
ליום 31 בדצמבר 2012 (מבוקר)	
42.9	אנשים פרטיים
42.9	מזה חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

אין לבנק אשראי פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים.

- (1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שצוברים הכנסות ריבית בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 5 (ב)(2)(ג) להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים אשר צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. לימים 30 ביוני 2013 ו-31 בדצמבר 2012 חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 6.2 מיליוני ש"ח ו-6.9 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) תעריפון הבנק מתמחר בנפרד הלוואות ארגון חוב. שיעורי הריבית הניתנים להלוואות אלו נמצאים בטווח העליון של התעריפון.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

ב. חובות ⁽¹⁾ - המשך

2. מידע נוסף על חובות פגומים - המשך

ב. יתרת חוב רשומה ממוצעת והכנסות ריבית

יטרה ממוצעת של חובות פגומים	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽²⁾	אנשים פרטיים
42.3	0.3	לתקופה של שלושה חודשים (בלתי מבוקר)
42.8	0.2	ליום 30 ביוני 2013
42.7	0.5	ליום 30 ביוני 2012
43.1	0.5	לתקופה של ששה חודשים (בלתי מבוקר)
		ליום 30 ביוני 2013
		ליום 30 ביוני 2012
42.8	0.9	ליום 31 בדצמבר 2012 (מבוקר)

ג. יתרת חוב רשומה של חובות בעייתיים בארגון מחדש

<u>צוברים הכנסות ריבית</u>				<u>אנשים פרטיים</u>
לא	בפיגור של 30	שאינם צוברים		
<u>בפיגור</u>	<u>עד 89 ימים</u>	<u>הכנסות ריבית</u>		
<u>סך הכל</u> ⁽³⁾				
42.2	31.7	1.7	8.8	ליום 30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)
42.4	30.4	3.2	8.8	ליום 30 ביוני 2012 (בלתי מבוקר)
42.9	30.2	3.0	9.7	ליום 31 בדצמבר 2012 (מבוקר)

ד. ארגונים מחדש שבוצעו ⁽⁵⁾

יטרת חוב רשומה אחרי ארגון מחדש	יטרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים ⁽⁴⁾	אנשים פרטיים
			ליום 30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)
4.9	4.9	132	לתקופה של שלושה חודשים
9.7	9.7	272	לתקופה של שישה חודשים

ה. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾

יטרת חוב רשומה	מס' חוזים	אנשים פרטיים
		ליום 30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)
0.7	30	לתקופה של שלושה חודשים
1.5	58	לתקופה של שישה חודשים

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט אגרות חוב.

(2) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(3) נכלל בחובות פגומים.

(4) מספר חוזים אחרי הארגון מחדש.

(5) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא 'עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל ההפרשה להפסדי אשראי' בין השאר נדרשים גילויים חדשים בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אשר בהוראות המעבר נקבע כי יש לכלול אותם החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במארס 2013. נדרש ליישם את דרישות הגילוי החדשות בדרך של מכאן ולהבא. ראה גם ביאור 2.

(6) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 - אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי- המשך

ג. אינדיקציה לאיכות אשראי

להלן מידע על האינדיקציות העיקריות שהבנק בוחן בכל מגזר אשראי. ככלל, התאגיד הבנקאי מעדכן את האינדיקציות אחת לרבעון.

1. בנקים וממשלות

במסגרת ניהול החשיפות לתאגידים בנקאיים וממשלות, הבנק מנהל מעקב הדוק אחר איתנותם הפיננסית. האינדיקטור המרכזי לניהול החשיפה וקווי האשראי לאותם גורמים הינו דירוג האשראי אשר ניתן על ידי סוכנויות דירוג האשראי הבינלאומיות. הבנק עושה שימוש בדירוגים המעודכנים ביותר. דירוג האשראי של פיקדונות בבנקים הוא בין A+ עד A-.

2. אנשים פרטיים

במסגרת ניהול החשיפות במגזר הקמעונאי, הבנק פיתח מודל המבא את הסיכוי לכשל (PD) של לקוחות קמעונאיים. משקי הבית חולקו למספר קבוצות סיכון שונות בהתאם לסיכוי לכשל שנקבע על פי נתונים התנהגותיים, סוציו-דמוגרפיים, תעסוקה וכללים עסקיים. הנהלת הבנק קבעה שיעור מינימאלי לסך חשיפת האשראי בקבוצות הסיכון הנמוכות ותקרת חשיפה מקסימאלית לסך חשיפת האשראי בקבוצות הסיכון הגבוהות. הנהלת הבנק דנה מדי רבעון בהתפתחות החשיפה על פי קבוצות הסיכון ובוחנת את שיעורי ההפרשות והמחיקות בגין החובות הפגומים בכל קבוצת סיכון.

כמו כן ההנהלה דנה באופן שוטף בהתפתחות החובות הבעייתיים.

החל מהרבעון הנוכחי הבנק מציג את איכות יתרות האשראי בהתאם לסיווג חובות הבעייתיים כדלקמן:

חובות פגומים	חובות בעייתיים שאינם פגומים	חובות תקינים	אנשים פרטיים
42.2	58.9	6,292.5	ליום 30 ביוני 2013
42.9	63.6	6,046.5	ליום 31 בדצמבר 2012

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 6 - פיקדונות הציבור

<u>31/12/2012</u>	<u>30/6/2012</u>	<u>30/6/2013</u>
<u>מבוקר</u>	<u>בלתי מבוקר</u>	
12,115.4	11,826.7	12,065.4
634.1	634.4	635.8
<u>2,942.6</u>	<u>2,571.3</u>	<u>3,340.3</u>
<u>15,692.1</u>	<u>15,032.4</u>	<u>16,041.5</u>
<u>6.3</u>		<u>6.2</u>

פיקדונות לזמן קצוב
פיקדונות בתכניות חיסכון
פיקדונות לפי דרישה ופיקדונות אחרים
סך כל פיקדונות הציבור
מזה פקדונות של גופים מוסדיים שגוייסו
בישראל

ביאור 7 - הלימות הון

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר 'מדידה והלימות הון'.

<u>31/12/2012</u>	<u>30/6/2012</u>	<u>30/6/2013</u>
<u>מבוקר</u>	<u>בלתי מבוקר</u>	
876.1	824.7	924.3
441.4	413.5	466.4
<u>1,317.5</u>	<u>1,238.2</u>	<u>1,390.7</u>

1. הון לצורך חישוב יחס ההון
הון רובד 1, לאחר ניכויים
הון רובד 2, לאחר ניכויים
סה"כ הון כולל

8,367.1	8,342.1	9,147.3
3.9	3.3	6.0
<u>896.3</u>	<u>837.3</u>	<u>815.7</u>
<u>9,267.3</u>	<u>9,182.7</u>	<u>9,969.0</u>

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
סיכון אשראי
סיכון שוק
סיכון תפעולי (1)
סה"כ יתרות משוקללות של נכסי סיכון

באחוזים

<u>9.45</u>	<u>8.98</u>	<u>9.27</u>
<u>14.22</u>	<u>13.48</u>	<u>13.95</u>
<u>9.0</u>	<u>9.0</u>	<u>9.0</u>

3. יחס ההון לרכיבי סיכון
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על
הבנקים

(1) חישוב דרישת ההון בגין הסיכון התפעולי החל משנת 2013 נעשה לפי הגישה הסטנדרטית. עד ליום 31 בדצמבר 2012 יישם הבנק את גישת האינדיקטור הבסיסי לחישוב דרישת ההון בגין הסיכון התפעולי, וזאת בהתאם להנחיות שניתנו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 206 בנושא 'מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי'. לפיכך, מספרי ההשוואה לשנים קודמות אינם בני השוואה לנתונים המסומנים ב-(1) לתקופות קודמות.

(במיליוני שקלים חדשים)

באור 8- דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ליום 30 ביוני 2013 (לא מבוקר)

סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
							נכסים
10,266.3	-	56.3	208.8	484.6	3,350.3	6,166.3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,896.6	-	-	-	-	10.5	1,886.1	ניירות ערך
6,365.4	-	-	-	-	591.4	5,774.0	אשראי לציבור, נטו
147.5	147.5	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
86.3	-	0.1	-	0.2	-	86.0	נכסים אחרים
18,762.1	147.5	56.4	208.8	484.8	3,952.2	13,912.4	סך כל הנכסים
							התחייבויות
16,041.5	-	53.8	206.9	481.9	2,620.3	12,678.6	פיקדונות הציבור
31.5	-	-	-	-	-	31.5	פיקדונות מבנקים
16.3	-	-	-	-	-	16.3	פיקדונות הממשלה
492.5	-	-	-	-	492.5	-	כתבי התחייבות נדחים
1,253.7	-	1.0	0.2	1.1	6.6	1,244.8	התחייבויות אחרות
17,835.5	-	54.8	207.1	483.0	3,119.4	13,971.2	סך כל ההתחייבויות
926.6	147.5	1.6	1.7	1.8	832.8	(58.8)	הפרש

(במיליוני שקלים חדשים)

באור 8- דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ליום 30 ביוני 2012 (לא מבוקר)

סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
							נכסים
8,481.9	-	46.5	185.5	424.6	2,889.4	4,935.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,867.3	-	-	-	10.3	23.5	2,833.5	ניירות ערך
5,976.8	-	-	-	-	728.7	5,248.1	אשראי לציבור, נטו
143.6	143.6	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
83.8	-	-	-	0.2	-	83.6	נכסים אחרים
17,553.4	143.6	46.5	185.5	435.1	3,641.6	13,101.1	סך כל הנכסים
							התחייבויות
15,032.4	-	46.4	183.7	430.6	2,737.3	11,634.4	פיקדונות הציבור
13.8	-	-	-	-	-	13.8	פיקדונות מבנקים
13.4	-	-	-	-	-	13.4	פיקדונות הממשלה
467.4	-	-	-	-	467.4	-	כתבי התחייבות נדחים
1,200.2	-	0.1	1.0	4.0	29.0	1,166.1	התחייבויות אחרות
16,727.2	-	46.5	184.7	434.6	3,233.7	12,827.7	סך כל ההתחייבויות
826.2	143.6	-	0.8	0.5	407.9	273.4	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

באור 8- דוח מאוחד על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ליום 31 בדצמבר 2012 (מבוקר)

סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
							נכסים
9,240.7	-	51.1	193.6	441.0	2,772.8	5,782.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,775.3	-	-	-	9.7	14.9	2,750.7	ניירות ערך
6,123.8	-	-	-	-	630.3	5,493.5	אשראי לציבור, נטו
151.4	151.4	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
75.6	-	-	-	0.2	-	75.4	נכסים אחרים
18,366.8	151.4	51.1	193.6	450.9	3,418.0	14,101.8	סך כל הנכסים
							התחייבויות
15,692.1	-	50.9	190.4	451.4	2,717.8	12,281.6	פיקדונות הציבור
70.8	-	-	-	-	-	70.8	פיקדונות מבנקים
13.2	-	-	-	-	-	13.2	פיקדונות הממשלה
478.6	-	-	-	-	478.6	-	כתבי התחייבות נדחים
1,231.3	-	0.1	0.2	1.1	6.1	1,223.8	התחייבויות אחרות
17,486.0	-	51.0	190.6	452.5	3,202.5	13,589.4	סך כל ההתחייבויות
880.8	151.4	0.1	3.0	(1.6)	215.5	512.4	הפרש

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 9 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

<u>31/12/2012</u>		<u>30/6/2012</u>		<u>30/6/2013</u>		
(מבוקר)	יתרה ⁽¹⁾	(בלתי מבוקר)	יתרה ⁽¹⁾	(בלתי מבוקר)	יתרה ⁽¹⁾	
הפרשה ⁽²⁾		הפרשה ⁽²⁾		הפרשה ⁽²⁾		עסקאות שהיתרה בהן מייצגת סיכון אשראי:
-	6.5	-	7.1	-	5.1	ערבויות להבטחת אשראי
-	29.2	-	28.7	-	30.3	ערבויות אחרות
						מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
0.6	2,218.4	1.1	2,272.8	0.6	2,394.8	מסגרות חח"ד שלא נוצלו
0.9	1,672.6	1.8	1,601.1	0.9	1,750.5	
<u>1.5</u>	<u>3,926.7</u>	<u>2.9</u>	<u>3,909.7</u>	<u>1.5</u>	<u>4,180.7</u>	סך הכול

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה לסוף התקופה

סכומי הפיקדונות לפי מידת הגבייה אשר קוזזו מן האשראי לציבור (כלולים במגזר הלא צמוד)

<u>31/12/2012</u>	<u>30/6/2012</u>	<u>30/6/2013</u>	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
204.1	256.5	163.8	פיקדונות הממשלה
<u>329.6</u>	<u>340.5</u>	<u>330.5</u>	פיקדונות הציבור
<u>533.7</u>	<u>597.0</u>	<u>494.3</u>	סך הכול

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1. לבנק הסכמי שכירות של מבנים, לתשלום בשנים הבאות בסכומים כדלהלן (כולל תקופת האופציה):

<u>31/12/2012</u>	<u>30/6/2012</u>	<u>30/6/2013</u>	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
20.1	16.6	18.4	בשנה הראשונה
14.6	12.2	15.6	בשנה השנייה
14.1	11.6	15.2	בשנה השלישית
13.9	10.7	15.3	בשנה הרביעית
13.6	10.2	13.0	בשנה החמישית
<u>58.2</u>	<u>33.9</u>	<u>66.2</u>	יותר מחמש שנים
<u>134.5</u>	<u>95.2</u>	<u>143.7</u>	סך הכול

2. הבנק צד להליכים משפטיים, במסגרת תביעות שהוגשו נגדו במסגרת ניהול עסקים על ידי לקוחות הבנק, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים, ועל פי המידע שעמד בפניה ביום הכנת הדוחות הכספיים נכללו בדוחות הכספיים, הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות.

3. אגרות חוב שרכש הבנק המוחזקות בבנק הפועלים, משועבדות בשעבוד צף לטובת בנק ישראל.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 10 - פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

<u>31/12/2012</u> (מבוקר) חוזים בגין מניות	<u>30/6/2012</u> (בלתי מבוקר) חוזים בגין מניות	<u>30/6/2013</u> (בלתי מבוקר) חוזים בגין מניות	
0.8	4.7	(4) -	1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים אחרים
<u>0.8</u>	<u>4.7</u>	(4) -	חוזי אופציה שנכתבו
<u>1.6</u>	<u>9.4</u>	<u>0.1</u>	חוזי אופציה שנקנו
			סך הכול
			2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים אחרים
(4) -	0.1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי (2)
<u>(4) -</u>	<u>0.1</u>	<u>-</u>	שווי הוגן ברוטו שלילי (3)
			3. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (בנקים)
(4) -	0.1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים פיננסיים
<u>0.2</u>	<u>1.0</u>	<u>-</u>	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (1)
<u>0.2</u>	<u>1.1</u>	(4) -	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
			4. פרוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)
1.4	4.0	-	עד שלושה חודשים
0.2	5.3	0.1	מעל 3 חודשים ועד שנה
-	<u>0.1</u>	-	מעל שנה ועד 5 שנים
<u>1.6</u>	<u>9.4</u>	<u>0.1</u>	סך הכל

- (1) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלה על חבות של לווה.
- (2) נכלל בסעיף פיקדונות בבנקים.
- (3) נכלל בסעיף פיקדונות הציבור.
- (4) פחות מ-0.1 מיליוני ש"ח.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאות)

30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר)					30 ביוני 2012 (בלתי מבוקר)					31 בדצמבר 2012 (מבוקר)				
שווי הוגן					שווי הוגן					שווי הוגן				
יתרה במאזן	רמה 1 (1)	רמה 2 (2)	רמה 3 (3)	סך הכול	יתרה במאזן	רמה 1 (1)	רמה 2 (2)	רמה 3 (3)	סך הכול	יתרה במאזן	רמה 1 (1)	רמה 2 (2)	רמה 3 (3)	סך הכול
10,266.3	76.6	2,352.8	8,099.2	10,528.6	8,481.9	125.2	1,780.6	6,758.2	8,664.0	9,240.7	84.1	2,574.5	6,765.9	9,424.5
1,896.6	1,902.5	-	-	1,902.5	2,867.3	2,866.0	-	-	2,866.0	2,775.3	2,778.4	-	-	2,778.4
6,365.4	-	2,101.9	4,265.9	6,367.8	5,976.8	-	2,000.8	3,972.1	5,972.9	6,123.8	-	2,052.1	4,070.6	6,122.7
17.6	-	-	17.6	17.6	16.3	-	-	16.3	16.3	19.2	-	-	19.2	19.2
18,545.9	1,979.1	4,454.7	12,382.7	18,816.5	17,342.3	2,991.2	3,781.4	10,746.6	17,519.2	18,159.0	2,862.5	4,626.6	10,855.7	18,344.8
סך כל הנכסים הפיננסיים (3)														
התחייבויות פיננסיות														
16,041.5	-	466.6	15,614.4	16,081.0	15,032.4	-	356.8	14,679.9	15,036.7	15,692.1	-	418.5	15,303.4	15,721.9
31.5	-	31.5	-	31.5	13.8	-	13.8	-	13.8	70.8	-	70.8	-	70.8
16.3	-	-	16.3	16.3	13.4	-	-	13.4	13.4	13.2	-	-	13.2	13.2
492.5	-	-	627.4	627.4	467.4	-	-	576.8	576.8	478.6	-	-	591.3	591.3
1,208.5	-	1,141.3	67.2	1,208.5	1,135.3	-	1,083.7	51.6	1,135.3	1,188.7	-	1,123.0	65.7	1,188.7
17,790.3	-	1,639.4	16,325.3	17,964.7	16,662.3	-	1,454.3	15,321.7	16,776.0	17,443.4	-	1,612.3	15,973.6	17,585.9
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות (3)														

- (1) רמה 1- מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2- מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
- רמה 3- מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- ברמה 2 נכללו: פיקדונות מזילים, עו"ש חובה, חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיסי אשראי, פיקדונות הציבור לפי דרישה (למעט עו"ש זכות) והתחייבויות לכרטיסי אשראי.
- (2) לפירוס נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 4 "ניירות ערך".
- (3) מזה נכסים בסך 693.2 מיליון ש"ח (30/6/12: 1,808.1 מיליון ש"ח נכסים ו- 0.1 מיליון ש"ח התחייבויות. 31/12/12: 1,652.2 מיליון ש"ח נכסים), אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ראה ביאור 11ב.
- (4) א. השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים בשיעור נכיון מתאים. מרבית האשראי במגזר השקלי ניתן בריבית משתנה בתדירות של עד 3 חודשים. לצורך חישוב השווי ההוגן, הבנק נדרש להביא בחשבון את סיכון האשראי הספציפי של הלווה, לכל הפחות, בהתייחס ללווים בגינם נדרש דירוג בהוראות ניהול בנקאי תקין 316 - נספח א' סעיף 3(ב). בהתאם להוראה, הבנק מדרג כל לווה שחבותו עולה על 400,000 ש"ח. יתרת הלווים שחבותם עולה על סך זה אינה גבוהה, ולכן הבנק לא לוקח בחשבון את סיכון האשראי הספציפי של לווים אלו. ב. לצורך חישוב השווי ההוגן של האשראי, יתרת ההפרשות להפסדי אשראי (30 ביוני 2013: 28.2 מיליון ש"ח) ומחיקות חשבונאיות (30 ביוני 2013: 133.2 מיליון ש"ח) מיוחסות לכלל האשראי ולא לחובות הפגומים באופן ספציפי. היות ורוב האשראי הינו בריבית משתנה, השפעת הייחוס הספציפי לחובות הפגומים על השווי ההוגן קטנה.
- (5) מן הנכסים האחרים ביתרות במאזן ובשווי הוגן לא נכללו יתרות בסך 68.7 מיליון ש"ח (30 ביוני 2012: 67.5 מיליון ש"ח. 31 בדצמבר 2012: 56.4 מיליון ש"ח).
- (6) חלק מתזרימי המזומנים של פיקדונות הציבור מוצגים על פי אומדן הנהלת הבנק לגבי מועדי הפירעון בהתאם למודל:
1. יתרות עו"ש הזכות נפרסות על פי הערכת הבנק לגבי צפי המשכיות ועל פי התנהגות החוסכים בעבר. הערכת הבנק מתעדכנת מעת לעת.
 2. תכניות חיסכון בריבית קבועה עם אפשרויות משיכה גמישות נפרסות על פי הערכת הבנק בהתבסס על ייעוד התכנית ובהתבסס על גיל החוסכים.
- ללא השפעת מודל, סך השווי ההוגן נטו של ההתחייבויות הפיננסיות ליום 30 ביוני 2013 יעלה ב-42.2 מיליון ש"ח.
- (7) מן ההתחייבויות האחרות ביתרות במאזן ובשווי הוגן לא נכללו יתרות בסך 45.2 מיליון ש"ח (30 ביוני 2012: 64.9 מיליון ש"ח. 31 בדצמבר 2012: 42.6 מיליון ש"ח).
- (8) השווי ההוגן של מכשירים חוץ פיננסיים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות אינו שונה מהותית משווי של יתרות אלה בדוח הכספי, לפרטים ראה ביאור 9 בדוח הכספי.

ביאור 11 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, המשך

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד) (המשך)

נספח

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הוא סובייקטיבי. לכן, בעבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח, ואינה מביאה בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שאפשר שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים בנוגע למכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. נוסף על כך, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, והם אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרות במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל מגוון הטכניקות להערכה ומשום שיש כמה אומדנים אפשריים ליישום בעת הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים ואשראי לציבור - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך (סחירים) - לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

פיקדונות הציבור לזמן קצוב ותכניות חיסכון, עו"ש זכות המוצג בפיקדונות הציבור לפי דרישה, כתבי התחייבות נדחים - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית בהם הבנק מגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

מזומנים, פיקדונות הציבור לפי דרישה (למעט עו"ש זכות), חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיס אשראי, התחייבויות לכרטיסי אשראי וחייבים וזכאים שונים - היתרה במאזן היא אומדן לשווי ההוגן.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק לפעילות השוטפת והמביאים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכוני שוק).

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במאוחד)

31 בדצמבר 2012 (מבוקר) מידות שווי הוגן המשתמשות ב-				30 ביוני 2012 (בלתי מבוקר) מידות שווי הוגן המשתמשות ב-				30 ביוני 2013 (בלתי מבוקר) מידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
מחירים מצוטטים	נתונים נצפים משמעותיים	נתונים לא נצפים	סך הכול	מחירים מצוטטים	נתונים נצפים משמעותיים	נתונים לא נצפים	סך הכול	מחירים מצוטטים	נתונים נצפים משמעותיים	נתונים לא נצפים	סך הכול
(רמה 1)	(רמה 2)	(רמה 3)	שווי הוגן	(רמה 1)	(רמה 2)	(רמה 3)	שווי הוגן	(רמה 1)	(רמה 2)	(רמה 3)	שווי הוגן
1,442.3	-	-	1,442.3	1,542.9	-	-	1,542.9	553.0	-	-	553.0
175.5	-	-	175.5	195.4	-	-	195.4	124.1	-	-	124.1
24.7	-	-	24.7	59.4	-	-	59.4	16.1	-	-	16.1
9.7	-	-	9.7	10.3	-	-	10.3	-	-	-	-
1,652.2	-	-	1,652.2	1,808.0	-	-	1,808.0	693.2	-	-	693.2
-	(*)	-	(*)	-	0.1	0.1	0.1	-	-	-	-
1,652.2	(*)	-	(*)	1,808.0	0.1	0.1	1,808.1	693.2	-	-	693.2
-	(*)	-	(*)	-	0.1	0.1	0.1	-	-	-	-
-	(*)	-	(*)	-	0.1	0.1	0.1	-	-	-	-

נכסים

ניירות ערך זמינים למכירה:
אגרות חוב של ממשלת ישראל
אגרות חוב של מוסדות פיננסיים בישראל
אגרות חוב של אחרים בישראל
אגרות חוב של אחרים זרים
סך הכול ניירות ערך זמינים למכירה

נכסים בגין מכשירים נגזרים:
נגזרים אחרים - חוזי אופציה אחרים שנקנו
סך הכול נכסים

התחייבויות

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:
נגזרים אחרים - חוזי אופציה אחרים שנכתבו
סך הכול התחייבויות

(*) פחות מ - 0.1 מיליון ש"ח.
(**) לבנק אין מכשירים שנמדדו לפי שווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (במאוחד)

<u>לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2013</u>			<u>לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2013</u>		
(בלתי מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
שווי הוגן ליום 30 ביוני 2013	רווחים/הפסדים נטו שמומשו/ טרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 1 בינואר 2013	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2013	רווחים/הפסדים נטו שמומשו/ טרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 1 באפריל 2013
-	0.0 (1)	0.0 (1)	-	-	-
-	0.0 (1)	0.0 (1)	-	-	-

נכסים בגין מכשירים נגזרים

נגזרים אחרים- חוזי אופציה אחרים שנקנו

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

נגזרים אחרים- חוזי אופציה אחרים שנכתבו

<u>לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012</u>			<u>לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012</u>		
(בלתי מבוקר)			(בלתי מבוקר)		
שווי הוגן ליום 30 ביוני 2012	רווחים/הפסדים נטו שמומשו/ טרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 1 בינואר 2012	שווי הוגן ליום 30 ביוני 2012	רווחים/הפסדים נטו שמומשו/ טרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 1 באפריל 2012
0.1	(0.9)	1.0	0.1	(0.3)	0.4
0.1	(0.9)	1.0	0.1	(0.3)	0.4

נכסים בגין מכשירים נגזרים

נגזרים אחרים- חוזי אופציה אחרים שנקנו

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

נגזרים אחרים- חוזי אופציה אחרים שנכתבו

<u>לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012</u>		
(מבוקר)		
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	רווחים/הפסדים נטו שמומשו/ טרם מומשו שנכללו בדוח רווח והפסד	שווי הוגן ליום 1 בינואר 2012
0.0 (1)	(1.0)	1.0
0.0 (1)	(1.0)	1.0

נכסים בגין מכשירים נגזרים

נגזרים אחרים- חוזי אופציה אחרים שנקנו

התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

נגזרים אחרים- חוזי אופציה אחרים שנכתבו

(1) פחות מ - 0.1 מיליון ש"ח.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 – הכנסות והוצאות ריבית

לששה חודשים שהסתיימו		לשלושה חודשים שהסתיימו		
ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
2012	2013	2012	2013	
(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
157.6	155.0	84.1	80.0	א. הכנסות ריבית
18.1	15.7	7.8	6.9	מאשראי לציבור
112.7	103.1	75.8	62.6	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
46.4	24.1	23.6	10.3	מפיקדונות בבנקים
334.8	297.9	191.3	159.8	מאגרות חוב
-----	-----	-----	-----	סך כל הכנסות ריבית
				ב. הוצאות ריבית
121.1	83.8	78.0	49.0	על פיקדונות הציבור
0.1	0.1	0.1	0.1	על פיקדונות הממשלה
0.5	0.3	0.2	0.1	על פיקדונות מבנקים
15.6	13.9	10.6	8.6	על כתבי התחייבות נדחים
0.3	(0.5)	0.1	(0.3)	על התחייבויות אחרות
137.6	97.6	89.0	57.5	סך כל הוצאות הריבית
-----	-----	-----	-----	
197.2	200.3	102.3	102.3	סך הכנסות ריבית, נטו
				ג. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב
12.8	11.0	6.8	5.3	מוחזקות לפדיון
33.6	13.1	16.8	5.0	זמינות למכירה
46.4	24.1	23.6	10.3	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

ביאור 13 – הכנסות מימון שאינן מריבית

לששה חודשים שהסתיימו		לשלושה חודשים שהסתיימו		
ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
2012	2013	2012	2013	
(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
1.4	8.8	1.1	3.7	מהשקעה באגרות חוב
(0.5)	-	(0.3)	-	רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה
0.9	8.8	0.8	3.7	הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה
-----	-----	-----	-----	סך הכל מהשקעה באג"ח
(0.6)	(0.8)	0.1	(0.5)	הפרשי שער, נטו
0.3	8.0	0.9	3.2	סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 14 – רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		יתרה לתחילת תקופה שינוי נטו במהלך התקופה יתרה לסוף תקופה
	2012	2013	2012	2013	
	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
	(0.3)	4.7	4.0	4.7	
	5.0	(2.4)	(2.3)	(2.4)	
	4.7	2.3	1.7	2.3	

ב. שינויים ברווח כולל אחר מצטבר

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2013			התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן: רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד שינוי נטו במהלך התקופה
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	
(בלתי מבוקר)			(בלתי מבוקר)			
(1.7)	1.0	(2.7)	-	-	-	
(0.6)	0.2	(0.8)	(2.4)	1.3	(3.7)	
(2.3)	1.2	(3.5)	(2.4)	1.3	(3.7)	

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2012			לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2013			התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן: רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ני"ע זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד שינוי נטו במהלך התקופה
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)			(בלתי מבוקר)			
7.6	(4.4)	12.0	2.6	(1.5)	4.1	3.3	(1.8)	5.1	
(2.6)	1.5	(4.1)	(0.6)	0.3	(0.9)	(5.7)	3.1	(8.8)	
5.0	(2.9)	7.9	2.0	(1.2)	3.2	(2.4)	1.3	(3.7)	

ביאור 15 – מגזרי פעילות ופעילות מופסקת

א. כללי:

פעילות הבנק מנוהלת בשני מגזרי פעילות:

1. המגזר הקמעונאי.

2. מגזר שוק ההון.

מספר חברות המקבלות מהבנק שירותי תפעול במגזר שוק ההון, הודיעו על כוונתן לבחון התקשרות עם גורמים אחרים. אחת החברות, המנהלת היקף נכסים מהותי, הודיעה כי היא תחדל לקבל שירותי תפעול מהבנק ב-30 בספטמבר 2013. בעקבות בחינת כדאיות כלכלית של המשך מתן שירותי התפעול, ועל רקע הודעות החברות כאמור, החליט הדירקטוריון בחודש מאי 2013 על הפסקה הדרגתית של פעילות תפעול קופות גמל וקרנות השתלמות במגזר שוק ההון, עד לסוף שנת 2013. הבנק נערך להפסקת הפעילות.

בשל חוסר מהותיות לא הוצגו במאזן סך הנכסים וסך ההתחייבויות המיוחסים לפעילות מופסקת כיתרות נפרדות. פירוט נכסים והתחייבויות אלו ניתן בסעיף ב' להלן.

בדוח רווח והפסד מוצג ההפסד מפעילות מופסקת נטו (בניכוי השפעות המס) לאחר הרווח מפעולות נמשכות בסעיף 'רווח מפעילות מופסקת לאחר מס'. יתר הסעיפים משקפים את תוצאות הפעילות במגזר הקמעונאי.

ב. ניתוח הרכב הנכסים וההתחייבויות של הפעילות המופסקת:

<u>31/12/12</u> (מבוקר)	<u>30/6/12</u> (בלתי מבוקר)	<u>30/6/13</u> (בלתי מבוקר)	
			<u>נכסים המיוחסים לפעילות מופסקת</u>
8.7	9.8	7.6	בניינים וציוד
<u>1.2</u>	<u>0.8</u>	<u>1.1</u>	נכסים אחרים
<u>9.9</u>	<u>10.6</u>	<u>8.7</u>	סך הכל
			<u>התחייבויות המיוחסות לפעילות מופסקת</u>
<u>4.4</u>	<u>3.6</u>	<u>4.1</u>	התחייבויות אחרות

ג. ניתוח רווח או הפסד לתקופה מפעילות מופסקת:

	לששה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2012 (מבוקר)		לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 20122013 (בלתי מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 20122013 (בלתי מבוקר)		
הכנסות שאינן מריבית	21.9	10.6	11.0		5.3	5.4	
תפעוליות ואחרות	22.9	11.4	11.0		5.9	5.4	
הפסד לפני ניכוי מסים	1.0	0.8	-		0.6	-	
הפרשה למסים על הרווח	0.3	0.3	—		0.3	—	
הפסד מפעילות שהופסקה	0.7	0.5	—		0.3	—	

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 16 – מסים

א. הסכם שומות

נחתם הסכם שומות עם רשות המסים עד שנת 2008 ועד בכלל.
 לגבי חלק מהנושאים שבהסכם גובשו הסכמות שיחולו עד לשנת 2011.

ב. שינוי שיעור מס השכר ומס הרווח

ביום 3 ביוני 2013 פורסם צו מס ערך מוסף אשר במסגרתו הוגדל שיעור מס השכר ומס הרווח המוטלים על מוסד כספי מ-17% ל-18%. תחולתו של הצו נקבעה ליום 2 ליוני 2013, כאשר בשנת המס 2013 יחולו שיעורי המס המוגדלים לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש יוני 2013 ואילך ולגבי החלק היחסי מהרווח בשנת מס זו. כתוצאה מהתיקון האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים יעלה החל מהרבעון השני של שנת 2013 משיעור של 35.9% לשיעור של 36.22% ובשנת 2014 ואילך לשיעור של 36.44%.
 השפעת השינוי על הבנק אינה מהותית.

ג. אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 30 ביולי 2013 אישרה מליאת הכנסת את חוק התקציב וחוק ההסדרים לשנים 2013 ו-2014. במסגרת החקיקה הועלה מס החברות ל-26.5% מיום 1 בינואר 2014.
 כתוצאה מהתיקון האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים יעלה החל משנת 2014 ואילך לשיעור של 37.71%.
 השפעת השינוי על הבנק אינה מהותית.

7 באוגוסט 2013

א' באלול תשע"ג

הצהרת אקטואר – ד"ר בעז ים

נתבקשתי על ידי בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ להעריך את ההתחייבות שלו בגין פירוט תכניות ההטבה לעובדים ליום 30 ביוני 2013 (להלן – ההתחייבות), בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

אין לי קשרים עסקיים עם הבנק או עם בעלי עניין או עם משפחה של בעלי עניין או עם חברה קשורה.

מוניתי על ידי בנק יהב בתאריך 13 באפריל 2011.

היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב ההתחייבות של התאגיד הבנקאי, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי הבנק. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוותי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על הנתונים שהתקבלו ממקורות הימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 4 להוראה.

חוות הדעת

4. הערכתי את ההתחייבות בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.
5. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בסעיפים 1 ו-2 לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
6. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים לעיל.
7. ההתחייבות המפורטת בדין וחשבון האקטוארי, מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבות הולמת לכיסוי התחייבויות התאגיד הבנקאי בגין מחויבויות שונות של הבנק לעובדיו, כמתואר בחוות דעתי המפורטת.

חתימה

ד"ר בעז ים

שם האקטואר

30 ביולי 2013

תאריך

השכלה

השכלה אקדמית

- 2002** דוקטורט (Ph.D.), ניהול סיכונים וביטוח (Risk Management & Insurance), האוניברסיטה של מדינת ג'ורג'יה (Georgia State University), ארה"ב.
- 2002** מוסמך (M.S.) בכלכלת עסקים, האוניברסיטה של מדינת ג'ורג'יה.
- 1998** מוסמך (M.A.S.) במדעי האקטואריה, האוניברסיטה של מדינת ג'ורג'יה.
- 1993** מוסמך (M.B.A.) במנהל עסקים-מימון, *בהצטיינות*, אוניברסיטת בר-אילן.
- 1990** בוגר (B.A.) בכלכלה-חשבונאות, אוניברסיטת בר-אילן.

השכלה מקצועית

- Associate of the Society of Actuaries, ארה"ב.
- מעבר בהצלחה של הבחינות הסופיות של לשכת רו"ח בישראל.

ניסיון אקדמי

- מרצה וראש תכנית ההתמחות בביטוח, בי"ס אריסון למנהל עסקים, המרכז הבינתחומי הרצליה, משנת 2004 (כולל בביה"ס הבינלאומי).
- מרצה בכיר, International MBA, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן, משנת 2000.
- מרצה, ביה"ס למוסמכים במרכז אקדמי רופין, 2010-2008.
- מרצה בכיר, ביה"ס לביטוח, המכללה האקדמית נתניה, 2009-2000.
- מרצה, האוניברסיטה של מדינת ג'ורג'יה, ארה"ב, 1999-1998.

7 באוגוסט 2013

א' באלול תשע"ג

לכבוד

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

רחוב ירמיהו 80

ירושלים 94467

שלום וברכה,

**הנדון: חישוב אקטוארי בנושא זכויות עובדים בבנק יהב
עדכון לתאריך 30 ביוני 2013**

1. דוח זה מעדכן את הערכתי לשווי האקטוארי של מחויבויות בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק יהב") לעובדים ולגמלאים לדוחות הכספיים לתאריך 30 ביוני 2013; לדוח מצורפים גם הביאורים האקטואריים המלאים.
2. בסוף שנת 2012 בוצעה הערכה אקטוארית מלאה למחויבויות השונות של הבנק לעובדים ולגמלאים. הנחות היסוד להערכה שבוצעה אז מובאות להלן בנספח א'.
3. החישובים ל- 30 ביוני 2013 אינם מבוססים על הערכה מלאה. להלן הערות נוספות באשר לדרך בה הוצעו החישובים.
 - 3.1 הנחות היסוד נותרו ללא שינוי לעומת דצמבר 2012.
 - 3.2 הנתונים לגבי הפקדות ביעודות אישיות שאינן בסעיף 14 ולגבי תשלומים למסיימים עבודתם (מתוך יעודות אישיות, במזומן) התקבלו עבור החודשים שחלפו ממועד ההערכה המלאה האחרונה.

4. להערכת, המתודולוגיה המתוארת לעיל מביאה לתוצאה המשקפת בקירוב רב את תוצאות האמת אשר היו מתקבלות לו הייתה מבוצעת בתאריך 30 ביוני 2013 הערכה אקטוארית מלאה על בסיס נתונים מעודכנים מלאים למועד החישוב.

5. בעמודים הבאים הביאורים האקטואריים המלאים לדוחות הכספיים לתאריך 30 ביוני 2013, עבור ההטבות הבאות:

- 5.1. פיצויים.
- 5.2. הסתגלות (עובדי הנהלה).
- 5.3. שי לחג לעובדים (לאחר פרישה).
- 5.4. קרן רווחה לעובדים (לאחר פרישה).
- 5.5. ניצול ימי מחלה ליוצאים לגמלאות.
- 5.6. שווי מענק יובל.
- 5.7. שי לחג וקרן רווחה לגימלאים.
- 5.8. שווי מענק פרישה מוקדמת.

סיכום תוצאות החישובים מובא בנספח ב' להלן.

6. אנא אל תהססו לפנות אלינו בכל שאלה והבהרה.

בכבוד רב ובברכה,

ד"ר בעז ים, ASA

צרופות:

נספח א' – הנחות יסוד להערכה האקטוארית לתאריך 31 בדצמבר 2012

נספח א' – הנחות יסוד להערכה האקטוארית לתאריך 31 בדצמבר 2012

1. פיצויים:

1.1. **כללי** - עובדים מפוטרים זכאים לפיצויים על פי חוק, או לשחרור של הפוליסות האישיות שנצברו לזכותם, כגבוה ביניהם. עובדים שעוזבים מיוזמתם זכאים לפיצויים על פי המדיניות הבאה:

1.1.1. ותק של עד חמש שנים – ללא תשלום פיצויים.

1.1.2. ותק של חמש עד עשר שנים – שחרור קופות הפנסיה שנצברו עבורם אך לא יותר מגובה המחויבות המלאה לפיצויים.

1.1.3. ותק של מעל עשר שנים – תשלום 100% פיצויים או שחרור כל הקופות האישיות, כנמוך ביניהם.

1.2. במסגרת הסדרי פרישה יתכנו מצבים בהם עובדים יקבלו גם את העודפים בקופות האישיות.

1.3. **חברי הנהלה** – הנחת העבודה היא שעבור עובדים אלה מדיניות הפיצויים היא לשחרר את הקופות האישיות הצבורות לעובדים ובנוסף לשלם 100% פיצויים.

1.4. עובדים קבועים:

1.4.1. בנוסף למדיניות הכללית, ישנם במקרים מסוימים הסדרי פרישה מיוחדים לעובדים ספציפיים בקבוצת העובדים הקבועים.

1.4.2. נמסר לנו כי הנהלת הבנק תקציב 1.0 מליון ₪ בשנה למימון תשלומים נוספים לעובדים הפורשים בהסדרים מיוחדים (בדרך של תשלום פיצויים נוספים, תשלום עבור חודשי הסתגלות וכד').

2. הנחות כלכליות:

2.1. ריבית ריאלית:

2.1.1. החישובים לכל התאריכים מבוצעים לפי ריבית היוון ריאלית בגובה 4.0%.

2.1.2. אעיר כי במקרים דומים מקובל כי חישובים אקטואריים מבוצעים על פי ריבית שוק לתקופה המקבילה לתקופת המחויבות הממוצעת (מח"מ או Duration).

2.1.3. בכל מועדי החישוב, ריבית ריאלית של 4% איננה תואמת את ריביות השוק לתקופות הרלוונטיות.

2.2. **שיעורי תמותה ונכות** – השתמשנו בלוחות התמותה המעודכנים שפרסם הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר בחוזר פנסיה 2012-80 מתאריך 26/11/2012.

3. הנחות דמוגרפיות:

3.1. **שיעורי עזיבה** – בהתאם לממצאי מחקר עזיבות שבצעתי בבנק בשנה שעברה, השתמשתי בחישובים בשיעורי העזיבה הבאים:

שיעור מפוטרים	ותק (שנים)		גיל
	>3	<3	
שליש	2.0%	12.0%	עד 55
14/15	7.5%		56+

3.2. **גיל פרישה** – גיל הפרישה לגברים הוא 67. גיל הפרישה לנשים הוא 62 עד לשנת 2017; במועד זה, אם לא יוחלט אחרת, יתחיל גיל הפרישה לנשים לעלות בהדרגה עד ל- 64.

3.3. **גידולי שכר** – בהתאם לממצאי מחקר שכר שבצעתי בבנק בשנה שעברה השתמשתי בחישובים בשיעור גידול שכר שנתי ריאלי בגובה 1.75%.

4. ההערכה האקטוארית התבססה על שיטת Projected Unit Credit ועל כללים אקטואריים מקובלים. בשיטה זו, סכום המחויבות החזוי במקרה מוות, פרישה מעבודה או הגעה לגיל הפנסיה, חושב בהתאם להנחות האקטואריות המפורטות להלן עבור האוכלוסיות השונות. הערך הנוכחי של ההתחייבות שווה לערך הנוכחי האקטוארי של ההטבות בגין שנות העבודה שנצברו.

5. **פירוט תוצאות** – להלן סיכום המחויבויות לעובדי הבנק ולגמלאי, לתאריך 30 ביוני 2013;

מחויבויות אקטואריות לתאריך 30 ביוני 2013

פיצויים	
מחויבות ברוטו	₪ 114,472,426
נכסים	₪ 105,501,419
התחייבות נטו לפיצויים	₪ 8,971,007
מחויבויות נוספות לעובדים	
מענקי הסתגלות	₪ 3,982,355
מענק יובל	₪ 1,907,864
פדיון ימי מחלה	₪ 14,903,951
שי לעובדים לאחר פרישה	₪ 4,645,176
מענקים מקרן רווחה לאחר פרישה	₪ 2,823,192
סה"כ מחויבויות נוספות לעובדים	₪ 28,262,539
סה"כ מחויבויות לעובדים פעילים	₪ 37,233,546
עובדים בפרישה מוקדמת	₪ 2,599,270
שי לגמלאים נוכחיים	₪ 2,666,742
סה"כ מחויבויות לגמלאים	₪ 5,266,012

